

”Oh shit, kanskje jeg burde passe litt på hva
jeg spiser og ikke ta den siste porsjonen”

*En kvalitativ studie av hvordan det å lese rosablogg kan
påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp*

Aurora Faitelli Skogen

Masteroppgave i spesialpedagogikk
Institutt for spesialpedagogikk
Det utdanningsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

Vår 2015

”Oh shit, kanskje jeg burde passe litt på hva jeg spiser og ikke ta den siste porsjonen”

En kvalitativ studie av hvordan det å lese rosablogg kan påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp

© Aurora Faitelli Skogen

År: 2015

Tittel: ”Oh shit, kanskje jeg burde passe litt på hva jeg spiser og ikke ta den siste porsjonen”

Forfatter: Aurora Faitelli Skogen

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Tittel

”Oh shit, kanskje jeg burde passe litt på hva jeg spiser og ikke ta den siste porsjonen”. En kvalitativ studie av hvordan det å lese rosablogg kan påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp.

Formål

Formålet med studien er å få innblikk i hvordan unge jenter opplever at lesing av rosablogger påvirker deres opplevelse av egen kropp. Målet er også å gjøre flere pedagoger, som arbeider med ungdom, mer oppmerksom på hvordan unge jenters kroppsopplevelse kan påvirkes og hvilken rolle sosiale medier som blogg eventuelt har i denne sammenheng.

Problemstilling og forskerspørsmål

Min problemstilling lyder som følger: Hvordan erfarer unge jenter at lesing av rosablogg påvirker opplevelsen av egen kropp?

For å besvare den overordnede problemstillingen på mest mulig utfyllende måte, har jeg utarbeidet fire forskerspørsmål:

1. Hvilke holdninger har jentene til bloggerne og bloggene de følger med på?
2. I hvilken retning påvirker rosabloggene jentenes kroppsopplevelse?
3. I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?
4. Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til andre faktorer i jentenes hverdag?

Metode

I denne studien er det informantenes erfaringer og opplevelser som står sentralt. Av den grunn har jeg valgt å bruke en kvalitativ tilnærming med en fenomenologisk innfallsvinkel for å belyse problemstillingen og forskerspørsmålene. Utvalget består av fem jenter fra alderen 17 til 19 år som er aktive lesere av rosablogger. Datamaterialet er hentet inn fra semistrukturerte intervjuer.

Oppsummering av funn

Jentene uttaler seg både positivt og negativt om rosabloggerne og blogglesingen. På en måte kan rosabloggene oppfattes som gode inspirasjonskilder, men det uttrykkes også kritiske holdninger til rosabloggenes fokus på kroppslige fremstillinger. Påvirkningen synes ikke å være et resultat av en direkte beundring eller et ønske om å ville bli som bloggerne.

Rosabloggerne fungerer på tross av flere negative omtaler, som standarder som jentene måler seg opp mot. På bakgrunn av sammenlikninger kan jentene oppleve at de selv ikke ser like bra ut som bloggerne. En dårlig samvittighet tilknyttet å ikke være like disiplinert med trening og kosthold melder seg hos flere. Kroppssopplevelsen synes for mange å bli påvirket i en negativ retning.

Det kan virke som at en kroppssopplevelse preget av ønsker om forbedringer, har en betydning for i hvilken grad påvirkningen inntreffer. Dette ser ut til å en sammenheng med et ønske om å leve opp til samfunnsskapte kroppsidealer. En informant synes å innta en mer distansert holdning til dette. Hennes uttalelser tyder på at hun ikke påvirkes i en like stor grad som de andre jentene i denne studien.

Det er ikke kun lesingen av rosabloggene som har en avgjørende betydning for hvordan jentene påvirkes. Det vises til et kroppsfokusert samfunn, der også andre medier og venninner gir påminnelser om hvordan kroppen kan forbedres eller burde se ut. Rosabloggene kan ha en forsterkende effekt i forhold til dette fokuset, da den blant annet gir tydeligere beskrivelser.

Samlede resultater

Flere av jentene erfarer at lesingen av rosablogger påvirker deres egen kroppssopplevelse. Dette ser ut til å ha en tilknytning til hvordan bloggene gir konkrete og tydelige påminnelser om hvordan kroppen bør behandles eller se ut. Jentene sammenlikner seg på bakgrunn av dette og kan få en følelse av å ikke strekke til. Dette har trolig en sammenheng med hvordan det å leve opp til samfunnsskapte kroppsidealer oppleves som relevant for jentene. Det ser imidlertid ikke ut til at påvirkningen som jentene erfarer, er noe de selv har vært like bevisste på i forkant av intervjuene. Samtaler omkring temaet har muligens gjort dem mer kritiske og aktsomme overfor hva som foregår. En slik kritisk holdning kan trolig ha en preventiv effekt for at rosablogger og andre påvirkningskilder, skal kunne ha en negativ innvirkning på egen kroppssopplevelse.

Forord

Å produsere en masteroppgave er, som mange har uttrykt før meg, en utfordrende og langvarig prosess. For meg har det vært viktig å jobbe selvstendig og strukturert, lære mye nytt og ved innlevering, ikke minst; være tilfreds med egen innsats. Og slik har det altså blitt. Arbeidet med masteroppgaven har lært meg mye, både på et personlig og faglig plan. Jeg har erfart at med tilstrekkelig vilje og pågangsmot, kan man klare det meste.

Jeg vil gjerne få takke noen av dem som har gjort veien enklere, hyggeligere og bedre å begi meg ut på.

Først av alt vil jeg takke informantene mine som tok seg tid til å stille til intervju. Dere har gitt meg et verdifullt innblikk i personlige opplevelser tilknyttet egen kropp og rosabloggenes verden. Dere er flotte og vakre jenter, på utsiden så vel som på innsiden.

Jeg må takke min veileder, Finn Skårderud, for å ha bidratt med gode litteraturforslag, konstruktive tilbakemeldinger og sitt inspirerende engasjement.

En stor takk går også til alle medstudenter som har gjort Helga Eng til et fint sted å være. Uten dere hadde det blitt lange og ensomme dager på lesesalen. Lunsjpauser preget av mye latter og moro har vært herlige avbrekk å se frem til.

Avslutningsvis vil jeg takke familie og venner som har vært der for meg gjennom denne prosessen. Dere har kommet med mange oppløftende ord og fått meg til å bli flinkere til å tro på meg selv. Dere hadde jo rett, dette fikk jeg jo til! En spesiell takk må gå til mamma, Meave, Iselin og Bettine, for at dere også har bidratt med korrekturlesing, råd og kommentarer.

God lesing.

Aurora Fatielli Skogen

Innholdsfortegnelse

1	Introduksjon	1
1.1	Bakgrunn og formål	2
1.2	Problemstilling og forskerspørsmål	3
1.3	Begrepsavklaring og avgrensning:	3
1.4	Oversikt over innhold	5
2	Teoretisk rammeverk	6
2.1	Påvirkning - et aktivt valg	6
2.1.1	Imitering og modellæringens effektivitet	7
2.1.2	Identifikasjon og internalisering	7
2.1.3	Konformitet, føyelighet og lydighet	8
2.2	Det kroppsoverorienterte samfunnet	9
2.2.1	Signalet om kontroll og ønsket om å passe inn	10
2.2.2	Et mimetisk begjær	10
2.2.3	Et dualistisk syn	11
2.3	Den digitale oppvekst	11
2.3.1	Fremstilling i sosiale medier	12
2.3.2	Kropper i blogger	13
2.3.3	Personlige ytringer, likhet og status	14
2.3.4	Utvikling av vennskap over blogg	14
2.3.5	Den sanne fremstilling?	15
2.4	Sosial sammenlikningsteori	16
2.4.1	Likhet og personlig relevans	17
2.4.2	Et selvevaluerende og et selvforbedrende motiv	18
2.4.3	Motstandsdyktig for medias påvirkning?	19
2.5	Ungdomstiden - en sårbar periode for påvirkning?	20
2.5.1	Fysiske og sosiale forandringer	20
2.5.2	Endrede sosiale relasjoner og koder for kropp og utseende	20
2.5.3	Når forventningene ikke innfris	21
2.6	Motkulturer; rosablogger som tar avstand fra et kroppslig fokus	22
2.7	Oppsummering	23
3	Metode	24

3.1	Valg av vitenskapsteoretisk tilnærming.....	24
3.2	Fenomenologisk perspektiv	25
3.3	Forforståelse.....	25
3.4	Forskningsdesign.....	26
3.5	En kvalitativ tilnærming	27
3.6	Utvalg.....	28
3.6.1	Søken etter informanter.....	28
3.7	Kvalitativt intervju.....	29
3.7.1	Planlegging av intervjuene.....	30
3.7.2	Gjennomføring av intervjuene	31
3.7.3	Tanker og refleksjoner i etterkant av intervjuene	33
3.8	Transkribering og den hermeneutiske spiral	33
3.9	Analyse.....	34
3.10	Fremstilling	36
3.11	Vurdering	36
3.11.1	Validitet.....	36
3.11.2	Etiske vurderinger.....	39
3.11.3	Reliabilitet.....	40
3.12	Oppsummering	40
4	Presentasjon av funn	41
4.1	Hvilke holdninger har jentene til bloggene og bloggerne de følger med på?.....	41
4.1.1	Positive utsagn om bloggene og bloggerne	42
4.1.2	Negative utsagn om bloggene og bloggerne.....	44
4.2	I hvilken retning påvirker rosabloggene jentenes kroppsopplevelse?.....	47
4.2.1	Uttalelser om negativ påvirkning.....	47
4.2.2	Uttalelser om positiv påvirkning.....	51
4.2.3	Uttalelser om liten påvirkning	52
4.3	I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?.....	54
4.3.1	Utsagn om egen kropp	54
4.4	Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til andre faktorer i jentenes hverdag?.....	56
4.4.1	Et kroppsorientert samfunn.....	56

4.4.2	Påvirkning gjennom venninner og klassekamerater	57
4.4.3	Bloggen som en forsterkende effekt	59
4.5	Underliggende kritisk holdning til rosabloggenes påvirkning.....	61
5	Diskusjon	63
5.1	Hvilke holdninger har jentene til bloggene og bloggerne de følger med på?.	63
5.1.1	Rosabloggerne som et fullverdig forbilde?	63
5.1.2	Likhet og ulikhet mellom blogger og leser	64
5.1.3	Relasjon mellom blogger og leser.....	64
5.1.4	Ambivalente holdninger.....	65
5.2	I hvilken retning påvirker rosabloggene jentenes kroppsopplevelse?.....	66
5.2.1	Påvirkning gjennom sammenlikninger	66
5.2.2	Fra inspirasjon til skuffelse	67
5.2.3	En skepsis rettet mot kroppslige ulikheter og sammenlikninger	67
5.2.4	Å strekke seg etter noe uoppnåelig og uekte	68
5.2.5	Positiv påvirkning	68
5.3	I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?.....	69
5.3.1	Et smalt kroppsideal og et uønsket fokus	70
5.4	Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til andre faktorer i jentenes hverdag?.....	70
5.4.1	Påvirkning fra samfunnet og andre medier	70
5.4.2	Påvirkninger fra venninner	71
5.4.3	Rosabloggenes påvirkning	72
5.5	Underliggende kritisk holdning til rosabloggenes påvirkning.....	73
5.6	Oppsummering av funn	73
5.7	Avsluttende kommentarer	75
5.7.1	Et kritisk blikk.....	75
5.7.2	Spesialpedagogisk relevans og behov for videre forskning.....	75
	Litteraturliste.....	77
	Vedlegg 1: Godkjenning fra NSD:	83
	Vedlegg 2: Informasjonsskriv til rektor/skolen	85
	Vedlegg 3: Informasjonsskriv til elever.....	87
	Vedlegg 4: Samtykkeerklæring.....	89

Vedlegg 5: Intervjuguide	90
--------------------------------	----

1 Introduksjon

”Det er farlig å ville være som alle andre, for det er en naturligstridig, det er imot Guds lover, for i alle jordens skoger og hager har han ikke skapt ett blad som er likt et annet”

Paulo Coelho (2005)

I det moderne, vestlige samfunn er det blitt tillagt sterke kulturelle føringer til hvordan kroppen skal fremstå visuelt (Duesund, 1995). Spesielt har det blitt etablert et klart bilde på hvordan kvinnekroppen skal se ut (Kvalem, 2007). Dette har dannet grunnlag for bekymring for hvordan spesielt unge jenter kan utvikle et forstyrret forhold til egen kropp. De vil kunne stå i fare for å aktivt måle seg opp etter et ideal som krever at kroppen må underlegges hard trening og strenge dietter (Kvalem, 2007). Medier er videre påpekt som en av syndebukkene, da de gjerne gir fremstillinger av slanke kvinnekropper som stadig er mer atypiske i forhold til normalbefolkningen. Dette kan i følge Kvalem (2007) gi et skjevt bilde på hva som er normalvariasjon og samtidig alminneliggjøre ekstreme idealer. Temaet om hvordan kvinnelige modeller i magasiner og reklamer ofte er retusjert til det ugjenkjennelige, er eksempelvis debattert i en rekke aviser og kampanjer (Kvalem, 2007).

Et medium som har utmerket seg som spesielt populært de siste årene er det sosiale mediet blogg. Bloggene fungerer i dag som en personlig formidlingskanal der både selvskrevne tekstartikler, musikk og bilder legges ut, og blir tilgjengelig for publikum (Bjørkelo, 2013). I 2009 identifiserte blogg-gründer Thomas Moen (2012) en egen bloggkategori; rosablogg. Dette definerer han som en typisk hverdagsblogg der sminke, mote, velvære og bilder av dagens antrekk står i fokus. Samtidig blir rosabloggene hyppig oppdatert og det kan gjerne publiseres opptil tre til fem nye blogginnlegg hver dag (Moen, 2012). Besøker man den norske nettbaserte bloggrangeringslisten www.blogg.no, avdekkes det raskt at bloggene som regjerer øverst på listen kan defineres som typiske rosablogger. Leserantallet fra de topp ti mest leste bloggene varierer videre fra 13 000 til 50 000 lesere om dagen. På denne måten blir bloggen en plattform med et stort publikum som skaper kjendisstatus, samtidig som den gir finansielle goder for bloggeren. Ulike annonsører betaler eksempelvis store beløp til de mest leste bloggerne dersom de omtaler bestemte produkter på bloggene. Bloggingen blir for disse jentene til en egen jobb, om ikke et eget livsprosjekt (Fuglerud, 2013). Rosabloggerne har videre blitt kritisert for å fremstå som usunne rollemodeller. Dette begrunnes i mye omtale og

oppmerksomhet rundt rosabloggenes forhold til plastisk kirurgi, bilderetusjeringer, trening og dietter av ulike slag. Som et eksempel kan det vises til Idrettsprofessor Jorunn Sundgot-Borgens uttalelse til Dagbladet i 2010: ”Jeg er helt sikker på at det kommer en boom av ungdom med et negativt kroppsbilde og forstyrret spiseatferd på grunn av bloggerne”. Det kan dermed settes spørsmålstegn ved om de magre superstjernene stylet fra topp til tå ikke kun er å finne på forsiden av magasiner eller gjennom kommersielle film- og tv-serier, men også har inntatt egenkontrollerte plattformer på internett.

1.1 Bakgrunn og formål

Utgangspunktet for denne oppgaven er dannet på bakgrunn av en personlig interesse og undring over kritikken rettet mot rosabloggenes innvirkning på unge jenter. Rosabloggernes kommentarfelt florerer av positive kommentarer fra ivrige lesere hver eneste dag. Den 1. februar 2015 kommenter en leser på et blogginnlegg av rosabloggeren Sofie Elise: ”Synes du er skikkelig rå, inspirerende, nydelig, snill etc. Rett og slett slik en ungdomsjente ønsker å være. Du er et forbilde utseendemessig og på innsiden”. Slike kommentarer danner grunnlag for refleksjon; vil lesingen av rosabloggene oppleves som skadelig for unge jenters kroppsopplevelse dersom jentene betrakter bloggerne som gode forbilder og inspirasjonskilder?

Det kan være vanskelig å dokumentere sammenhenger som årsak-virkning knyttet til våre oppfatninger av kroppen. Å beskrive kulturelle forhold som avgjørende kan muligens være noe overfladisk og reduserende, ved at det kamuflerer andre betydningsfulle forhold (Skårderud, 2004). Likevel er det interessant å undersøke blogg som et relativt nytt fenomen og diskutere i hvilken grad dette påvirker kroppsopplevelsen til unge lesere. Forhåpentligvis kan funnene gi innsikt i hvordan unge jenter påvirkes i et samfunn som allerede er kroppsfokusert og der den kroppslige misnøyen stadig stiger blant de unge (Kvalem & Wichstrøm, 2007). Professor og forsker på utviklingen av individers kroppsbilde Susan Grogan (2008), hevder at jenter som er misfornøyde med egen kropp, lettere påvirkes av samfunnets og medias signaler. Det kan likevel stilles spørsmål om hvordan jentene selv erfarer bloggenes påvirkning på dem. Kan også bloggerne fungere som en god inspirasjon til å forbedre sitt eget ytre? Tematikken omkring sosiale medier og kropp er høyst samfunnsaktuell, samtidig som det fortsatt er lite belyst innenfor det spesialpedagogiske fagfeltet. Internett er noe som alltid har eksistert for dagens ungdom, mens mange voksne trolig har falt utenfor og forstår nødvendigvis ikke mekanismene

som er i spill (Fuglerud, 2013). Min studie er dermed også gjennomført med et ønske om å gjøre flere pedagoger, som daglig er i kontakt med ungdom, mer bevisst på hvordan unge jenters opplevelse av egen kropp kan påvirkes og hvilken rolle sosiale medier som rosablogg eventuelt har i denne sammenheng.

1.2 Problemstilling og forskerspørsmål

Med bakgrunn i det som er nevnt ovenfor har jeg formulert følgende problemstilling:

Hvordan erfarer unge jenter at lesing av rosablogg påvirker opplevelsen av egen kropp?

For å besvare den overordnede problemstillingen på mest mulig utfyllende måte, har jeg utarbeidet fire forskerspørsmål:

1. Hvilke holdninger har jentene til bloggene og bloggerne de følger med på?
2. I hvilken retning påvirker rosabloggene jentens kroppsopplevelse?
3. I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?
4. Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til andre faktorer i jentenes hverdag?

1.3 Begrepsavklaring og avgrensning:

Opplevelse av egen kropp

Det finnes en rekke begreper som forsøker å angi kvaliteter ved våre opplevelser av kroppen. Det kan for eksempel henvises til begrepene kroppsilde, kroppsskjema, kroppsjeg, kroppsfølelse og kroppserfaring. I faglitteraturen brukes disse begrepene om hverandre, og de kommer ofte uten en særlig form for presisjon eller definisjon (Skårderud, 1994). Fra et vitenskapelig ståsted er det vanskelig å beskrive vår oppfatning av kroppen. Den består av mange ulike dimensjoner, og er ikke bestående av et gjeldende enkeltbegrep. Opplevelsen er ikke kun avhengig av et biologisk utgangspunkt, men er også preget av våre subjektive opplevelser som påvirker vår adferd og grad av velvære (Kvalem, 2007). Oppgaven tar utgangspunkt i denne subjektive opplevelsen og det er dette som ligger til grunn for bruken av ”opplevelse av egen kropp”, eller som noen steder også

brukt: ”kroppssopplevelse”. Jeg ønsker ved dette dermed å dekke den kognitive dimensjonen som representerer de oppfatninger og tanker knyttet til kroppens form og utseende (Kvalem, 2007).

Rosablogg

Bruken av begrepet ”rosablogg” er noe jeg har valgt etter nøye gjennomtenking. Det kan settes spørsmålstegn ved hvorvidt dette er et rettferdig begrep, da jeg er usikker på om bloggerne selv ønsker å karakterisere bloggene sine som dette. Forsker Karolina Dmitrow-Devold (2013) har som en del av sitt pågående doktorgradsarbeid ved Høgskolen i Lillehammer, analysert medieomtale av jenter som blogger. Også hun setter spørsmålstegn ved bruken av begrepet. Rosabloggene fremstilles med denne tittelen som en homogen gruppe som på grunn av sine overfladiske tekster og visualiserte lettkledde bilder, kan skape et skadelig fokus for unge jenter. Det er tenkelig at et slikt negativt fokus og assosiasjoner tilknyttet begrepet ikke har oppstått uten grunn. Samtidig er det vesentlig å nevne at rosabloggene ikke kun er dominert av overfladiske fremstillinger av kropp og utseende. Rosablogger er forskjellige, der noen muligens har et større kroppslig fokus enn andre. Som det skal belyses avslutningsvis i teorikapittelet, tar også noen av rosabloggene avstand fra et idyllisert, kroppslig fokus. Rosabloggene kan også være en arena der ungdommer kan snakke fritt om hva som engasjerer dem. Noen bruker dermed bloggen som et talerør til å oppfordre til veldedighet og til å formidle et engasjement over ulike samfunnsproblemer (Dmitrow-Devold, 2013). Begrepet rosablogg er i denne oppgaven ikke tatt i bruk på bakgrunn av en nedvurderende holdning til rosabloggene, eller for å stigmatisere. Det er valgt på bakgrunn av at det for mange er et kjent begrep, som dermed er med på å vekke interesse hos eventuelle lesere. I oppgaven vil det også flere steder kun refereres til begrepet blogg.

Hvorfor blogg og unge jenter?

Teorikapittelet i denne oppgaven vil vektlegge kontekstuelle og individuelle faktorer til hvordan lesing av rosablogger kan påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp. Kroppssopplevelsen er komplekst sammensatt og påvirkes av flere faktorer. Jeg har i denne oppgaven valgt å fokusere på mediers, og spesifikt rosabloggenes, rolle. Selv om andre sosiale medier hadde vært relevant å trekke inn, har dette blitt utelatt grunnet ønsket om begrensning, samt en personlig interesse for blogg som fenomen (se 3.3. for forståelse). Det kan likevel tenkes at denne oppgaven vil kunne få en overføringsverdi til å forstå hvordan andre sosiale medier kan påvirke unge, da de på mange

måter kan være like hverandre. De typiske rosabloggene er ofte skrevet av jenter fra tidlig tenår og kvinner i 20 årene. Basert på omtalen og diskusjoner som har oppstått omkring rosablogger, virker det nærliggende å anta at hovedvekten av leserne også faller innenfor denne gruppen. Jeg har av den grunn valgt å fokusere på unge jenter, fremfor gutter, i denne oppgaven. Det skal likevel presiseres at fokuset på hva som former gutters kroppsopplevelse ikke kommer like tydelig frem i dagligtalen eller i faglitteraturen. Dette er dermed et område som fortjener å belyses nærmere. For å gi oppgaven mer spesialpedagogisk relevans har jeg videre valgt å inkludere unge jenter som fremdeles er elever i norsk skole. Utvalget består derfor av jenter fra 17 til 19 år (se metode, avsnitt 3.6). Det kan likevel tenkes at oppgaven gjenspeiler forhold som også er aktuelt for både yngre og eldre jenter.

1.4 Oversikt over innhold

I kapittel 1 har det blitt redegjort for bakgrunn og begrunnelse for valg av problemstilling, etterfulgt av en begrepsavklaring og avgrensning. Kapittel 2 inneholder teorigrunnlaget for gjennomføring av studien. Her gjøres det rede for faktorer omkring påvirkningens kraft, hvordan dette har en sammenheng med våre holdninger til påvirkningskilden og kontekstuelle forhold. Det vil også vises til hvordan opplevelsen av egen kropp kan påvirkes gjennom sammenlikninger. Deretter følger et metodekapittel hvor det blir gjort rede for og reflektert rundt de metodiske valgene som har blitt foretatt underveis i forskningsprosessen. Dette etterfølges av kapittel 4 som inneholder en presentasjon av funnene hentet ut fra empirien. Funnene er delt opp etter hovedkategorier som representerer mine fire forskningsspørsmål, der også et ulikt antall underkategorier presenteres etter hver hovedkategori. I kapittel 5 vil jeg diskutere og sammenfatte hver av hovedkategoriene i lys av teorien fra kapittel 2. Avslutningsvis vil det presenteres en oppsummering av funnene, et kritisk blikk på oppgaven og eventuelle behov for videre forskning i en spesialpedagogisk sammenheng.

2 Teoretisk rammeverk

I dette kapittelet vil det presenteres teori som vil kunne bidra til å belyse prosjektets tema og problemstilling. Først og fremst skal det gjøres rede for ulike aspekter ved påvirkning. Det vil bli sett på hvordan påvirkningens kraft har en sammenheng med våre holdninger knyttet til påvirkningskilden og vår tilbøyelighet til å imitere. Det vil videre bli bemerket hvordan også kontekstuelle forhold har en betydning for hvordan vi påvirkes. For å legge en teoretisk bakgrunn for studien av hvordan unge jenter erfarer å påvirkes fra rosabloggene, burde det dermed rettes et blikk mot vår egen kultur. Dette bringer oppgaven videre til å aktualisere dagens kroppsfokuserte samfunn og utviklingen og bruken av sosiale medier. Deretter vil det rettes et blikk mot rosabloggene. Senere vil det gjøres rede for hvordan påvirkning også kan forekomme via sammenlikninger og hvilke individuelle forhold hos mottakeren som trolig bidrar til at kroppsopplevelsen er mer påvirkbar.

2.1 Påvirkning - et aktivt valg

I samfunnsfagene har teorier om påvirkning tradisjonelt sett vært begrenset til en behavioristisk tankegang som omslutter hvordan individers observerbare adferd lar seg endre. Endringene er imidlertid ikke kun knyttet til ytre adferd, hevder sosiolog og professor ved Senter for adferdsforskning, Inge Bø (2005). Impulsene vi mottar fra andre kan også være med på å forme oss mentalt. Vi kan for eksempel endre både identitet, behov, verdsett og stereotyper. Samtidig er vi egne aktører og ikke kun et passivt produkt av den påvirkningen vi utsettes for (Bø, 2005). Påvirkningen fungerer som en vekselvis prosess, der vi selv har muligheten til å tilegne oss kunnskap om de strukturer som styrer oss. Samtidig hevder Bø (2005) at vi alltid har et valg. Vi velger blant annet de miljøene vi ønsker å overvære, våre venner og de TV- programmer og reklametekster vi ser. Videre velger vi gjerne og påvirkes av det som gir utbytte, og vi lar oss lettere påvirke av informasjon som stemmer overens med våre egne meninger. Påvirkningen kan på den måten være med på å forsterke holdninger som allerede er til stede, samtidig som vi gjerne unngår informasjon med motsatt innhold av det vi selv støtter oss til. En negativ holdning til senderen vil derimot kunne føre til avvisning, og kan dermed fungere som en buffer for at påvirkning finner sted. Desto større troverdighet og tillitt vi derimot har til senderen, jo større virkning har påvirkningen på oss som mottagere. Bø (2005) knytter også påvirkning opp til begrepet sosialisering. Sosialisering kan defineres som en vekstprosess som fører til at vi gradvis

vokser oss inn i et fellesskap med andre og blir en del av dette. På den måten beskriver han også sosialiseringen som alt som kan omslutte det som påvirker oss. Bø (2005) knytter videre sosialiseringsprosessen opp til begrepene imitering, identifisering og internalisering.

2.1.1 Imitering og modellæringens effektivitet

Imitering omhandler den prosessen der vi kopierer andres væremåter, moter og enkeltreaksjoner. Dette skjer gjerne ubevisst og automatisk. Vi smiler for eksempel ofte tilbake dersom vi oppfatter at noen smiler til oss (Bø, 2005). På et mer overfladisk plan er imitering tilknyttet hva Bø (2005) beskriver som en papegøyeaktig etterlikning av andres atferd. Ettervirkningene av dette vil ikke gi særlige merkbare eller skjebnesvanger resultater. De mer dype og varige virkningene knytter Bø (2005) til de prosessene som forekommer gjennom det han omtaler som modellæring. For barn inntreffer modellæringen via de personer som gir dem omsorg og trygghet, og representerer derav gjerne foreldre og nære slektninger. I ungdomstiden går modellæringen derimot gjerne gjennom idoler og idealer fremstilt i media. Modellæringens effektivitet varierer videre ut i fra modellens egenskaper og våre holdninger tilknyttet disse. Vi har blant annet en større tilbøyelighet til å imitere de modellene vi kan identifisere oss med. De personer som er mest lik oss selv får således en sterkere påvirkningskraft. En opplevelse av relasjon til modellene kan videre forsterke effekten, da de også blir en viktig kilde til kontakt og støtte. Videre hevder Bø (2005) at personer med høy status har en større sannsynlighet til å bli imitert. Funksjonen som forbilde og den medfølgende påvirkningskraften vil samtidig øke parallelt med modellens kompetanse og kontroll over ressurser. Dette kan knyttes til at lysten etter å imitere og påvirkningens effektivitet synes å styrkes dersom modellens adferd får synlige og positive konsekvenser (Bø, 2005).

2.1.2 Identifikasjon og internalisering

Identifiseringen vi kan oppleve med andre personer stammer opprinnelig fra Sigmund Freuds psykoanalyse. Begrepet har flere betydninger, men her skal det refereres til den bevisste eller ubevisste prosessen som forekommer når vi tar til oss karakteristiske trekk som finnes hos andre personer eller i grupper. Det kan trekkes flere paralleller mellom identifikasjon og imitasjon, da begge prosessene er beslektet med en intensjon om å etterlikne eller å identifisere oss med andre. (Bø, 2005). Forskjellen gjør seg gjeldende ved at identifiseringen forekommer på et dypere, følelsesmessig plan. Det oppnås en form for empati mellom oss selv og identifiseringsobjektet.

Dette fører med seg en sterkere innlevelse i den vi identifiserer oss med, i tillegg til at vi utvider oss selv gjennom nye handlingsmønstre og verdier. Vi tar etter andre fordi vi ønsker å bli lik som dem eller for å bli ett med en annen person. En opplevelse av positiv tilknytning eller tilhørighet er her en bibetydning. Ved at identifikasjonsobjekter tar plass i oss, blir de en del av vårt handlingsmønster, vår selvopplevelse og vår identitet. Internalisering er dermed blitt et faktum. Begrepet internalisering kan ifølge Bø (2005) oversettes med å ta opp i seg eller å inderliggjøre.

2.1.3 Konformitet, føyelighet og lydighet

Det skal nevnes at påvirkning er helt nødvendig i mange situasjoner. Uten noen form for påvirkning hadde det blant annet ikke eksistert en sosial kontroll i samfunnet vårt. Vi hadde eksempelvis ikke blitt påvirket til å følge nødvendige normer og lover. Vi hadde ikke følt noen form for tilhørighet eller etablert et sosialt samspill som i sin tur er med på å gi oss en sosial identitet. Påvirkning kan dermed være nyttig, både for oss selv og for fellesskapet som sådan. Bø (2005) knytter en slik form for påvirkning opp til uttrykkene konformitet, føyelighet og lydighet. Dette har også likhetstrekk med sosial smitte; et uttrykk som brukes når en gruppe inspirerer medlemmene til felles atferd. Noen påvirkningskilder er likevel mindre nødvendige for å opprettholde den sosiale kontrollen enn andre. Det vises her til trender; hva som er *in* i et samfunn. Likevel føyer vi oss også ofte etter disse, og bruker våre radarer til å fange opp justerende signaler fra omverdenen for å kartlegge hva som er akseptert og gjeldende i samfunnet. Denne tilbøyeligheten for påvirkning er derimot ikke ulogisk. Mennesket er tilsynelatende en av de mest sosiale av alle skapninger og ønsket om å passe inn i et fellesskap virker oftere å være regelen enn unntaket (Bø, 2005). Det kan være vanskelig å være selvstendig og dermed velge bort påvirkningen når flertallet har en annen opplevelse av hva som er sant, usant, rett eller galt. Vi blir flertallsavhengige og gjennom gruppedynamikk blir vi kontrollert og styrt av noe som egentlig ligger utenfor oss selv. Vi er på den måten ytrestyrt (Davis Riesman, 1969 referert i Bø, 2005 s. 102). Dette står i kontrast til å være indrestyrt, der man i en større grad heller lar seg styres av egen vilje og personlige beslutninger (Bø, 2005).

På bakgrunn av dette kan det se ut til at påvirkning burde ses i sammenheng med kontekstuelle og individuelle forhold. Hva finnes det for eksempel av sårbarheter, motforestillinger, verdisett og interesser hos den enkelte? I tillegg må hvilke regler og verdier som er gjeldende i samfunnet tas i betraktning (Bø, 2005).

2.2 Det kroppssorienterte samfunnet

Som beskrevet innledningsvis lever vi i en tid der kroppen og dens fremtoning har fått en stor betydning i vår del av verden. Normer og oppfatninger av hvordan kroppen skal se ut er ikke lenger reservert til overklassen, men er blitt til noe som gjelder for alle (Wiestad, 2006). Det ser videre ut til å eksistere ulike normer for hva som gjelder den ideelle mannskroppen og hva som gjelder den kvinnelige. Den ideelle kvinnekroppen er definert som tynn og høy, med smale hofter og midje, i tillegg til at den skal ha fyldige bryster (Kvalem, 2007). Videre har idealet utviklet seg til å også omfatte definerte, synlige muskler. Dette ble først mottatt med positivitet og et håp om å kunne snu ryggen til tynnhetsidealet og en utbredelse av overdreven slanking. Likevel virker dette å bidra til en forverring av kroppsfokusets tilstand. Synlige muskler og en sterkere kropp stiller nemlig strengere krav til både treningsmengde og kosthold (Grogan, 2008). På den måten har idealet stadig blitt smalere og ytterst få opplever å kunne leve opp til det. De fleste må underlegge kroppen hard dressur (Kvalem, 2007).

Den franske tenkeren René Girard (2013) fremhever tydelig hvordan kroppen og dets utseende, har blitt en viktig del av våre liv. Han sikter først og fremst mot at det er ønsket om slankhet som driver oss. Han trekker linjer til spiseforstyrrelser, og beskriver det vestlige samfunnet som en nærmest anorektisk kultur der menn så vel som kvinner konstant er drevet mot et ønske om å gå ned i vekt. Selv om de fleste av oss ikke nekter oss selv mat over en lengre periode slik som anorektikeren, tar vi likevel opp kampen mot kaloriene ved å begrense inntak av både mengde og ingredienser som betegnes som usunne. Samtidig bruker vi treningen som et hemmelig våpen for å eliminere de uønskede, men inntatte, kaloriene. Argumenter som å holde seg i form eller å være sunn beskrives av Girard (2013) som en form for ideologisk kamuflasje, der den sanne hensikten og motivasjonen som driver oss egentlig bunner ut i et ønske om å gå ned i vekt. Samtidig er vi som anorektikeren meget opphengt i mat. Dette kan blant annet gjenkjennes i hvordan maten har fått en symbolfunksjon, der den legges delikat frem på tallerkener og hvor næringsinnhold og mangel på usunne ingredienser gledelig fremstilles for andre (Duesund, 1995). Girard (2013) trekker også frem hvordan den økte tilgangen og oppmerksomheten rettet mot blant annet kokebøker, matspalter og matprogrammer har ekspandert de siste årene.

2.2.1 Signalet om kontroll og ønsket om å passe inn

Synet vi har på kroppen kan føres tilbake til sosiale og samfunnsmessige faktorer (Wiestad, 2006). Den nasjonale, religiøse eller familiære identiteten som tidligere har eksistert som en bunnplanke for selvforståelsen er ikke lenger tilgjengelig, og det blir individets eget ansvar å skape seg selv og til å søke etter trygghet, tillit og forutsigbarhet (Bø, 2005). Samtidig er samfunnet preget av uro og liten kontinuitet. I jakten på å skape egne grenser kan det bli fristende å vende tilbake til det håndfaste. Kroppen egner seg derfor som et godt prosjekt. Den er både nærværende og konkret (Skårderud & Sommerfelt, 2013). Idealsynet på kvinnekroppen som slank, tynn og nå sterk, har lenge blitt ansett som attraktivt. Samtidig kommuniserer det nå å være i besittelse av kontroll, disiplin og utholdenhet i et samfunn preget av utydelige grenser (Skårderud, 2000). Ved at sosial suksess i dag nærmest blir kroppsliggjort, kan det å ta avstand fra kroppsforbedrende handlingsmønstre muligens bli utfordrende (Kalem, 2007). Vi kan dermed raskt påvirkes til å følge etter. Dette kan assosieres med begrepene om konformitet, føyelighet og lydighet. Å temme og forbedre kroppen kan beskrives som en trend mange ønsker å følge. Samtidig virker det hensiktsmessig å huske på at den relativt nye termen *fit*, som i utgangspunktet assosieres med en stram og trent kropp, opprinnelig er et engelsk adjektiv som betyr *å passe inn* (Skårerud, 2013).

2.2.2 Et mimetisk begjær

Girard (2013) hevder at det også ligger andre drivkrefter bak ønsket om å være slank. Som anorektikeren er vi svært opptatt av å konstant etterlikne og å bli som alle andre. Girard (2013) betegner det dermed som et mimetisk begjær, da mimetisk betyr å etterlikne. Ut fra dette springer det også en hard konkurranse, bitter misunnelse og nådeløse sammenlikninger. Skårderud (2013) referer også til Girard (2013) og bemerker at han har et poeng. Det er duket for en form for kroppskonkurranse der vi ofte måler oss opp mot hverandre og sammenlikner oss, enten det forekommer skjult eller åpent. Dermed blir kampen om den slanke kroppen til en konkurranse der alle kjemper mot alle, og hvor grensene stadig blir tøyd, akkurat slik som rekorder stadig blir slått ettersom flere går inn for å overgå dem (Girard, 2013). Gjennom den konstante sammenlikningen med andre overser vi videre vår egen indrestyrte vilje. Vi vil ha noe fordi noen andre vil det samme. Begjæret går på den måten omveien via andre, og paradoksalt nok prøver vi å skape oss selv gjennom å være slik som flertallet (Skårderud, 2013). Dette kan gjenkjennes i hvordan de danske professorene, Lars Dencik, Per Schultz Jørgensen og Dion

Sommer (2008), betegner tiden vi lever i som en oppbruddstid. Også dette synes å ha en tilknytning til at samfunnet er preget av mindre tydelige strukturer. Istedenfor å danne en identitet gjennom sosialisering fra foreldre, slekt og tradisjoner, har vi løsrevet oss fra disse og søker bredt ut til andre for å avdekke hvor vi selv står og hva vi ønsker.

2.2.3 Et dualistisk syn

Det skal hevdes at det for så vidt ikke er noe galt i å betro seg til en sunn livsstil beriket med fysisk aktivitet og et bevisst forhold til kosthold. Likevel kan et for stort fokus på sunnhet resultere i at man mister perspektivet på hva sunnhet faktisk representerer. Om vi dyrker våre kropper for at de skal ligne noe ideelt, fokuseres det ikke lenger på hva som er frembragt, men hva som mangler (Skårderud, 2000). Kroppen blir som et evig prosjekt der vi aldri blir helt fornøyd. Spesielt ikke om vi kontinuerlig skal sammenlikne oss med alle andre. Girard (2013) peker på at det alltid vil være noen som gjør det bedre enn oss, også når det kommer til prosjekter som omhandler en slank og trent kropp. Mange slites ut på veien, andre forviller seg inn i sykdom, mens andre gir fullstendig opp (Skårderud, 2013). Om kroppen konstant skal være en gjenstand for forbedring og aksept, mister vi kroppen av synet som et erfarende subjekt, og kroppen får status som objekt (Reidnal, 2007). Dette kan gi assosiasjoner til antikkens dualistiske syn, der kropp og sjel ble oppfattet som delt. Kroppen ble ansett som et determinert system, sammensatt av årsaks- og virkningsrekker. Sjelen var derimot den delen som kunne frigjøres og utsettes for evig frelse, om kroppens primære behov ble tøylet (Duesund, 1995). Dualismen frembragte dermed en hierarkisk oppsplitting av mennesket der sjelen triumferte med høyeste rang. Til tross for at denne oppfatningen stammer fra lang tid tilbake, kan det være verdt å stille seg spørsmålet om den iherdige dyrkelsen av kroppen gjør at vi fremdeles har en dualistisk oppfatning av den (Duesund, 1995).

2.3 Den digitale oppvekst

Ved hjelp av ny teknolog og nye bruksformer er de unge alltid “på nett” (Hagen & Wold, 2009). Forfatter av boken ”Netkidsa”, (2011) Per Kristian Bjørkeng, beskriver dagens barn og unge som den første generasjonen av de digitale innfødte. De kan kommunisere med hverandre og har tilgang på informasjon når som helst, så lenge det finnes tilgang til internett. Bruk av data som før var nærmest synonymt med asosialitet, virker nå å utgjøre et betydelig grunnlag for å i det hele tatt være sosial: ”Å henge med vennegjengen via tastatur og skjerm er plutselig vel så vanlig

som å henge på hjørnet” (Bjørkeng, 2011, s. 26). Samtidig skaper et økt mangfold og en hyppigere tilgjengelighet til ny teknologi og medieinnhold en mer individualisert livstil, der grensen mellom det private og det offentlige stadig blir mindre (Hagen & Wold, 2009). Dette medfører også at barn og unge kan skape sitt eget frirom, med en mindre grad av foreldrekontroll. Det kan være en av grunnene til at vi kan se en relativt stor økning av forekomst og bruk av sosiale medier. Her kan brukere konstruere en offentlig eller halvoffentlig profil innenfor et begrenset system, og det kan velges hva som skal deles med andre (Aalen, 2013). Blogg går dermed innenfor kategorien som et sosialt medium.

2.3.1 Fremstilling i sosiale medier

Sosiologen Erving Goffman (1992) er kjent for sine teorier om menneskelig samhandling. Han tillegger samfunnet et dramaturgisk perspektiv, da han hevder at alle sosiale situasjoner kan analyseres med utgangspunkt i begreper hentet fra teaterets verden. Når vi som individer er sosialt aktive, inntar vi scenen. Vi er *frontstage* og spiller en rolle for de andre; publikum. Rollen vi har fungerer videre etter fastlagte handlingsmønstre. Vi bruker eksempelvis virkemidler som kroppsspråk, ansiktsuttrykk, verbale ytringer, hår, klær og toneleie som et forsøk på aktivt å fremstille oss selv på en bestemt måte. Samtidig er vi ikke nødvendigvis identiske med de rollene vi spiller. Vi styrer inntrykkene for å iscenesette oss selv, for så å skape den oppfatningen vi helst ønsker at andre skal ha av oss. Dette forekommer i tiden bak scenen *backstage*, der vi forbedrer og tilpasser forestillingen vår.

Goffman (1992) forutså trolig ikke opprinnelsen av de sosiale mediene da han framla teorien sin for opp mot 70 år siden. Likevel kan den fremdeles være relevant med tanke på utviklingen vi ser i dag. Fremstillingene av oss selv på nett er på mange måter blitt en del av våre nye sosiale arenaer og kan dermed representere *frontstage*. Sosiale medier er blitt en naturlig del av våre liv og brukes for å uttrykke hvem vi er, og for mange gjelder det å fremstå så godt som mulig (Aalen, 2013). Forskjellene fra Goffmans (1992) perspektiver viser seg likevel gjennom at vi ved bruken av sosiale medier får bedre tid bak scenen til å kritisk vurdere vår egen presentasjon og hvordan vi skal forbedre den. Vi kan selv moderere hva som legges ut på nett og hva som dermed blir synlig for publikum. Responsen, og den eventuelle positive bekreftelsen fra andre *frontstage*, kommer i tillegg tydeligere frem gjennom øyeblikkelige kommentarer og ”likes” (Aalen, 2013). Samtidig kan vi gjennom den tilgjengelige internettilgangen nå ut til et bredere publikum. Dette gjør også at vi aktivt og mer systematisk kan følge med på andre, særlig de

personer vi anser som spennende å følge med på (Aalen, 2013). Når det å fremstå som vellykket blir såpass sentralt, kan vi også opparbeide et ønske om å fremstå bedre enn andre. Det skapes en kollektiv konkurranse der sammenlikningene blir dratt inn i en runddans der vi vekselvis prøver å imponere og overgå hverandre. Selv kan vi sitte igjen med en følelse av å ikke strekke til (Aalen, 2013). Her kan det også trekkes paralleller til Girard (2013) som peker på etterlikning og konkurranse som sentrale, men underliggende motiver, i det moderne mennesket.

2.3.2 Kropper i blogger

Karolina Dmitrow-Devold (2013) skriver at elementer som sminke, hår, sko, uendelige antall av avbildete selvportrett, seksuell provoserende materiale og visning av hud typisk er å finne i beskrivelser av rosablogger. Det virker dermed å være av allmenn oppfatning at rosabloggene har fokus på kroppsorienterte temaer som i tillegg er visuelt tilgjengelig for publikum. Det som videre skiller bloggene fra andre medier hvor kvinnekroppen er i fokus, er at bloggerne både direkte og indirekte ved hjelp av sine skriftlige innlegg kan fortelle leserne om hvordan de har oppnådd resultatene sine. Samtidig vektlegger mange gjerne de positive konsekvensene av treningen og et kontrollert kosthold. Et blogginnlegg fra bloggeren Andrea Badendyck kan stå frem som et eksempel på dette. I innlegget oppsummerer hun hvordan hun har gått fra å være det hun betegner som ”chubby”, til å bli en slankere og mer trent versjon av seg selv. Teksten er supplert med et lettkledd før- og etterbilde, der begge bildene synes å vitne om en slank og trent kropp.

Jeg har rett og slett hatt en livsstilsforandring, og nå har den vel vært sånn i 2 år. Før dette trente jeg aldri, spiste akkurat hva jeg ville og koste meg litt for mye hver eneste dag [...]. Det eneste jeg har gjort er å trene ganske så fast, og da egentlig mest styrke. Ca 2-3 ganger i uken holder i massevis. Ellers begynte jeg å finne ut hva det jeg spiste faktisk inneholdt, og så fort du begynner å sjekke det kan du få deg noen ganske store overraskelser [...]. Spør du meg så er det viktig å gjøre litt research på hva du spiser, og prøve å velge de magreste alternativene i ukedagene. Se litt på kalorier, karbohydrater, fett og proteininnholdet i butikken før du legger produktet ned i handlekurven. Bare enkle forandringer i matvarer, kan utgi store resultater på kroppen. (Andrea Badendyck 03.02.15).

2.3.3 Personlige ytringer, likhet og status

Det er ingen redaktør eller andre fagansvarlige som foretar et siste kritisk blikk på innleggene før de publiseres. Det er bloggeren alene som sitter på den fulle kontrollen. Dette gjør at leserne også kan få et mer personlig forhold til bloggerne enn skikkelsene på TV eller på forsiden av magasiner. Bloggene blir beskrevet som en virtuell dagbok, der leserne kan oppleve en form for kjennskap og nærhet til bloggeren, da de aktivt får et innblikk i bloggerens personlige liv (Dmitrow-Devold, 2013). På samme tid er bloggerne mer lik leserne sine enn andre personligheter som er synlig i media, slik som eksempelvis Hollywood-stjerner. De kan komme fra samme del av landet, være på samme alder, handle i de samme butikkene og skrive om temaer som kan relateres til norske jenters hverdag. Bloggerne er som oss selv, ”bare at de tilsynelatende lever et mye kulere liv” skriver journalist og forfatter Oda Faremo Lindholm (2014, s. 69). På en annen side ser det ut til at det også eksisterer noen vesentlige forskjeller mellom bloggerne og leserne. Som nevnt i introduksjonen, har bloggerne et stort publikum og oppnår med dette også en kjendisstatus. Blant annet har kanalen TV2 Bliss siden januar 2013 sendt serien ”Bloggerne”, der seerne kan følge med på et knippe utvalgte bloggere og deres hverdag også på tv-skjermen. Oppmerksomheten har samtidig et sterkt kommersielt aspekt (Dmitrow-Devold, 2013). Som nevnt, mottar bloggerne store summer og produkter fra ulike leverandører for å reklamere eller annonsere for dem på bloggene sine (Fuglerud, 2013).

2.3.4 Utvikling av vennskap over blogg

Mange av rosabloggene er utstyrt med et kommentarfelt der leserne kan etterlate tilbakemeldinger og respons til bloggernes innlegg. Publikum får på den måten en stemme og en mulighet til å være i dialog med bloggeren (Bjørkelo, 2013). Dette åpner for en mer direkte og nær kommunikasjon mellom leser og blogger. Bjørkeng (2011) stiller seg likevel kritisk til hvor gode vennskap som egentlig kan knyttes over nett. Det kan være nærliggende å hevde at lett kommunikasjon med over hundretalls av personer skaper en form for overfladisk relasjon. Likevel har det for mange unge blitt naturlig å avsløre sine innerste følelser og beretninger om sitt liv på sosiale medier. Videre skorter det sjeldent på støtteerklæringer som respons. Bjørkeng (2011) trekker frem internettets muligheter for anonymitet som en begrunnelse da dette aktivt stimulerer til betroelser. Selv om bloggeren er identifiserbar gjennom bilder og oppgivelse av fullt navn, har publikum på sin side muligheten til å fremstå som anonym. Av den grunn kan det også være grunnlag for å hevde at leserne muligens opplever en form for vennskap og en mer

personlig kontakt med bloggerne. Lesere kan anonymt fortelle sine private betroelser i form av en kommentar til bloggerens innlegg. Et utdrag fra bloggen til Sophie Elise kan eksempelvis tyde på at relasjonen mellom henne selv og leserne oppleves som fortrolig og nær:

Jeg vil at dere helt ærlig skal vite hvor mye dere betyr. Da mener jeg at jeg leser enhver kommentar som kommer inn her og jeg tar det til meg - jeg tenker over det. Om dere forteller om ting dere har opplevd leser jeg nøye igjennom, ser det for meg i hodet og tenker på hva jeg kan blogge om for å gi tips, råd eller inspirasjon for å kanskje gjøre ting litt lettere (Sophie Elise Isachsen, 22.november, 2014).

Bloggerne er på mange måter lik sine lesere, og det kan knyttes vennskap eller en relasjon mellom bloggeren og leserne. I tillegg deler bloggerne gjerne sine positive erfaringer fra trening og et disiplinert kosthold, oppnår resultater og får status gjennom høye leserantall, kommersielle og økonomiske goder. Dette kan trekkes paralleller til det Bø (2005) berører i forbindelse med påvirkningens effektivitet og ønsket om å imitere gjennom modellæring. Som påpekt i introduksjonen kan de unge leserne erfare et ønske om å bli som bloggerne. Samtidig må det tas stilling til leserens faktiske holdninger. Som nevnt i avsnitt 2.1, kan en negativ holdning til senderen føre til avvisning, i tillegg til at holdninger farget av troverdighet og tillitt vil kunne øke påvirkningskraften (Bø, 2005).

2.3.5 Den sanne fremstilling?

Som tidligere nevnt kan sosiale medier frembringe lysten til å gi en idyllisert fremstilling av oss selv og livet vårt. Følelsen av å vite at flere følger med på oss kan bidra til at vi ønsker å fremstå i et bedre lys. Dette blir forsterket når vi ikke har den fullstendige oversikten over hvem som faktisk gjør det (Aalen, 2013). Av den grunn er det nærliggende å anta at spesielt bloggere etterstreber idylliske fremstillinger. “Livet er langt fra rosa, selv for den mest sukkersøte rosablogger” hevder Lindholm (2014, s. 69). Videre oppgir Dmitrow-Devold (2013) at medieomtalen retter et spesielt fokus på hvordan bloggerne fremstiller seg selv som urealistiske, som i sin tur kan få de unge leserne til å etablere en dårligere opplevelse av seg selv: “Celebrity pink bloggers are accused of presenting themselves as unrealistically perfect and this makes their readers feel bad about themselves, because they are unable to reach this ideal” (Dmitrow-

Devold, 2013. s. 73). Dette går ut på det samme som den negative runddans som tidligere ble påpekt av Aalen (2013). Vi måler oss opp mot noe som egentlig ikke er ekte. Tilsynelatende virker dette også å omhandle hvordan kroppene fremstilles. I desember 2014 ble norske medier infiltrert av overskrifter og en rekke debatter tilknyttet en av Norges mest leste blogger. Caroline Berg Eriksen, også kjent som Fotballfrue, hadde publisert redigerte bilder av kroppen sin for få den til å se slankere ut. Selv offentliggjorde hun sin egen forklaring på bloggen: ” [...] Jeg har hatt dårlige dager og bilder som jeg har følt har sett helt feil ut, og da har det dessverre kjentes helt ok å endre litt på størrelsen på en arm, bein eller andre ting.» (Caroline Berg Eriksen, 2014).

2.4 Sosial sammenlikningsteori

Ekte fremstillinger eller ikke, kroppene er likevel meget klart og visuelt synlige for leserne. Amerikanske forskere har med utgangspunkt fra Leons Festingers (1954) sosiale sammenlikningsteori undersøkt hvordan kvinners møte med idylliserte og avbildede kropper i media påvirker deres egen kroppsopplevelse. Det kan tenkes at forskningen herfra kan ha en overføringsverdi til å forstå hvordan unge norske jenter påvirkes av det visuelle materialet på bloggene. Festingers teori om sosial sammenlikning baserer seg på at vi ofte trakter etter å oppnå en nøyaktig og objektiv evaluering av våre evner og holdninger. Samtidig har vi ikke den fullstendige muligheten til å kunne evaluere oss selv direkte og søker dermed etter andre individer å måle oss opp mot. På den måten kan Festingers teori fra over 60 år tilbake ses i sammenheng med Girards (2013) forklaring på at vi sammenlikninger oss med andre for å avdekke hvor vi selv står og hva vi ønsker. Festingers teori gir flere detaljerte beskrivelser av hvilke mekanismer som ligger til grunn. Samtidig viser videre forskning bygget på Festingers teori til hvordan dette kan påvirke opplevelsen av egen kropp.

Når vi bedømmer noen som bedre enn oss selv, definerer Festinger (1954) dette som upward comparisons. I motsatt tilfelle, der vi altså bedømmer oss, som bedre enn sammenlikningsobjektet, defineres dette som downward comparisons. Dette kan på norsk oversettes til oppover- og nedover sammenlikninger. For å lettere visualisere betydningen av begrepene vil det videre refereres til positive og negative sammenlikninger. Grogan (2008) bemerker at vi gjerne bruker bildene av modeller publisert i ulike medier som standarder som vi sammenlikner oss med. Hun bruker Festingers teori som utgangspunkt for å forklare dette. Dette kan raskt by på negative sammenlikninger som resulterer i et negativt utslag for kroppsopplevelsen, da modellene raskt kan bedømmes som mer attraktive enn mottakeren. Selv

om dette dermed kan anses som en ulogisk handling, må betydningen av konteksten tas i betraktning (Grogan, 2008). Bildene som media presenterer kan tolkes som en forventning til hvordan vi burde se ut. Det kan videre ha en sterk effekt på mottakerne, da det for mange signaliserer hva som representerer kvinnelig skjønnhet (Grogan, 2008). Det vil bli redegjort mer om dette i neste avsnitt.

2.4.1 Likhet og personlig relevans

Sosial sammenlikningsteori tar utgangspunkt i at effekten avhenger av hvilken grad vi oppfatter en likhet mellom oss selv og sammenlikningsobjektet. Om forskjellene er for store er det sjeldent vi foretar sammenlikninger. Vi er i følge Festinger (1954) nemlig ikke interessert i å måle oss opp mot personer vi opplever som for ulike fra oss selv.

A person does not tend to evaluate his opinions or abilities by comparison with others who are too divergent from himself. If some other person's ability is too far from his own, either above or below, it is not possible to evaluate his own ability accurately by comparison with this other person (Leon Festinger, 1954 s. 120).

Ut i fra et slikt utgangspunkt hevdes det at vi velger å sammenlikne oss med personer som er mest like oss selv. Vi kan på den måten lettere etablere et riktig bilde av våre egne evner og ferdigheter (Major, Testa & Bylsma, 1991). Graden av sammenlikningen er også avhengig av hvor viktig en bestemt egenskap er for individets selvoppfatning. Grogan (2008) oppsummerer derfor at sosial sammenlikning også hviler på personlig relevans (self-relevance). Unge jenter og kvinner som legger stor vekt på utseende, sammenlikner seg med idealiserte fremstillinger i en større grad enn de som ikke anser kroppens utseende som sentralt. Selv om de avbildede modellene kan være svært ulike fra dem selv og kan påvirke kroppsopplevelsen i en negativ retning, blir modellene likevel valgt som sammenlikningsobjekter. Det oppleves nemlig som relevant å sammenlikne seg gjennom kroppslige dimensjoner og leve opp til samfunnsskapte kroppsidealer (Grogan, 2008). Personene dette gjelder har gjerne internalisert det samfunnsskapte kvinnelige idealet som en personlig tro, der vekt og kroppsfasong er avgjørende for deres egen selvoppfatning (Dittmar & Howard, 2004). Rebecca Collins (1996) referert i Grogan (2008) hevder at mange derfor bevisst velger å foreta negative sammenlikninger med idealiserte kropper i media. Dette har sitt utspring i ønsker om å forbedre seg selv, samt å ha noe

å strekke seg etter. Med utgangspunkt i dette hevder Grogan (2008) at individer med en sterk bevissthet rundt en negativ kroppssopplevelse dermed er mer tilbøyelige til å oppsøke og i sin tur påvirkes av medier der slanke og idealiserte modeller er i fokus.

2.4.2 Et selvevaluerende og et selvforbedrende motiv

Dersom ønsket etter å sammenlikne seg med visuelle, idealiserte fremstillinger i media baserer seg på en intensjon om å forbedre sin egen kropp, kan det videre settes spørsmålstegn ved om dette nødvendigvis resulterer i at kroppssopplevelsen påvirkes negativt. Emma Halliwell og Helga Dittmar (2005) undersøkte med utgangspunkt i dette spørsmålet hvordan motivene bak sammenlikningene er med på å moderere unge jenters syn på egen kropp. I sin studie, "The role of self-improvement and self-evaluation motives in social comparisons with idealized female bodies in the media" (2005), ba de testpersonene fokusere på et selvforbedrende eller et selvevaluerende motiv i sitt møte med reklameinnhold der idealiserte kvinnekropper var i fokus. Resultatene viste at kvinner som ble bedt om å fokusere på selvforbedring ikke endte opp med en økt misnøye av egen kropp, men heller inntok en positiv eller nøytral oppfatning. Det motsatte gjaldt derimot om motivet var basert på selvevaluering. Forskernes forklaring er at personer med et selvforbedrende motiv, som også Collins (1996) er inne på, oppfatter modellene som en inspirasjonskilde til å forbedre sin egen utvikling. Om fokuset kun er rettet mot en evaluering av seg selv, oppfattes derimot kroppen som en statisk dimensjon uten fokus på selvutvikling (Halliwell & Dittmar, 2005).

Likevel hevder forskerne at det ikke er holdbart å konkludere med at et selvforbedrende motiv kan skape mindre kroppsmisnøye hvis langtidseffektene tas i betraktning. Ved å innta et selvforbedrende motiv kan personene trolig innbille eller forstille seg selv som de idealiserte modellene, som raskt resulterer i et forbedret syn. Likevel indikerer Halliwell og Dittmar (2005) at opplevelsen av å være lik sammenlikningsobjektet til gjengjeld gjerne er kortvarig. Senere kan det lede til et negativt utslag, fordi det etter hvert innses at målet ikke var like enkelt å nå opp til som først antatt. Dette kan i sin tur føre personen tilbake til et selvevaluerende utgangspunkt.

Women may temporarily 'buy into', and imagine themselves as, the idealized image portrayed. Yet, they warn that this effect may be short-lived and is likely to be followed by negative affect when the women realize that they cannot match this ideal (Halliwell & Dittmar, 2005, s.259).

2.4.3 Motstandsdyktig for medias påvirkning?

Om vi skal akseptere sosial sammenlikningsteori som en valid forklaring på at sammenlikninger kan påvirke kroppsopplevelsen i en negativ retning, følger også noen logiske forslag til hvordan enkelte kan være mer resistente mot et slikt utfall. Sosial sammenlikning baserer seg på likhet og personlig relevans. Personer som ikke oppfatter likhet mellom seg selv og modellene eller ser relevansen med å leve opp til kroppsidealene, kan dermed være mer motstandsdyktige for at sammenlikninger foretas (Grogan, 2008). Videre kan det diskuteres om slike personer ikke like aktivt oppsøker medier hvor idealiserte kropper er i fokus. Som nevnt i forbindelse med Bøs (2005) syn på påvirkning, har vi alltid et valg og kan velge å ta avstand fra de miljøer eller arenaer vi ikke ønsker å tilhøre. Vi påvirkes heller sterkere av det som stemmer overens med våre egne meninger.

Det har vært spekulert i om et slikt forbehold og en kritisk distanse kan læres bort til andre som aktivt måler seg opp mot modellene som er fremstilt i media. Den uheldige effekten av negative sammenlikninger kan på den måten trolig reduseres (Grogan, 2008). Det knyttes likevel en usikkerhet til slike påstander, da en rekke undersøkelser i forbindelse med dette peker mot varierende resultater. Det kan tenkes at en oppfordring til konstant å bedømme likhet og personlig relevans tilknyttet kroppsidealene, kan skape et økt fokus rettet mot kroppssentrerte medier og at de oppsøkes hyppigere enn vanlig (Grogan, 2008). Dittmar og Howard (2004) etterlyser likevel en større oppmerksomhet rettet mot dette innenfor forskningsfeltet. "Although girls and women can be advised to avoid using these images as a means of social comparison, they may need extra support or training in achieving a shift toward more healthy comparison targets." (Dittmar & Howard, 2004, s. 789). De foreslår videre at skolen kan være et sted å starte. Integrering av tiltak i undervisningen kan aktivt oppfordre elevene til å innta en kritisk distanse til samfunnsskapte kroppsidealer. Dermed kan også jentenes internalisering av kroppshetsidealet reduseres, og vil videre kunne svekke den personlige relevansen knyttet opp til dette: "For adolescent girls, psychoeducational interventions in school could focus on presenting and reinforcing a critical stance toward the thin ideal in order to prevent or decrease high levels of internalizations" (Dittmar & Howard, 2004, s. 789).

2.5 Ungdomstiden - en sårbar periode for påvirkning?

I tråd med Bøs (2005) uttalelse om at påvirkning også avhenger av individuelle forhold, samt at oppgavens tema omhandler unge jenter, vil jeg se på faktorer som bidrar til at spesielt unge er mer påvirkelige i sin opplevelse av egen kropp.

2.5.1 Fysiske og sosiale forandringer

Ungdomstiden er en fase der selvfølelsen er sterkere knyttet opp mot kropp og utseende. Samtidig er opplevelsen av egen kropp gjerne preget av en økt misnøye (Kvalem, 2007). Levine og Smolak (2002) peker på kroppslige forandringer som en av grunnene til dette. I løpet av puberteten vil jenter blant annet få økt fettlagring som resulterer i at mer fett samler seg på hofter, lår og rundt livet. Selv om dette er en normal biologisk prosess, skaper den likevel en større distanse fra den dominerende, vestlige idealkroppen (Levine & Smolak, 2002). Som tidligere nevnt, er idealkroppen beskrevet som en slank kropp med smale hofter og midje, samtidig som at muskler nå skal være definerte og synlige. På den måten er det ikke kun en eventuell forvirring grunnet kroppens ukontrollerte forandringer som kan oppleves som utfordrende for de unge. Avstanden fra kroppsidealet og egen kropp, kan samtidig oppleves å bli større (Levine & Smolak, 2002).

2.5.2 Endrede sosiale relasjoner og koder for kropp og utseende

Samtidig som det fysiske er i forandring i ungdomstiden, vil også de sosiale mønstrene forandre seg. Vennskap får blant annet en større betydning, og kan være en sentral kilde til støtte, samt en arena for utprøving og lærdom. Dette kan gi en positiv effekt på både identitetsutviklingen og selvfølelsen, men på en annen side kan det også føre med seg negative virkninger om det dannes forventninger som er vanskelig å imøtegå (Kvalem, 2007). Eksempelvis kan det dannes koder for hva som er akseptert og hva som ikke er det. Kvalem (2007) bemerker videre at kodene ofte er basert på hva som gjelder kropp og utseende. Det er både noe av det vi ser og møter først og som enkelt lar seg måle. Det å ikke innfri disse kodene kan resultere i negative reaksjoner hvor mobbing eller utfrysning er ytterste konsekvens. Det vises eksempelvis til at mesteparten av ertingen som foregår gjennom oppveksten gjerne kommer fra venner og jevnaldrende og baserer seg ofte på temaer som angår vekt og kroppslig utseende (Kvalem, 2007). Slike type sanksjoner

og tilbakemeldinger fra andre kan videre være med på å bidra til et økt misnøye over egen kropp (Levine & Smolak, 2002).

2.5.3 Når forventningene ikke innfris

De to siste avsnittene synes å ha et fellestrekk. Den negative opplevelsen enkelte unge jenter kan etablere vedrørende egen kropp er et resultat av forventninger som ikke oppleves å innfris. På den måten kan det tenkes at det dannes et sterkere fokus på utseende, samtidig som det oppstår usikkerhet og tvil. På den måten blir forskning på bakgrunn av sosial sammenlikningsteori og hva Grogan (2008) utpeker som individuelle sårbarheter igjen aktuelt. Unge jenter kan således bli mer sårbare for medias påvirkning fordi idoler og modeller i mediene anses som en viktig kilde til å sette standarder for ”den perfekte kropp”. I tillegg henter de gjerne ut informasjon om hvordan eget ytre kan forbedres (Levine & Smolak, 2002). Av den grunn kan også rosabloggene muligens være et sted å søke til. Levine og Smolak (2002) er her inne på det som er blitt nevnt tidligere da de belyser hvordan en slik søken etter inspirasjon kan føre til negative sammenlikninger som resulterer i en forverret opplevelse av egen kropp. Dette gjelder spesielt dersom opplevelsen fra før er preget av et negativt syn. Det som opprinnelig var ment som inspirasjon resulterer i sammenlikninger, som gir et negativt utfall for kroppsopplevelsen.

I likhet med Kvaalem (2007) bemerker Girard (2013) at venner får en større betydning i ungdomstiden. Venner blir dermed også sentrale kilder til sammenlikninger (Girard, 2013). På den måten er det ikke bare idealer i media unge jenter kan få ønsker om å sammenlikne seg med. Levine og Smolak (2002) sikter også til at venner har en påvirkning på unge jenters opplevelse av egen kropp. Samtidig vektlegger de konkurranse, direkte sammenlikninger og søken etter bekreftelse som bakenforliggende årsaker. De beskriver derimot dynamikken som en smitteeffekt og oppgir at samtaler rundt vekt, fasong og dietter gjerne er vanlige samtaleemner innad i venninnegjenger. Samtidig deler venninner ofte bekymringer vedrørende utseende og vektoppgang med hverandre. Dette er med på å normalisere en nedvurdert oppfatning av egen kropp (Levine & Smolak, 2002). Videre viser forskerne til funn som indikerer at venninner fra samme omgangskretser jevnlig deler det samme nivået av både kroppsmissnøye, redusert inntak av mat og gjerne har de samme ønskene om å oppnå en slankere kropp (Levine & Smolak, 2002).

2.6 Motkulturer; rosablogger som tar avstand fra et kroppslig fokus

For mange er det viktig at kroppens ytre skal pleies og forbedres slik at den i størst mulig grad gjenspeiler idealene (Grogan, 2008). Som nevnt kan dette sammenliknes med hva Bø (2015) omtaler som konformitet, føyelighet og lydighet. Det er dannet uformelle regler om hva som er gjeldende og bra, og på grunn av vår lyst og trang til å passe inn, føyer vi oss gjerne etter. Det etablerte fokuset på hvordan kroppens utseende stadig skal forbedres kan videre omtales som en trend. Trender har en tendens til å avta med tiden og dette starter gjerne med at motkulturer oppstår (Bø, 2005). Slike motkulturer kan på en side vekke negativ oppsikt og uroligheter. For å våge å gå imot det som er gjeldende må man som tidligere nevnt være sterkt indrestyrt. Noen opprør og nytenkende perspektiver mottas likevel med glede. For at motkulturer skal få en varig og avgjørende virkning, er det videre vesentlig at flere slutter seg til dem. Mye kan tyde på at motkulturer rettet mot det økte kroppsfokuset er blitt dannet, og flere uttrykker et behov for forandring. Dette kan også gjelde blant noen av de mest leste rosabloggene. Som eksempel vil det her vises til et utdrag fra den kjente rosabloggeren Emilie Nereng, også kjent under bloggnavnet Voe:

I stedet for å erkjenne at vi alle er unike, prøver vi å skulpturere oss til en armé av syltynne muskelbunter. For jeg hadde plutselig fått for meg at «alle» kropper ser så like ut – «alle» har mellomrom mellom lårene, magemuskler, syltynne armer, og på toppen av dette har de store pupper og stor rumpe. På sosiale medier er det lettere å finne sånne jenter [...]. Hvis noen må starte med å legge ut ekte bilder av den bitre sannheten, kan jeg gjerne starte [...]. Å endre egen tankegang er et vanskelig prosjekt. Tro meg, jeg har prøvd det mange ganger. Men jeg tror det hjelper å være flere sammen om samme sak. At flere er lei av knokler, silikonpupper og falske lepper. Jeg vet i hvert fall at jeg er drittlei av kroppspresset, jeg holder faktisk ikke ut lengre (Emilie Nereng, 21. desember, 2014).

2.7 Oppsummering

I dette kapitlet har det blitt sett på hvordan holdninger til påvirkningskilden og kontekstuelle samfunnsmessige faktorer kan påvirke oss. Det har blitt vist til et kroppsfokusert samfunn der vi gjerne vurderer oss selv gjennom sammenlikninger med andre. Rosabloggene kan oppleves som en påvirkningskilde for jenters opplevelse av egen kropp, da bloggerne kan anses som verdige imiteringsobjekter. Gjennom forskning basert på sosial sammenlikningsteori, ble det lagt frem hvordan spesielt kroppsopplevelsen kan påvirkes via sammenlikninger av idealiserte fremstillinger i media. En negativt syn på egen kropp og en påfølgende personlig relevans tilknyttet samfunnets kroppsideal, kan være individuelle faktorer som gjør individer mer påvirkelige. Dette kan ha en sammenheng med forhold tilknyttet ungdomstiden der usikkerhet vedrørende kropp og utseende gjerne melder seg. Avslutningsvis ble det også sett på hvordan noen blogger velger å ta avstand fra kroppslige fremstillinger. I det påfølgende kapitlet vises det til metodiske valg knyttet til oppgaven.

3 Metode

I følge Kvale og Brinkmann (2009) betyr ”metode” veien til målet. I dette kapittelet vil det derfor gjøres rede for mine metodiske valg, samtidig som det vil drøftes og reflekteres rundt dette. I det følgende vil jeg begrunne mitt valg av metodiske tilnærminger og informanter, samtidig som det vil reflekteres rundt min forforståelse. Videre vil det bli gitt en beskrivelse av hvordan datamaterialet har blitt samlet, analysert, bearbeidet og tolket. Avslutningsvis vil også studiens validitet og reliabilitet diskuteres, i tillegg til at forskningsetiske betraktninger vil bli belyst.

3.1 Valg av vitenskapsteoretisk tilnærming

Overordnet de konkrete metodene, er det vitenskapsteori som ligger som et bakteppe for denne studien. Vitenskapsteorien erkjenner forholdet mellom teori og empiri som både komplekst og mangetydig. Påstander om ulike fenomener må være forankret i teori og underbygget av empiriske data (Lund, 2002). Det skilles i hovedsak mellom de vitenskapsteoretiske begrepene induktiv og deduktiv tilnærming. Ved bruk av en deduktiv tilnærming tar forskeren utgangspunkt i en eksisterende teori som danner grunnlaget for eventuelle problemstillinger og hypoteser. Forskerens egen analyse kan bidra til å justere, forbedre eller falsifisere det teoretiske utgangspunktet (Befring, 2007). Det kan tyde på at det per dags dato er foretatt lite forskning på hvordan spesielt rosablogger kan påvirke unge jenters kroppsopplevelse. Jeg har ikke lyktes med å finne konkrete undersøkelser tilknyttet temaet. En deduktiv tilnærming har således vist seg å være lite hensiktsmessig for dette prosjektet. En induktiv tilnærming innebærer å gå veien utenom tilgjengelig teori. Forskeren kan dermed søke ut direkte ut i verden, basere sine funn og trekke konklusjoner basert på hva som registreres og observeres. Likevel kan det knyttes en usikkerhet til observasjonene forskeren gjør seg. Kan de for eksempel anses som gyldige eller generaliserbare i andre sammenhenger? (Kvernbekk, 2002). I forskning er det blitt vanlig å benytte seg av en kombinasjon mellom disse tilnærmingsmetodene (Fuglseth, 2006). En slik kombinasjon kan betegnes som en aduktiv tilnærming. Her tar forskeren utgangspunkt i tilfeller fra empirien og supplerer med teori og begreper (Dalen, 2009). Dette har vist seg å være hensiktsmessig for mitt prosjekt. Jeg fant mye tilgjengelig teori og begreper tilknyttet påvirkning og hvordan kroppsopplevelsen formes. Dette bidro til at jeg kunne skape et teoretisk bakteppe. I tillegg ga det meg ideer til hvordan intervjuguiden skulle utformes. Gjennom intervjuene fikk jeg

innsikt i nye innfallsvinkler jeg på forhånd ikke hadde tatt høyde for. Dette dannet grunnlag for at ande teorier og begreper ble brukt for å belyse problemstillingen.

3.2 Fenomenologisk perspektiv

Oppgaven omhandler hvordan unge jenter erfarer at lesing av rosablogg kan påvirke opplevelsen av egen kropp. Av den grunn har jeg valgt å innta et fenomenologiskinspirert perspektiv. Ordet fenomenologi stammer fra det greske verbet ”phainestai” som på norsk kan dette oversettes til å avsløre eller å vise seg (Lund, 2002). Forskningen får et aktørperspektiv ved at den undersøker individers subjektive opplevelser og forståelser av sin situasjon. Et fenomen kan forstås, beskrives og oppleves forskjellig for ulike personer. I en fenomenologisk studie må forskeren derfor gjennomføre en utfyllende undersøkelse av den variasjonsbredden fenomenet kan oppleves i. Målet er å nå frem til det særegne ved fenomenet, altså det som virker å være konstant på tvers av alle mulige variasjoner (Thomassen, 2010). Tradisjonelt krever en fenomenologisk beskrivelse at forskeren på forhånd setter sine forforståelser, antagelser og den viten han eller hun er i besittelse av, til side. Fenomenet kommer på den måten klarest mulig frem (Kvale & Brinkmann, 2009). Dette er utfordrende da det kan oppleves som nærmest umulig å utelate sine bakgrunnskunnskaper. I tillegg kan det virke paradoksalt med tanke på at den moderne vitenskapsteori signaliserer at forskningstemaer alltid bør velges på bakgrunn av personlig interesse, samtidig som det skal vekke et intellektuelt engasjement hos forskeren (Gall, Gall & Borg, 2007). Jeg skal i neste avsnitt gjøre rede for hvordan jeg har forsøkt å oppnå en balanse mellom min interesse og bakgrunnskunnskaper slik at min forutinntatthet i minst mulig grad skulle styre eller forme funnene.

3.3 Forforståelse

En fullstendig objektivitet vil i forskning, så vel som i andre situasjoner, være tilnærmet umulig. Vi vil aldri kunne utelate våre personlige og felles erfaringer. Forskeren vil på den måten alltid ha med sine forutinntatte holdninger, verdier og forutsetninger. Likevel kan forskeren forsøke å distansere seg fra dette under datainnsamlingen. Sjansen for å være ubevisst påvirket av sin forforståelse kan på denne måten reduseres (Dalen, 2011). Samtidig er det viktig å forsøke å være åpen om sin forforståelse for å imøtegå kritikk om subjektivitet (Dalen, 2011). Jeg vil derfor presentere den forståelsen av blogg som påvirkningsfaktor jeg hadde før jeg gikk i gang med prosjektet. Jeg har selv vært en aktiv leser av rosablogger og startet da jeg selv befant meg i

tenårene, mellom 18 og 19 år. Jeg utviklet raskt en fascinasjon for de bloggende jentene. De fikk til mye og så bra ut. I tillegg skrev de ofte om det jeg selv opplevde som en sunn og riktig livsstil. Likevel endte jeg opp med en følelse av å ikke være bra nok. I senere tid har jeg aktivt fulgt med på diskusjoner i media tilknyttet rosabloggene. Jeg har en oppfattelse om at de fleste diskusjonene bærer preg av bekymring og kritiske holdninger rettet mot hvordan blogglesingen kan påvirke unge jenters syn på seg selv. Det slo meg videre at oppslagene sjeldent fremstilte de faktiske lesernes sine meninger. Dette ble jeg derfor interessert i å undersøke nærmere. Gjennom valg et av et fenomenologisk perspektiv opparbeidet jeg en forståelse av at mine erfaringer og synspunkter ikke burde styre utformingen og tolkningen av informantenes uttalelser. Som det skal nevnes i forbindelse med kvalitativ intervju i avsnitt 3.7., tok jeg dermed sikte på å stille flest åpne spørsmål som også ga rom for at positive opplevelser tilknyttet lesing av rosablogg, kunne formidles. Tross mine ønsker om å sette egne erfaringer og forventninger til side, ble jeg likevel overrasket over enkelte funn. De fleste jentene formidlet en skepsis tilknyttet bloggerne og påvirkningen de erfarte. Dette var noe informantene poengterte at de selv ikke var like klar over før intervjuene fant sted. Jeg fikk også kjennskap til at påvirkningen kan gå veien via sammenlikninger. I tråd med en aduktiv tilnærming inspirerte dette meg til å fokusere på litteratur om sosial sammenlikningsteori.

3.4 Forskningsdesign

Forskningsdesign dreier seg om forskningsprosjektets overordnede logikk og knytter data til forskningsspørsmål og hypoteser (Yin, 2003 ref. i Skogen, 2006). Det mest brukte designet i utdanningsvitenskapelig forskning på en internasjonal basis er casedesign. Dette designet egner seg godt til å studere fenomener slik de forekommer i den virkelige verden og ikke under kontrollerte laboratoriepregede betingelser (Skogen, 2006). Studien blir dermed mer inngående, går i dybden og reflekterer deltakernes perspektiver (Gall, et al., 2007). Jeg har på bakgrunn av dette valgt en casestudie som mitt design. Min studie innebærer forskning på unge jenter. Jentene representerer her kasusene og deres erfaringer representerer fenomenet. En god casestudie bringer et fenomen til live for leserne og hjelper dem med å forstå dets mening fra informantenes ståsted. Dette kan forekomme gjennom et *experience near* perspektiv som representerer utsagn informantene har brukt i sin omtale av konkrete forhold og deres egne fortolkninger av disse (Dalen, 2011). I tråd med fenomenologien er forskerens rolle å innta en utenfraperspektiv. Beskrivelsene fra informantene kan brukes i forskerens analyse og forskerens egen tolkning av

informantens fortellinger kan inkluderes; et såkalt *experience distant* perspektiv. Senere kan også relevant teori knyttes opp til dette. Det foregår dermed en analytisk prosess fra et beskrivende til et mer fortolkende nivå. I litteraturen omtales dette gjerne som ”tykke beskrivelser” (Geertz, 1973, ref. i Dalen, 2011, s. 59).

Gjennom et casesdesign skal forskeren samle inn en betydelig mengde data fra kasusene slik at dataene på best mulig måte kan kaste lys over fenomenet. Data kan være samlet inn over en utvidet tidsperiode og ved bruk av ulike innsamlingsmetoder (Gall, et al. 2007). Som det skal gjøres rede for i avsnitt 3.7., samlet jeg inn data gjennom å foreta kvalitative semistrukturerte intervjuer. Tradisjonelt sett vil en casestudie også involvere en form for feltarbeid der forskeren opptrer i en interaksjon med informantene i deres naturlige omgivelser (Gall, et al. 2007). Jeg fikk imidlertid ingen anledning til å tilbringe tid med informantene før intervjuene fant sted. Likevel ble datainnsamlingen foretatt i informantenes naturlige omgivelser, da de foregikk i deres hjem eller på deres egne skoler.

3.5 En kvalitativ tilnærming

I anledning prosjektets oppstart og planleggingsfase vurderte jeg å ta i bruk en kvantitativ tilnærming. En slik tilnærming tar sikte på å samle kvantitative data gjennom testing, spørreskjemaer eller tellinger og målinger fra observasjon. Det dreier seg videre om å gjøre statistiske generaliseringer fra et relativt stort utvalg som skal være representativt for en populasjon (Kvernbekk, 2002). På den måten kunne en kvantitativ tilnærming gi meg muligheten til å undersøke tendenser i et stort utvalg. Det kan likevel være nærliggende å påstå at verken personlige erfaringer eller opplevelser vil komme godt nok frem gjennom avkrysninger eller korte svarformuleringer i et spørreskjema. Jeg ville på den måten trolig ikke fått den samme anledningen til å gå i dybden av informantens subjektive opplevelser. Observasjon og testing virket også å være vanskelig å gjennomføre med tanke på prosjektets tidsperspektiv. Gjennom en kvalitativ tilnærming jobber forskeren derimot med ord og frie uttryksformer. Av den grunn virket dette mer fordelaktig i denne studien. Resultatformidlingen bygges opp fra gjengivelser fra samtaler og illustrerende sitater som bygger på mer omfattende og systematiske analyser (Befring, 2007). Det er videre informantens meninger, selvoppfatning, intensjoner og handlinger som står sentralt. Forskeren får mulighet til å gå mer i dybden av fenomenet (Kleven, 2002)

3.6 Utvalg

Et fenomenologisk perspektiv vektlegger informantenes erfaringer med fenomenet som undersøkes. Jeg var av den grunn interessert i at informantene skulle være aktive lesere av blogg. Gjennom et casedesign har forskeren friheten til å foreta et meningsfullt utvalg (Gall, et al. 2007). Siden kasusene i studien er unge jenter ble det i denne omgang logisk å utelate gutter fra utvalget. For å gjøre oppgaven mer spesialpedagogisk rettet, tok jeg også sikte på å intervjuere jenter som var elever i norsk skole. I utgangspunktet er det i forbindelse med forskning ulovlig å henvende seg til barn uten foresattes tillatelse. I følge personvernombudet er personer opptil 18 år betegnet som barn. Unge over 15 år kan likevel være informanter uten at foreldrene kontaktes (Dalen, 2011). Selv om dette trolig ikke hadde representert et problem i denne sammenheng, valgte jeg likevel å bruke jenter fra 16 til 19 år, da dette var tidsbesparende. Jeg var i tillegg usikker på om yngre jenter i like stor grad ville kunne reflektere over rosabloggenes påvirkning. Basert på informantens utsagn i intervjuene, ser jeg likevel at dette kunne vært aktuelt. Flere formidlet for eksempel erfaringer om at de ble mer påvirket i en yngre alder og uttrykte en bekymring overfor yngre blogglesere. Når det kommer til rosabloggene som er brukt som eksempler i teorikapittelet, har jeg basert meg på bloggene informantene selv har omtalt i intervjuene. For at leseren selv skal kunne få et innsyn i disse bloggene, om det skulle oppleves som interessant, vil det her presenteres en oversikt over bloggernes internettadresser:

Andrea Badendyck: <http://andreabadendyck.blogg.no/>

Emilie Nereng: <https://www.voeblogg.no/>

Caroline Berg Eriksen: <http://carolinebergeriksen.no/>

3.6.1 Søken etter informanter

I forskning basert på ulike utvalgsgrupper kan forskeren møte på såkalte *portvakter*. Disse utøver kontroll over tilgangen til eventuelle informanter (Dalen, 2011). Mitt ønske var å intervjuere unge jenter som er elever i norsk skole. Rektorer representerte seg dermed som portvakter i første omgang. Ved å sende mail til rektorer tilknyttet ulike skoler i Oslo og Akershus, håpet jeg at det vedlagte informasjonsskrivet rettet mot eventuelle informanter kunne gjøres tilgjengelig for skolens elever (se vedlegg 3). Jeg mottok i starten liten respons på mailene. Gjennom

telefonoppringninger meddelte derimot to skoler at de aktivt ville søke etter informanter for meg. Samtidig ville informasjonsskrivet gjøres tilgjengelig på elevenes digitale klasseromsmiljø, eksempelvis It's learning og Fronter. Dette resulterte i at en elev fra hver av skolene tok kontakt og oppga at de ønsket å stille til intervju. Jeg hadde likevel behov for flere informanter slik at andre synspunkter og mer datamateriale kunne berike funnene og belyse problemstillingen. Jeg forhørte meg videre blant venner og andre kontakter om de hadde kjennskap til jenter som oppfylte utvalgskriteriene. Som en konsekvens av dette ble utvalget supplert med fem informanter. I denne oppgaven har jeg likevel valgt å utelate to informanter fra oppgavens videre utforming. Hovedgrunnen til dette er at disse informantene oppga at de ikke var aktive lesere av blogg, men kun klikket seg inn på dem en gang i blant. I tillegg inkluderte svarene oftest oppfatninger og hypoteser tilknyttet andres erfaringer og var sjelden basert på deres egne.

3.7 Kvalitativt intervju

Som nevnt under avsnittet om valg av forskningsmetodiskdesign (3.4), benyttet jeg meg av intervju som datainnsamlingsmetode. Innenfor kvalitativ forskning skilles det videre mellom ustrukturerte og strukturerte intervju (Kleven, 2002). I undersøkelser med et fenomenologisk perspektiv er det vanlig å gjennomføre lengre intervjuer for å innhente beskrivelser av fenomenet som undersøkes. På den måten burde intervjuene være ustrukturert, samtidig som forskeren forsøker å få med seg aspekter av fenomenet som studeres (Gall et al., 2007). I et ustrukturert intervju har forskeren i utgangpunktet klart for seg hva intervjuet skal omhandle og hvordan det skal starte. Resten blir mer eller mindre til underveis og utspiller seg som en uformell samtaleform. Intervjuobjektet har i slike tilfeller størst innflytelse på situasjonen og opplysningene som gis (Kleven, 2002). Denne intervjuformen står i kontrast til et strukturert intervju der spørsmålene detaljert settes opp i forkant (Kleven 2002). En slik fastlåst samtaleform vil kunne hindre mulighetene til å få tak i informantenes subjektive opplevelser (Dalen, 2011). Et ustrukturert intervju stiller store krav til intervjueren. Forskeren skal ha gode fagkunnskaper om intervjuets tema, samtidig som han eller hun må lykkes i å få intervjuobjektet til å snakke (Kleven, 2002). Jeg er relativt fersk i intervjusituasjonen og det føltes dermed trygt å være i besittelse av noen fastsatte spørsmål. Om jeg skulle få følelsen å komme ut av det eller av å ha ledet intervjuet på villspor, kunne jeg dermed raskt hente meg inn igjen. En kombinasjon av strukturert og ustrukturert intervju, betegnet som et semistrukturert intervju, ble derfor benyttet. En semistrukturert intervjuform vil også kunne gjøre meg som forsker mer fleksibel. Interessante

utsagn kan følges opp med nye spørsmål, i tillegg til at det vil kunne holdes en viss styring på hvilken retning intervjuet skal gå (Kleven, 2002).

3.7.1 Planlegging av intervjuene

Intervjuguide

Spørsmålene som ble formulert i forkant av intervjuene ble nedskrevet i en intervjuguide. En intervjuguide skal omfatte sentrale temaer og spørsmål. Til sammen skal disse dekke de mest spesifikke områdene som skal belyses i studien (Dalen, 2011). Ledende spørsmål kan påvirke informantens utsagn og øker dermed sjansen for bestemte svar (Kleven, 2002). Det er derfor viktig å stille så åpne spørsmål som mulig (Dalen, 2011). Hovedvekten av spørsmålene i intervjuguiden ble av den grunn formulert ved hjelp av spørreordene ”hvordan” og ”hvorfor” (Dalen, 2011). Det ble likevel noen steder utfordrende å unngå spørsmål som kunne resultere i kortfattede responser slik som ”ja” og ”nei”. Jeg løste dette ved å notere ulike oppfølgingsspørsmål som kunne lede informanten til mer utdypende svar om det skulle bli nødvendig (Dalen, 2011). Siden jeg benyttet meg av en semistrukturert intervjuform, ble det også notert ned ulike stikkord tilknyttet noen av de andre spørsmålene. Dette fungerte som hjelp til å stille oppfølgingsspørsmål til fenomener som var ønskelige at informanten skulle belyse nærmere (Befring 2007). Gjennom utarbeidingen av intervjuguiden ble traktprinsippet benyttet. Dette innebærer at intervjuet starter med innledende og mer ufarlige spørsmål. Dette kan skape en mer avslappet atmosfære og betrygger informanten. Etter å ha snakket mer generelt, åpnes det for mer sentrale hovedspørsmål, som i større grad belyser kjernen i det forskeren vil ha tak i; det spesielle. Når intervjuet går mot slutten, kan trakten åpnes igjen og det kan på nytt stilles spørsmål om generelle forhold. Dette vil kunne gi en mer smidig avslutning (Dalen, 2011).

Prøveintervju

Det blir anbefalt at forskeren på forhånd skal bli trygg i intervjusituasjonen og at kvaliteten på intervjuguiden skal testes. Dette kan gjøres ved å utføre flere prøveintervjuer (Dalen, 2011). Det ideelle er at prøveintervjuene gjøres med kandidater som oppfyller studiens utvalgsriterier (Gall, et al., 2007). Prøveintervjuene ble dermed foretatt på venner som også er aktive lesere av rosablogger. Aldersgruppen var imidlertid noe høyere enn mitt faktiske utvalg. Under prøveintervjuet ble rollespill brukt som metode, slik at jeg i best mulig grad fikk øvd meg på

intervjusituasjonen. I etterkant av intervjuet fikk jeg tilbakemeldinger på at stemningen og settingen for intervjuet var behagelig og god. Det kan på en annen side tenkes at den gode stemningen skyldtes et godt bekjentskap til prøveintervjukandidatene. Noen av spørsmålene ble besvart av seg selv gjennom svar på andre spørsmål. Dette resulterte i at noen spørsmål fra intervjuguiden ble fjernet, da de opplevdes som overflødige og for like hverandre.

Prøveintervjuene ga meg også en bedre kjennskap til intervjuguiden. Dette bidro til en større frihet til å være fleksibel og utelot at jeg fulgte guiden slavisk etter den rekkefølgen den var utviklet på forhånd. Jeg fikk samtidig anledningen til å øve meg på bruken av teknisk opptaksutstyr. Ved å selv lytte til prøveintervjuene i etterkant innså jeg, tross min bevissthet om å ikke være ledende, at det likevel ble stilt ledende oppfølgingsspørsmål. Jeg noterte meg også at jeg burde ta meg bedre tid til å vente på intervjuobjektens respons etter et stilt spørsmål. Pauser kan oppleves som ubehagelige, men kan være skapende i den forstand at det gir informanten tid til å reflektere over spørsmålet som er blitt stilt (Dalen, 2011). Ved det andre prøveintervjuet ble det oppdaget at jeg hadde trykket på feil knapp og dermed mistet store deler av samtalen på opptakeren. Dette ga en verdifull påminnelse om at man helt fra starten av intervjuet alltid skal være sikker på at opptaket er i gang og at alt fungerer som det skal (Dalen, 2011).

3.7.2 Gjennomføring av intervjuene

Tid og sted

Dalen (2011) anbefaler at intervjusituasjonen burde finne sted under omgivelser som er vante og trygge for informanten. Dette åpner for mer uformelle samtaler som øker sjansen for at informanten slipper seg mer løs og kommer med interessante utsagn som kan knyttes opp til forskningstemaet. At datainnsamlingen burde forekomme i informantens naturlige kontekst, blir også spesifisert i tilknytning til anvendelse av et casedesign. Av den grunn ble det oppfattet som fordelaktig at intervjuene ble gjort i informantenes hjem eller ved deres skoler. Intervjuene som foregikk på informantenes skoler ble holdt utenom informantenes ordinære undervisningstid. Dette ble sett på som hensiktsmessig grunnet mindre risiko for tidspress eller uro med tanke på når neste skoletime skulle starte. Det kan være nærliggende å hevde at situasjoner preget av tidsmangel kan påvirke informantens åpenhet og resultere i mer kortfattede svar. Det er således viktig å beregne god tid når forskeren skal avtale intervju (Dalen, 2011).

Bruk av hjelpemidler

Det anbefales å ta i bruk tekniske opptaksutstyr ved gjennomføring av kvalitative intervjuer. Dette vil sikre at informantens egne uttalelser blir ivaretatt og brukt på en mer korrekt og direkte måte (Dalen, 2011). Jeg opplyste om bruken av båndopptaker på forhånd og forsikret informantene om at kun jeg ville ha tilgang til opptakene. Informantene ga uttrykk for at dette var greit og virket ikke nærmere berørt av dette.

Situasjon og stemning

Skolens personal var behjelpelige med å finne et eget rom til oss slik at sjansen for forstyrrelser eller bakgrunnsstøy ble minsket. Likevel fikk jeg erfare at skoler ofte er et folketett sted da to av intervjuene ble avbrutt ved at andre låste seg inn og kikket inn i rommet. Ved slike tilfeller hentet vi oss raskt inn igjen og plukket opp tråden der vi slapp. Jeg fikk ikke fornemmelsen av at dette forandret intervjuet eller informantens åpenhet på en avgjørende måte. Ved intervjuene som ble foretatt i informantens hjem var vi alene i huset og ble ikke avbrutt av andre.

Jeg innledet hvert av intervjuene med å fortelle litt om temaet for oppgaven. Samtidig ble prinsippene om frivillighet og konfidensialitet redegjort for. Jeg meddelte også at noen temaer ville omhandle deres egen kroppssopplevelse og at det var fullt lov å be om pause eller hoppe over til neste spørsmål om noe skulle oppleves som ubehagelig å svare på. Ingen ga for øvrig uttrykk for at dette var et problem. Som jeg kommer tilbake til i neste avsnitt, ble jeg derimot overasket over informantenes åpenhet. Jeg opplevde hver informant som imøtekommende og utadvendt, og det kan tenkes at dette fungerte som en beskyttelse mot eventuelt ubehag. Samtidig virket temaer som angår egen kropp å være et relativt vanlig samtaleemne for informantene. Deres åpenhet kan for øvrig også tolkes som et tegn på at jeg har skapt en god atmosfære i intervjusituasjonen (Dalen, 2011).

Jeg fulgte temaene i intervjuguiden i alle intervjuene, selv om rekkefølgen på spørsmålene varierte ut fra hvilke svar jeg fikk. Å være godt kjent med intervjuguiden opplevdes her som en fordel. Underveis erfarte jeg fremdeles å komme med noen ledende oppfølgingsspørsmål. Dette var gjerne i forbindelse med gjentakelser av informantens egne uttalelser. På en side bidro dette til en flyt i samtalen og fungerte som et kontrollelement om at jeg hadde forstått informantens utsagn riktig. Det resulterte ofte i at informanten kom med interessante suppleringer eller rettet opp i misforståelser. Intervjuene ble foretatt gjennom en tidsperiode på tre uker. Tilslutt satt jeg

igjen med fem verdifulle intervjuer med mange like, men også noen motstridende svar. Intervjuene hadde et tidsperspektiv på ca. 30 til 45 minutter.

3.7.3 Tanker og refleksjoner i etterkant av intervjuene

Umiddelbart etter at et intervju er ferdig, kan det være hensiktsmessig å skrive ned sine egne følelser og reaksjoner. Slike notater kan ha en betydning for den videre tolkningen og analysen av materialet (Dalen, 2011). Mine følelser i etterkant gikk blant annet ut på en uro over å ikke ha ivare tatt informantenes følelser godt nok. En del utsagn fra noen informanter vitnet om en relativt negativ kroppssopplevelse. Jeg noterte meg derfor spørsmålet om jeg burde sagt noe for å forbedre deres egen oppfatning. Dalen (2011) gjør det videre klart at forskeren ikke skal innta en terapeutisk rolle i en intervjusituasjon. Likevel kan hun eller han være en medhjelper som bidrar med en anerkjennende og lyttende holdning. Da jeg lyttet på opptakene i etterkant, ble det imidlertid oppdaget at jeg mange steder kom med anerkjennende verbale kommentarer og passende oppfølgingsspørsmål. Dette kan signalisere at jeg lyttet godt til informantenes fortellinger.

Informantene gir av sin tid ved å stille til intervju. Samtidig åpner de seg opp om temaer de vanligvis trolig ikke er vant til å snakke om (Dalen, 2011). På grunn av dette fikk jeg følelsen av at jeg burde gitt noe igjen for deltakelsen deres. Det opplevdes som noe rart å skulle forlate informantene så brått etter deres personlige meddelelser. Jeg var likevel tydelig på at jeg satt pris på deres deltakelse og informative svar. Det ble også opplyst om at de kunne kontakte meg vedrørende spørsmål om prosjektet og at jeg kunne sende den ferdige oppgaven. Samtlige informanter reagerte positivt på dette.

3.8 Transkribering og den hermeneutiske spiral

Intervjuene jeg valgte å benytte meg av, ble som nevnt tatt opp ved hjelp av opptaksutstyr. I etterkant av dette fulgte en transkribering av opptakene. Intervjusamtalene ble dermed overført til tekstform. Det er i forkant av analysearbeidet nemlig en fordel at muntlig materiale blir omgjort til et skriftlig (Kvaale & Brinkmann, 2010). Det anbefales videre at transkriberingen forekommer umiddelbart etter at intervjuet er gjennomført (Dalen, 2011). Transkriberingen er en tidskrevende prosess samtidig som at noen av intervjuene foregikk etter kun få dagers mellomrom. Av den grunn ble det av tidsmessige årsaker liten anledning til å foreta en

umiddelbar transkribering. Noen intervjuer ble derfor transkribert gjennom de to påfølgende ukene etter at intervjuene var foretatt. Når intervjusamtalene blir til i tekstform, blir det en fiksering av språklig handling. Når teksten senere leses er den ikke nødvendigvis bundet opp til konteksten de originalt ble skapt i (Dalen, 2011). Det er opptakene som er råmaterialet for analysen. Det blir dermed viktig å fremdeles forholde seg til opptakene og kontrollere om utskriftene er grundig i tråd med lydfilene (Kvaale & Brinkmann, 2009). I etterkant av hver transkribering ble lydopptaket spilt av på nytt, samtidig som jeg leste og kontrollerte teksten. På et tidspunkt blir det naturlig å avslutte denne kontrollen og forholde seg til utskriftene som et råmateriale (Kvaale & Brinkmann, 2009). At jeg som forsker selv fortok transkriberingen ga meg muligheten til å bli bedre kjent med det innsamlede datamaterialet (Dalen, 2011). Jeg ble mer klar over meningen i utsagnene gjennom prosessen der jeg både skrev og hørte på materialet. Det kunne i tillegg gi meg en ny tolking av informantenes erfaringer. En del eller et avsnitt fra transkripsjonene kunne videre påvirke mitt syn på helheten. En slik prosess kan beskrives som en hermeneutisk tolkning. Ved en slik arbeidsmåte henger del og helhet sammen, og har en gjensidig påvirkning på hverandre. En vekselvirkning mellom helhet og del skaper en endring som kan gi forskeren en ny og dypere forståelse. Det finnes ikke et eksakt slutt punkt for denne hermeneutiske tolkningen og kan dermed betegnes som den hermeneutiske spiral (Dalen, 2011). Etter at intervjuene var ferdig transkribert, noterte jeg ned de foreløpige temaene og fellestrekkene jeg betraktet som aktuelle før selve analysen ble igangsatt.

3.9 Analyse

Et sentralt trekk for analytisk tilnærming innenfor kvalitativ forskningsmetode, er fortolkning av data (Dalen, 2011). Ved bruk av en fenomenologisk analyse, følger forskeren vanligvis de samme framgangsmåtene som i en casestudieanalyse: først ønsker forskeren å få en forståelse av helheten. Deretter finner han eller hun frem til meningsbærende temaer (Gall et al., 2007). Et tema i dette prosjektet var eksempelvis holdninger til bloggerne og bloggen. Denne kategorien ble delt opp i to underkategorier; «positive utsagn» og «negative utsagn». Disse kategoriene ble sammenliknet på tvers av case. Jeg benyttet meg også av analyseprogrammet NVivo10. Dataprogrammet ga en god og oversiktlig framstilling over funnene, og var til stor nytte ved inndeling av kategorier. Når utsagn fra informantene var overlappende eller ikke passet inn i en kategori, ble utsagnet kodet til flere temaer eller egne kategorier (Gall et al., 2007). Noen ganger

ble det laget helt nye underkategorier for å få med en ”tykk beskrivelse” jeg anså som interessant.

I kapittelet 5 blir det gjennomgått en teoretisk analytisk tolkning av funnene (Dalen, 2011). I tråd med en abduktiv tilnærming blir essensen av et fenomen sett opp mot teori. I denne studien ble for eksempel essensen av jentenes holdninger til bloggene sett i lys av teori om påvirkning og imitasjon. De ulike kategoriene ble deretter fortolket og beskrevet. Jeg valgte å strukturere datamaterialet manuelt i en tabell med kolonnene *experience near* og *experience distant*, en kolonne med plass til å notere teori som kan være relevant i forbindelse med dette (Dalen, 2011). Som nevnt innebærer *experience near* informantens egne uttalelser og tolkninger, mens *experience distant* innebærer forskerens tolkninger av disse (Dalen, 2011). Med dette gikk jeg fra et beskrivende til et tolkende nivå. På denne måten fikk jeg en bedre og visuell oversikt over funnene, og de kunne lettere sammenliknes med hverandre. Jeg fikk også en klarere idé om hvilke teorier og begreper som var sentralt å tolke funnene ut ifra (Thagaard, 2003). Dette ga også et bedre utgangspunkt for å fremkalle de såkalte ”tykke beskrivelsene”.

Informantens uttalelser i form av sitater utgjør den egentlige empirien i intervjustudier. Dette stiller krav til hvordan forskeren arbeider med sitatene både under koding og gjennom analyseprosessen. Det opplevdes i starten som utfordrende å bedømme hvilke sitater som var sentrale og hvilke som ble mindre viktige å fokusere på. Gjennom dette ble jeg mer bevisst på forskerens betydning for resultatene i kvalitative studier (Dalen, 2011). Jeg benyttet meg her av Dalens (2011) tre forslag; sitater som fanger opp det essensielle, sitater som kan stå som eksempel for mange og sitater som forekommer sjeldent. På den måten fikk jeg et innblikk i hvilke sitater som vekket spesiell interesse, hvilke som var relativt gjennomgående og hvilke utsagn som skilte seg spesielt ut fra de andre. Disse faktorene ga dermed en indikasjon på hva som var spesielt viktig å få frem i oppgaven. Avslutningsvis i en fenomenologisk analyse skal funnene bli forelagt av informantene for å kontrollere om forskeren har forstått deres beskrivelser riktig (Gall et al, 2007). Dette ble av tidsmessige årsaker ikke prioritert (se tolkningsvaliditet under avsnitt 3.10.1). Likevel stilte jeg informantene oppsummeringsspmåler underveis i intervjusituasjonen for å enten få bekreftet, og eventuelt korrigert, mine tolkninger.

3.10 Fremstilling

Funnene mine vil bli fremstilt i ulike analytiske kategorier. For å være sikker på at de fire forskningsspørsmålene som er valgt for å belyse problemstillingen blir besvart, er disse fremstilt som hovedkategorier. Hovedkategoriene blir her presentert som hovedoverskrifter med et variert antall underkategorier. Avslutningsvis har jeg valgt å inkludere en egen hovedkategori som omhandler hvilke tanker jentene selv satt igjen med da intervjuet gikk mot slutten. I tråd med en fenomenologisk tankegang, vil funnene bli framstilt individuelt før de diskuteres opp mot teori. Leseren vil gjennom dette også få en mulighet til å etablere sin egen mening om funnene. Etter at alle hovedkategoriene er presentert og diskutert i kapittel 4, vil det i kapittel 5 derfor følge en diskusjon for hvert av forskningsspørsmålene, sett i lys av aktuell teori fra kapittel 2. Oppgaven går her fra et beskrivende til et mer fortolkende nivå, som vil gi de ”tykke beskrivelsene” (Dalen, 2011). Deretter vil det følge en oppsummering som samler trådene fra forskerspørsmålene og som besvarer problemstillingen.

Intervjuet er grunnlaget for selve empirien i denne studien og store deler av presentasjonen er derfor basert på utklipp fra informantenes sitater. Disse sitatene er markert i *kursiv*. Som nevnt har jeg valgt ut sitater som fanger opp det essensielle, sitater som kan stå som eksempel for mange og sitater som forekommer sjeldent. Sitatene vil bli fremstilt slik de ble uttalt, men med noen unntak. Det syntes i noen tilfeller hensiktsmessig å redigere sitatene for å gi leseren en bedre forståelse av hva informantene formidler og for å skape en bedre flyt i teksten. Dette innebærer at ord som ”likksom”, ”ehhh”, ”atte”, ”på en måte” og ”da” er fjernet. Noen sitater er delt opp for at de skal passe inn under ulike temaer. Enkelte er kuttet ned på da informantene før eller i etterkant av det utklippede sitatet har snakket på siden av temaet. I slike tilfeller er sitatene markert med [...].

3.11 Vurdering

3.11.1 Validitet

Innenfor kvalitativ forskning dreier validitet seg om i hvilken grad resultatene er gyldige. Gyldigheten baserer seg på at forskeren gir en grundig definisjon av de mål som er satt for prosjektet og hva han eller hun ønsker å si noe om. Samtidig skal informasjonen og datainnsamlingen være sammenfallende med dette (Hansen, 2002). Forskeren må reflektere over

studiens validitet gjennom hele forskningsprosessen (Kvale & Brinkmann, 2009). På bakgrunn av valgene jeg har gjort, vil oppgavens validitet diskuteres i lys av Maxwells (1992) fire av fem underbegreper for validitet; deskriptiv validitet, tolkningsvaliditet, teoretisk validitet og generaliseringsvaliditet. Maxwells siste begrepet, evalueringsvaliditet, er utelatt grunnet lav relevans for denne oppgaven.

Deskriptiv validitet

Deskriptiv validitet omhandler forskerens evne til å gi en korrekt fremstilling av datamaterialet. Kvaliteten på håndverket som utføres er dermed sentralt (Maxwell, 1992). I denne studien er det informantenes uttalelser som utgjør hovedtyngden for det som skal legge grunnlaget av analysen og tolkningen. Derfor er det viktig at informantenes uttalelser blir gjengitt riktig. Som tidligere beskrevet, var jeg nøye med innhenting av data, ved bruk av opptaksutstyr og med å transkribere opptakene i etterkant. Lydfilene ble lastet opp i programmet Express Scribe, som justerer volumet og tale tempoet i lavere hastighet. På den måten kunne jeg enklere ta tak på det informanten faktisk sa, og forsikre meg om at transkriberingen var i samsvar med dette. Med tanke på presentasjonen og diskusjonen av funn i de påfølgende kapitlene, har jeg forsøkt å være så korrekt som mulig. I tillegg har det blitt satt et tydelig skille mellom det som er informantens utsagn og hva som er mine tolkninger, da dette presenteres i ulike kapitler. Jeg benyttet meg som nevnt også av analyseringsprogrammet NVivo10 for å sortere de ulike kategoriene. Dette kan samtidig være med på å heve den deskriptive validiteten, da jeg som forsker får mulighet til å kvalitetssikre håndverket ved å behandle funnene på ryddig og tydelig måte (Dalen, 2011).

Tolkningsvaliditet

Tolkningsvaliditet går ut på hvordan informantenes egne opplevelser blir tolket gjennom intervjuene (Maxwell, 1992). Det er derfor vesentlig at forskeren tar stilling til om utsagnene blir tolket riktig og behandler dataene med nøyaktighet. Jeg har forsøkt å sikre tolkningsvaliditeten ved å stille noen oppfølgende spørsmål underveis. I tillegg ble informantene spurt på nytt dersom noe ble oppfattet som uklart. Som tidligere beskrevet under "Gjennomføring av intervjuene" i avsnitt 3.72., ble også noen misforståelser rettet opp i av seg selv. Som en del av avslutningen på intervjuet stilte jeg også spørsmålet "Har jeg forstått deg riktig?", ved så å oppsummere hva jeg opplevde som gjennomgående fra informantens fortellinger. Som en kritikk til oppgavens tolkningsvaliditet kunne jeg gjennom analysearbeidet, på nytt forhørt meg med informantene.

Dette ble av tidsmessige årsaker ikke prioritert. Som nevnt ønsket jeg å tolke informantenes utsagn i et samspill mellom del og helhet, også kalt den hermeneutiske spiral. Som en konsekvens av at spiralen ikke har et eksakt endepunkt, kan tolkningen likevel ikke pågå i det uendelige. Tolkingsarbeidet var likevel tidskrevende og som påpekt i forforståelsen endte jeg opp med funn jeg ikke hadde sett komme. Dette resulterte i at jeg satt igjen med temaer og kategorier som jeg ikke hadde tatt utgangspunkt i under oppsetningen av intervjuguiden. For at funnene ikke skulle bli farget av min forforståelse, eller bli ”tolket i stykker” av den aktuelle teorien, leste også veilederen min over transkripsjonene og ga råd om hvordan jeg burde forholde meg til funnene knyttet opp mot teorien.

Teoretisk validitet

Teoretisk validitet omhandler forskerens egnethet til å knytte riktig teori og begreper til sine funn (Dalen, 2011). Teoriene, begrepene og beskrivelsene forskeren bruker, skal gi en riktig teoretisk forståelse av de fenomener som studien omfatter. Kun rene beskrivelser av fenomenet holder ikke (Maxwell, 1992). For å styrke den teoretiske validiteten, har jeg redegjort for teorien jeg har benyttet meg av. Gjennom en abduktiv tilnærming har jeg forsøkt å kytte informantenes erfaringer om påvirkning av blogg opp mot teori om påvirkning og hvordan dette også kan gå veien om sammenlikninger. Fremtredende begreper som ”kroppssopplevelse” har blitt operasjonalisert mer inngående slik at leseren skal forstå hva jeg legger i begrepet. Ulike begreper og ord som jeg anvendte under intervjuet kan likevel ha en annen betydning for informanten. Det kan også tenkes at informanter som anvendte samme ord i intervjuene, har lagt ulik mening i dem (Gall, et al. 2007, s. 28).

Generaliserings validitet

Generaliseringsvaliditet omhandler i hvilken grad funnene kan overføres til andre tilsvarende situasjoner, til et større utvalg eller en hel populasjon. I kvantitativ forskning omtales dette som ytre validitet (Maxwell, 1992). I kvalitative studier, som dette prosjektet representerer, er det plukket ut et lite, men hensiktsmessig utvalg for å belyse et fenomen. Det kan diskuteres hvorvidt funnene fra slike små utvalg kan overføres til å gjelde flere. Dog er det individets opplevelser og erfaringer som er interessant her. Det tas som nevnt utgangspunkt i det spesielle fremfor det generelle (Maxwell, 1992). Det er videre leserens subjektive vurdering som avgjør hvorvidt resultatene kan være gjeldende for andre situasjoner. Jeg har dermed prøvd å heve

generaliserbarheten ved å frembringe relevant og tilstrekkelig informasjon. Dette er gjort gjennom en utarbeiding av tykke beskrivelser som ikke kun beskriver, men også fortolker fenomenene som presenteres i lys av teori og kommunikative aspekter (Dalen, 2011). Som en del av de avsluttende kommentarene i kapittel 5, inkluderes en diskusjon om hvilken verdi mine funn har i praksis og hva de kan implisere. Dette kan også være med på å styrke oppgavens overføringsverdi (Andesnæs, 2001).

3.11.2 Etiske vurderinger

Samfunnsvitenskapelige forskere må følge de etiske retningslinjene til den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Her inngår blant annet retningslinjer for fritt og informert samtykke som et viktig element (NESH, 2006). Informantene fikk i denne studien tildelt et informasjonsskriv både før og etter at intervjuene fant sted. Her ble det oppgitt at informantene ubegrunnet og til enhver tid kunne trekke seg fra prosjektet (Dalen, 2011). Informantene skrev i tillegg under på et samtykkeskjema som kort oppsummerte deres rettigheter og hva resultatene skulle brukes til (se vedlegg 4). NESH stiller også krav til konfidensialitet. Det skal ikke være mulig å spore utsagn tilbake til informanten eller andre privatpersoner i den ferdige oppgaven. I denne studien ble det ikke nødvendig med store omskrivninger for å ivareta dette kravet. En av informantene snakket imidlertid dialekt og sitatene hennes har i den ferdige oppgaven blitt omgjort til bokmålsform. I tillegg har informantene fått fiktive jentenavn. Navn på rosabloggere vil i denne oppgaven bli oppgitt. Dette anses ikke som et etisk dilemma, da bloggerne har valgt å gå offentlig ut med sine navn og personopplysninger. Grunnet bruk av opptaksutstyr, var det nødvendig å søke om tillatelse for innhentning av personopplysninger til Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)(se vedlegg 1). Lydfilene har blitt oppbevart på min personlige og passordbeskyttede datamaskin, og det er kun jeg som har lyttet til opptakene.

Jeg hadde ingen direkte relasjon til informantene på forhånd av intervjuene. Tre informanter var likevel bekjente av venner og kontakter. I et forskningsintervju vil informantene kunne fortelle om personlige og intime forhold som trolig ikke er like naturlig å meddele til venner og kollegaer (Dalen, 2011). Dette kan muligens også være tilfellet i denne sammenheng. Som tidligere nevnt forsikret jeg jentene om at alle opplysninger skulle anonymiseres og behandles konfidensielt. To av informantene hadde forøvrig ingen nær relasjon til våre felles bekjente. En av informantene var derimot søsteren til en venn. Denne informanten kan muligens være lettere

gjenkjennelig for søsteren i den ferdige oppgaven. Grunnet oppgavens tema, opplevde jeg derimot ikke dette som et solidaritetsproblem (Dalen, 2011). Jeg fikk i tillegg ikke følelsen av at den sosiale tilknytningen hadde noen negativ betydning for situasjonen eller informantens åpenhet.

3.11.3 Reliabilitet

Begrepet reliabilitet betyr egentlig pålitelighet (Kleven, 2002). Reliabilitet baserer seg derfor på spørsmål om hvor pålitelige funnene i studien er. Er for eksempel utførelsen og presentasjonen av funnene nøyaktige eller er de preget av mange tilfeldige målingsfeil? I forbindelse med kvantitativ forskning forutsetter reliabiliteten at studiens innsamling og analyse kan utføres like nøyaktig, uavhengig av hvem forskeren er (Kleven, 2002). Innenfor kvalitativ forskning blir spørsmålet om reliabilitet vanskelig å besvare og får med dette en annen betydning. Gjennom å bruke intervju som innsamlingsmetode, har jeg vært i samspill med informantene. Denne relasjonen vil prege innsamlingen av data (Dalen, 2011). Bruken av et semistrukturert intervju vil også gjøre forskningen mindre etterprøvbart fordi enkelte spørsmål ble stilt på grunnlag av informantenes uttalelser der og da. Påliteligheten må dermed basere seg på at forskeren viser til alle trinn og valg som har blitt gjort, slik at andre kan anvende de samme ”forskerbrillene” i gjennomføringen av et liknende prosjekt (Dalen, 2011). Gjennom å redegjøre for prosessen og valgene som er tatt underveis, håper jeg at studiens fremgangsmetode er blitt så gjennomskikkelig, og pålitelig som mulig.

3.12 Oppsummering

Hensikten med dette kapitlet har vært å vise til alle mine metodiske valg og min *vei til målet*. Det har blitt presentert en abduktiv tilnærming med en fenomenologisk bakgrunn. I tråd med fenomenologien har jeg vist til min egen forforståelse og hvordan jeg har forsøkt å sette min forforståelse i parentes under intervjuene. Studien er kvalitativ og data har blitt innsamlet gjennom fem semistrukturerte intervjuer. Data har blitt analysert i et samspill mellom en beskrivende og en fortolkende fase. I tillegg har studiens validitet, reliabilitet og etiske dilemmaer blitt diskutert. Dette ble gjort for å gjøre studien mest mulig transparent for leseren. I det neste kapitlet følger en presentasjon av funn inndelt i analytiske kategorier.

4 Presentasjon av funn

For å besvare oppgavens problemstilling, ”Hvordan erfarer unge jenter at rosablogg påvirker opplevelsen av egen kropp?”, vil jeg i dette kapitlet presentere resultatene fra intervjuene i lys av mine fire forskningsspørsmål:

1. Hvilke holdninger har jentene til bloggene og bloggerne de følger med på?
2. I hvilken retning påvirker rosabloggene jentens kroppsopplevelse?
3. I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?
4. Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til det andre faktorer i jentenes hverdag?

Disse forskerspørsmålene vil presenteres som hovedoverskrifter og vil inneholde et variert antall analytiske underkategorier. Avslutningsvis vil det også presenteres en egen hovedkategori, som omhandler hvilke tanker jentene selv satt igjen med da intervjuet gikk mot slutten. Kategoriene som er fremstilt er sortert ut fra både fellestrekk og ulikheter på tvers av casene, sitater som har utmerket seg som spesielt interessante og sitater som forekom sjelden. Ord og sitater som er hentet ut fra informantenes uttalelser er markert i kursiv.

4.1 Hvilke holdninger har jentene til bloggene og bloggerne de følger med på?

Som en del av de innledende spørsmålene, stilte jeg informantene spørsmål ment for å avklare hvilke holdninger de har til rosabloggene de aktivt følger med på. Det kan oppleves som noe vanskelig å skille jentenes uttalelser om rosabloggene i seg selv og bloggerne som person. I de påfølgende underkategoriene vil derfor positive og negative utsagn relatert til selve bloggene og bloggerne som person, fremstilles samtidig:

4.1.1 Positive utsagn om bloggene og bloggerne

Det ble gjennom intervjuene formidlet ulike positive holdninger til selve rosabloggerne og blogglesingen. Bloggene kan blant annet være et sted å søke inspirasjon, de kan for noen anses som et forbilde, det kan dannes et personlig kjennskap til bloggerne og jentene uttrykker en beundring og et ønske om å oppnå de samme godene som bloggerne.

Inspirasjon

At bloggene er et sted å søke inspirasjon, kommer frem som et viktig nøkkelord. Maren hevder blant annet:

De er veldig flinke til å trene, og spise riktig, [...], og de har jo også veldig mye fine klær, så det jo blir jo på en måte en liten inspirasjon når det gjelder noen ting da, man kan jo få litt sånn tips og sånn.

For Sofie er også bloggen en god veileder med tanke på hvordan hun skal forholde seg til inntak av mat:

Jeg tenker sånn: kanskje jeg burde spise mer av det, eller kanskje jeg burde kutte ut mer av det.

Sigrid synes også bloggene kan gi gode tips til både sminke og treningsopplegg. Samtidig er ikke dette råd hun selv følger opp, da hun driver med organisert turn. I tillegg betegner hun sminke som noe hun ikke gidder å bry seg så mye om, til tross for at det oppleves som gøy å lese om.

Bloggerne som forbilde

Noen av informantene uttrykker at bloggerne betraktes som et forbilde. Elisabeth utnevner spesielt bloggeren Caroline Berg Eriksen, også kjent som Fotballfrue.

Altså hvis man ser på fotballfrue da, så er hun et veldig bra forbilde da, for hun trener, hun er liksom sunn. Og det tror jeg er et veldig bra forbilde da

Maren anvender også ordet forbilde selv om dette ikke er noe hun til daglig erkjenner på et bevisst plan:

Jeg tenker at kanskje i underbevisstheten at jeg vil bli litt mer lik dem på en måte. Så de blir jo et sånt forbilde sånn sett, kanskje uten at jeg tenker på det? Litt mer underbevisst.

Personlig kjennskap til bloggerne

Jentene oppgir at de liker å følge med på rosabloggerens liv gjennom bloggene. Noen meddeler at de er innom bloggene flere ganger i uken og noen opptil flere ganger om dagen. Det kan tenkes at en slik form for overvåking kan resultere i en form for personlig kjennskap til bloggerne. Dette blir av jentene omtalt som positivt. Elisabeth forteller om en episode der hun opplevde å automatisk hilse på en blogger hun tilfeldigvis gikk forbi:

Man føler at man kjenner dem da. Jeg så en blogger i butikken for ikke så lenge siden, og var sånn: "hei!" Også tenkte jeg: hvor kjenner jeg henne fra? Så kommer jeg på at det faktisk var en blogger da, og jeg bare: oi! jeg kjente jo ikke henne! men det føles som jeg kjente henne da, det ble liksom veldig rart. Det blir jo nesten sånn som en sånn brevvenn, bare enveis.

Det personlige kjennskapet synes også å henge sammen med at bloggerne deler mye av sitt private liv og følelser som ikke alltid er like positive. Maren kommer tydeligst inn på dette og hevder at det bidrar til en form for ubevisst kjentskap til bloggerne:

Jeg føler man kjenner dem litt bedre da, ikke at jeg tenker det, men ubevisst da. Da er det greit at jeg også har en sånn dårlig dag. For man har jo det når man er jente og er 18 eller 20 år. Uansett så har man jo dårlige dager, så da synes jeg det er greit at de får med de dårlige dagene også da, og ikke bare viser fram det positive.

Beundring overfor kommersielle goder

Selv om informantene kan peke ut likheter mellom seg selv og bloggerne, som for eksempel alder, interesser og skolesituasjon, er de også bevisst hvilke ulikheter som eksisterer mellom dem. Kommersielle, økonomiske goder og oppmerksomhet i media peker seg ut som felles faktorer. Dette er ting jentene gjerne kunne tenke seg å få tilgang til selv og uttrykker en form for beundring over dette. Thea nevner blant annet:

De får jo vært med på mye morsomt og tjener penger på å skrive om klær. Det må være digg å sitte hjemme å skrive sånne ting, tjene penger og oppleve ting som de gjør. Jeg skulle kanskje ønske at jeg var sånn som henne, eller hatt den situasjonen som hun er i da [...]. På en måte ville jeg hatt de godene som de har.

På en annen side hevder Maren videre at hun aldri ville gitt opp sitt privatliv til fordel for godene bloggerne får.

Jeg ville jo fått en pakke i posten med nye klær og tjent mine egne penger til leilighet på Tjuvholmen liksom, men samtidig ville jeg ikke hatt det i forhold til mitt liv da, og liksom et privatliv.

4.1.2 Negative utsagn om bloggene og bloggerne

Det blir også uttrykt negative holdninger til bloggerne og hva bloggerne skriver om. Det blir blant annet gitt uttrykk for en mangel på personlig kontakt, at bloggerne har et for stort fokus på kropp, at de presenterer urealistiske fremstillinger av kroppen, en misunnelse overfor bloggernes goder. Samtidig blir blogglesingen for noen betegnet som en uvane.

Upersonlig kontakt

Selv om jentene oppgir at det eksisterer likheter mellom dem og bloggerne, blir det for noen vanskelig å relatere seg til bloggernes liv. Det blir hevdet at bloggerne gir for idylliserte fremstillinger av virkeligheten og at relasjonen bloggerne har med leserne sine kan oppleves som overfladisk og upersonlig. Selv om Maren uttaler at bloggerne deler noe om negative hverdagshendelser og *dårlige dager*, mener de andre jentene at dette ikke kommer tydelig eller ofte nok frem på bloggene. Elisabeth, som tidligere har hevdet at hun føler et bekjentskap til bloggerne, ser ut til å dele noe av den samme oppfatningen:

De skriver liksom at ikke at de har en dårlig dag og at de tryna i trappa på skolen og sånt noe [...]. De plukker det beste fra dagen for at det skal bli mer interessant å lese om, men jeg tenker det hadde vært gøy å lese om dårlige dager også, for det er mer menneskelig.

Sigrid skiller seg derimot ut her, da hun hevder at det ikke oppleves som spennende å lese om det personlige:

Jeg leser ikke så mye om sånn selve personen, det synes jeg ikke er så veldig spennende.

Ingen av informantene oppgir at de har vært aktive på bloggens kommentarfelt. Flere forteller at de ikke har kjent et behov for dette. Det opplevdes som upersonlig, da et hundretall av andre lesere legger igjen kommentarer, samtidig som at de tror bloggerne umulig kan ha kapasitet til å lese eller svare på alle henvendelsene. Thea og Sofie har derimot bevisst valgt å ta avstand fra en aktiv rolle i kommentarfeltet, da de frykter å bli identifisert og at kommentarene kan slå tilbake på dem. Eksempelvis hevder Thea:

Jeg har vurdert å gjøre det og jeg har skrevet ned en kommentar, men så har jeg slettet det for jeg er redd for at man kan bli tatt for det. Bloggerne kan jo finne ut hvem du er og jeg vil ikke synke så dypt at man kan si at jeg er mobber eller ett eller annet.

Et for stort fokus på kropp

At bloggerne har et for stort fokus på kropp, er et tema som utmerker seg hos samtlige. De hevder eksempelvis at bloggerne skriver mye om sine plastiske operasjoner, viser mange lettkledde bilder og skriver for mye om trening og kosthold. Jentene etterlyser andre temaer de anser som mer viktig og engasjerende. Det blir med dette også uttrykt en bekymring med tanke på yngre blogglesere. Thea hevder blant annet:

Jeg synes de fokuserer veldig mye på utsende, på kropp og de tingene der. Jeg synes det blir litt for mye fokus på det, det blir nesten litt sykkelig. [...]det er viktigere ting enn utseende og jeg synes det er trist at mange jenter i 13- 14 års alderen for eksempel skal ha noen som har tatt så mange kosmetiske operasjoner som forbilder, da synes jeg det går litt feil vei. [...]. Jeg er på mange måter imot dem og hva de gjør, men jeg skulle kanskje ønske at jeg var sånn som henne, eller hatt den situasjonen som hun er i da, men jeg ser ikke opp til henne, jeg forguder henne ikke slik som mange andre.

Elisabeth kommer også tydelig inn på temaet og hevder at dette skaper:

Et usynlig press på å hele tiden se bra ut.

I følge Maren kan fokuset rettet mot kroppslige forbedrende prosjekter oppleves som både kjedelig og gjentakende:

Det kan bli litt kjedelig i lengden å lese om. Slik som: ”i dag har jeg vært å trent og nå spiser jeg salat” [...]. når det blir veldig mye gjentakelser blir det litt kjedelig.

Sigrid hevder at blogger som har et for stort fokus på kropp og utseende ikke er blogger hun vier mye oppmerksomhet:

Det er mange av de rosabloggere jeg synes blir veldig mye da, som klær, sminke, trening og bikinibilder og alt sånn. Da har jeg ikke noe behov for å lese det, da bare hopper jeg over dem [...] men skriver de noe de brenner for da, for eksempel pelsoppdrett og sånne ting, da legger jeg litt merke til det.

Senere i intervjuet oppgir hun at dette forekommer svært sjeldent:

Kanskje 2- 3 ganger i året.

Urealistiske, kroppslige fremstillinger

Alle informantene virker å være klar over at bilderedigeringer forekommer på bloggene og uttrykker negative holdninger til dette. Sofie gir spesielt uttrykk for at bloggen burde være en plattform som gir mer personlige og ekte fremstillinger, i motsetning til andre medier der kroppen står i fokus:

Det skaper jo et falsk bilde av menneskekroppen da på en måte. Det blir liksom sånn som modellbransjen som redigerer bildene sånn at man ser slankere ut og får større rumpe og sånne ting. Men bloggere skal jo egentlig være down to earth, som skal være mer lik som deg og meg da, sånn hverdagslige. Men når de gjør det og fremstilles som modellene, legges det kanskje mer press som meg som individ da.

Sigrid betegner alder som viktig og at årene har gitt henne et bedre perspektiv og forståelse for at det som presenteres på bloggen ikke nødvendigvis representerer virkeligheten. Samtidig tror hun at dette ikke nødvendigvis er tilfelle for yngre jenter:

Når man har kommet i en viss alder at man skjønner at livet til bloggerne eller det som blir representert på rosabloggene ikke er realistisk. Det er jo det at de skaper et litt urealistisk bilde av hva som er normalt [...] også kan de gi et veldig feil bilde på kroppsidealet da, at man skal være så tynn og sånn for eksempel. Det kan være veldig farlig føler jeg da. For ungdommer som er yngre og kan utvikle anoreksi eller begynne å overtrene og sånne ting.

Misunnelse

Selv om jentene gjerne kan ønske å være i besittelse av de kommersielle godene bloggerne har, synes det å eksistere mindre positive holdninger knyttet opp mot dette. En følelse av misunnelse ser spesielt ut til å være gjennomgående:

Jeg skal jo snart begynne å studere, så ser jeg at noen av bloggerne kanskje tar friår, også blir det sånn: hvorfor sitter jeg bare her? Det blir jo sånn misunnelse, de har penger til å kjøpe masse fint og har tid til å gjøre det de vil.

Sigrid hevder også at hun opplever det som litt rart at bloggerne tjener mye i forhold til andre på hennes alder:

Jeg føler at det kanskje er litt rart at bloggere tjener så mye penger, også føler mange at de faktisk jobber mye på en annen jobb, også får de liksom mindre enn det bloggere gjør.

Blogglesningen som en ”uvane”

Selv om informantene uttrykket en rekke negative holdninger til bloggene og bloggerne, gir ingen uttrykk for at de har planer om å slutte med blogglesningen i nærmeste fremtid. Samtidig vet verken Thea eller Elisabeth helt hvorfor de fortsetter å lese blogg og betegner det som en vane de ikke helt klarer å legge bak seg. Thea hevder blant annet:

Jeg vet ikke jeg, jeg bare føler at det er en litt sånn tvangstanke, man må liksom lese det.

4.2 I hvilken retning påvirker rosabloggene jentenes kroppsopplevelse?

Til nå er det blitt sett på hvilke forhold og holdninger jentene selv opplever å ha til bloggene og bloggerne. Det ble blant annet nevnt at de kan være en kilde til inspirasjon, samtidig som at bloggene har et for stort fokus på kropp og at bloggerne kan fremstå som urealistiske. Noen av jentene sympatiserer med yngre jenter og uttrykker sin bekymring overfor hvordan dette kan påvirke dem i en negativ forstand. Jeg skal i forbindelse med dette forskningsspørsmålet presentere kategorier som beskriver hvordan jentene selv erfarer at lesingen av rosablogg påvirker deres egen kroppsopplevelse. Den første kategorien innebærer hvordan flere av jentene opplever at påvirkningen gir et negativt utslag på kroppsopplevelsen og dermed går i en negativ retning:

4.2.1 Uttalelser om negativ påvirkning

Flere av informantene hevder at de kan få et dårlig følelse til sin egen kropp i forbindelse med blogglesningen. Et sammenfallende funn viser til at dette henger nøye sammen med sammenlikninger som blir foretatt på bakgrunn av jentenes og bloggernes kropper. Dette indikerer at påvirkningen har en tilknytning til sammenlikninger.

Påvirkning gjennom sammenlikninger

Elisabeth hevder følgende:

Hvis man bare ser et bilde på bloggen blir det sånn ”Oh shit, det er faktisk noen som ser sånn ut, hvorfor gjør ikke jeg det? så blir det at du tenker tilbake til kroppen din.

Thea trekker forteller om en hendelse der hun hadde gått til innkjøp av en kjole en rosablogger hadde anbefalt på bloggen. Da hun selv prøvde den på, opplevde hun at kjolen ikke satt like fint på henne selv som det den gjorde på bloggeren.

Hun er lavere og litt tynnere enn meg, så den satt finere. Jeg tenkte sånn "faen, nå må jeg slanke meg. Det var ingen god følelse å tenke det.

De negative følelsene er hos fire av informantene forbundet med at de ikke er like tynne eller godt nok trent som bloggerne. Flat mage, sprettrumpe og tynne armer er kroppsdelar som går igjen. For Thea og Sofie er også pupper en kroppsdel som bidrar til at sammenlikninger blir foretatt og dårlige følelser oppstår. Sofie hevder blant annet at mange av bloggerne har skrevet om sine brystoperasjoner og at dette blir tolket som et signal og en påminnelse om at hennes egne bryster er for små:

Når for eksempel Sophie Elise og Andrea Badendyck har tatt silikon blir jeg liksom litt sånn: Okey, jeg synes at alle av dem hadde små pupper. Og når de plutselig skal gjøre det, så blir det liksom litt: "åhh!" [...], da føler jeg meg liksom mer dårlig, jeg ser da at jeg ikke har noen store pupper og blir liksom minnet på det.

Det visuelle virker også å være av betydning. Thea viser blant annet til at det er mye utringede kjoler og bikinibilder på bloggene. Hun forteller om et bilde av bloggeren Sophie Elise.

Det er et bilde på bloggen hvor det er hun og kjæresten, hun sitter bare i bh og hun har nesten zoomet inn på puppene. De er veldig i fokus og folk kommenterer jo på det.

Hun beskriver videre at sammenlikningene som hun i denne sammenheng foretar seg, er fremprovosert av en tro på at store pupper gir anerkjennelse og oppmerksomhet fra gutter.

Jeg skal ikke lyve at det hadde vært gøy å få oppmerksomhet for det også, og da sammenlikner seg man jo, og da føler man seg dårligere.

Dårlig samvittighet

Selv om fire av informantene beskriver negative følelser tilknyttet sammenlikningene, synes ikke dette å påvirke informantenes humør over lengre tid. Den negative følelsen ser derimot ut å utvikle seg til dårlig samvittighet og tanker omkring hva de selv kunne eller burde gjort annerledes. Det er bildene, men også beskrivelsene av hva bloggerne gjør, som fremkaller dette. Eksempelvis sier Maren: .

[...] De har jo ofte bilder av hele kroppen sin som står opp fra topp til tå med tynne bein og bar mage da, men også det at de skriver. At de skriver at de har spist salat til middag og løpt to mil og sånn. Selv om jeg synes det er kjedelig å lese, så blir jeg jo minnet på at jeg også burde [...]. Ofte er det sånn: åhh, jeg skulle kanskje dratt på trening i dag, eller passet på å ikke å spist den bolla jeg gjorde i sted. Jeg merker det godt når jeg ser at bloggerne tar bilder i bikini eller i magetopper. De liksom minner meg på at: Oh shit, kanskje jeg burde passe litt på hva jeg spiser og ikke ta den siste porsjonen. Det går litt over. Det er ikke sånn at jeg blir forferdelig lei meg av det, men i lengden så påvirker det meg jo, og jeg får kanskje bare den lille tanken at: Okey, i morgen drar jeg på trening før skolen, for den starter 10.

Sofie skiller seg for så vidt noe ut i denne sammenheng. For henne resulterer sammenlikningene i en dårlig følelse som kan vare opptil en hel dag.

Det blir dårlige følelser. Det blir sånn negativt, det blir en sånn dag jeg bare blir trist, sitter der og blir sint og litt mer nedfor. Det blir kanskje mer en dårlig dag, du sitter egentlig bare å gjør ingenting da for ingenting blir liksom bra. [...]. Det blir liksom en dårlig følelse som kommer, også er den der.

For Sofie ser også den dårlige samvittigheten ut til å være tilknyttet matinntaket hennes. Som tidligere nevnt, er bloggernes beskrivelser av matinntak noe hun omtaler som et inspirasjonsgrunnlag. Det kan virke som at denne form for inspirasjon ikke ender opp med et positivt utfall. Hun hevder at hun i etterkant av et måltid kan sitte å tenke på hva hun har spist. På spørsmålet om hvilke følelser hun fikk i forbindelse med dette, svarer hun:

Det er en negativ følelse av dårlig samvittighet for at det har vært for mye

Skuffelse

I tråd med den dårlig samvittigheten noen av jentene uttrykker som en konsekvens av sammenlikningene, får de også tanker om hva de selv kan gjøre for å forbedre sin egen opplevelse. Som påpekt ovenfor gjennom Sofies uttalelser, kan en slik form for inspirasjon ha et negativt utfall, da det også resulterer i skuffelse. Thea hevder eksempelvis:

Det blir sånn: "Okey, nå skal jeg gå å trene" men når man ikke oppnår resultater gir man litt opp tilslutt, det blir sånn at man mister motivasjon om man ikke klarer det. Jeg får følelse av at jeg har prøvd, men det var ikke godt nok [...]. Jeg tenker at det kommer, men så kommer det ikke. Jeg har brukt det som motivasjon til å se ut slik som bloggerne, men så klarer jeg det ikke [...]. Så da sitter igjen med følelsen av å ikke være god nok, eller bra nok fordi jeg ikke har det som de har da, som mange forguder.

Elisabeth hevder også at hun ender opp med en skuffet følelse om hun ikke merker noen forbedringer:

Man blir jo påminnet om at sånn er ikke du og da kan man på en måte få et sånt press på seg, at man burde gjøre noe med det. Så skuffer man seg selv når man ikke klarer det

Trass

Flere beskriver også en følelse av trass når de ikke oppnår de samme resultatene som rosabloggerne. Sofie bemerker følgende:

Hvis jeg føler meg skikkelig dårlig så driter jeg i å spise sunt og trene, for det hjelper ingenting, det skjer ikke noe liksom.

Informantenes opplevelse av trass, kan også være basert på opplevde ulikheter mellom bloggerne og jentene. Det blir hevdet at hva som hjelper bloggerne til å få en bedre kropp, ikke har den samme effekten på dem. Thea uttaler eksempelvis at bloggerne oppnår kroppslige, forbedrende resultater fordi de er heldige fra naturen side:

Noen tipper jeg bare er født sånn. Sophie Elise sier for eksempel at hun ikke trente så mye før, så hun har jo på en måte bare vært heldig [...]. Hun sier hun gjør noen øvelser, men jeg tror ikke det har skapt den kroppen. Ja jeg tror som sagt hun bare har vært heldig. Jeg kan på en måte ikke leve som alle bloggerne, for jeg har ikke samme kropp som dem. Da må jeg trene mer, men det klarer jeg ikke for man vil jo bruke mer tid på andre ting som å være med venner etter skolen og sånne ting

Urealistiske fremstillinger

Som nevnt i forbindelse med det første forskerspørsmålet, er jentene godt kjent med at bildene på rosabloggene ofte er redigerte slik at bloggerne kan fremstå som slankere. Jeg stilte informantene spørsmål om kjennskapet til dette kan være med på å svekke påvirkningskraften. Basert på informantenes svar, synes ikke dette å være tilfelle. Elisabeth hevder blant annet:

Lettkledde personer og tynne kropper vil alltid påvirke deg uansett, om de er redigert eller ikke.

Det blir også poengtert at bilderedigeringene kan forverre en negativ påvirkning, da det signaliserer at bloggerne selv ikke er fornøyde. Elisabeth forteller:

Jeg tenker jeg at; okay, hvis hun som er så tynn ikke er fornødt med selv, da burde heller ikke jeg være fornøyd med meg selv. For jeg ikke er like tynn som det hun vil være.

Sofie uttaler at bilderetusingene bidrar til at det blir enda vanskeligere å bli lik som bloggerne. I tillegg kan man stå i fare for å strekke seg etter noe som i utgangspunktet ikke er mulig å oppnå:

Jeg tror nesten det kan bli verre for da fremstilles de jo som mer perfekte da. Det blir bare så utrolig, hva skal man si? Uvirkelige framstillinger av dem da og man lurere hele tiden på hvordan man skal nå opp til dem da også klarer man det ikke, for det er jo ikke en virkelig fremstilling av et menneske på en måte.

Thea snakker muligens for flere av jentene når hun nevner at vissheten om bilderedigeringen kan svekke troverdigheten, men at sammenlikningene likevel forekommer fordi man raskt kan glemme tilfellene av bilderedigeringene.

4.2.2 Uttalelser om positiv påvirkning

Det er til nå blitt presentert kategorier som viser at påvirkningen fra bloggene har en negativ påvirkning for jentenes opplevelse av egen kropp. Selv om de kan bli inspirert til å trene og spise annerledes, virker det som at blogglesingen resulterer i dårlig samvittighet, skuffelse og trass. Likevel forteller informantene om rosablogger som ikke vekker slike følelser i dem, og isteden trolig kan påvirke kroppsopplevelsen i en positiv retning. Den neste underkategorien vil gi eksempler på dette.

Blogger med et mindre kroppslig fokus

Bloggen til Emilie Nereng, bloggeren kjent under bloggnavnet Voe, blir i denne sammenheng nevnt av samtlige jenter. Det blir blant annet hevdet at bloggen fremstår som mer ekte og at det sjeldent legges ut lettkledde bilder. Jentene forteller også om andre blogger hvor dette kan være tilfelle, men har problemer med å huske navnene og har ikke fulgt bloggene over en fast eller lengre tidsperiode. Likevel virker slike blogger å kunne bidra til at jentene blant annet får en mer kritisk holdning til andre bloggere, som i sin tur kan skape et mer avslappet forhold til deres egen kropp. Elisabeth uttaler følgende:

Man tenker jo litt på det da, at hun bryr seg ikke så mye om kroppen sin, i hvert fall ikke om å vise den frem, så hvorfor skal man tenke over det selv? [...]. Når man ser at det ikke er så viktig for alle de andre da, så er det ikke så viktig for meg heller.

Sofie uttaler at det også hjelper henne til å bli mer kritisk overfor de bloggerne som fokuserer på å fremstille et mer *perfekt ytre*:

Jeg føler meg jo bedre da liksom. Man tenker liksom litt mer over hva man ser og da blir man generelt mer kritisk på en måte, og bare: Aha!

Sigrid uttaler derimot at lesing av slike blogger ikke har skapt et mer avslappet forhold til hennes egen kropp, da hun fra før av har et relativt uanstrengt forhold til den. Likevel sier hun noe som kan tyde på at hun ser hvilken positiv effekt dette kan ha for andre:

Fikk du da et mer avslappet forhold til kroppen når du leste en sånn blogg?

Nei, jeg tenkte ikke så mye over det, for jeg tekte ikke så mye på det før heller, men de som kanskje har et problem med det da og leser blogger der hvor alle er perfekte, de tror jeg kanskje kan tenke på det.

En sterk effekt?

Jentene forteller at rosablogger som tar avstand fra et kroppslig fokus ikke er de bloggene de besøker mest. I tillegg forteller flere at slike blogger ikke representerer en hovedvekt av de typiske rosabloggene. Thea forteller også at de gode følelsene som oppstår i forbindelse med lesing av slike blogger som Voe, ofte går over etter en stund:

Jeg fikk et mer avslappet forholde der og da, men ikke senere i tid.

4.2.3 Uttalelser om liten påvirkning

Til nå er det sett på hvordan jentene for det meste erfarer en negativ påvirkning fra rosabloggene. Likevel er det en informants stemme som ikke har kommet tydelig frem gjennom dette. Sigrid uttrykker nemlig at lesingen av rosabloggene ikke påvirker hennes opplevelse av egen kropp. Som nevnt hopper hun gjerne over de bloggene hun synes fokuserer for mye på kroppslige temaer og fremstillinger. Da jeg spurte henne om hvilke tanker hun gjør seg hvis hun først ser bilder av de lettkledde bloggerne, svarer hun:

De har jo fine kropper og det er jo fint for dem, men jeg er jo ganske fornøyd selv også, så jeg tenker ikke så mye over det

Hun hevder videre at hun verken sitter igjen med noen dårlig samvittighet eller dårlig følelse tilknyttet sin egen kropp etter hun har lest bloggene. Hun uttaler også at hun turner aktivt og vet at hun gjør det hun kan for å holde seg i form. Derimot sier hun at hyppig blogglesning over tid kan påvirke henne mer, og at hun har sett seg noen ganger ekstra i speilet. Det vekker på en imidlertid, ingen sterke følelser i henne.

Det er kanskje litt sånn at man tenker at man skal passe på å trene på å spise sunt kanskje da, for man ser at de gjør det. Men ja, jeg vet ikke, jeg blir ikke så påvirket av det egentlig.

Kroppslige ulikheter

Sigrid hevder videre at hun ikke ender opp med å sammenlikne sin egen kropp med bloggernes. Hun sier noe som kan tyde på at hun ikke ser poenget i dette, da hun opplever bloggernes kroppstype som ulike i forhold til hennes egen:

Det har jeg aldri tenkt over før, jeg har aldri tenkt å at hun der er....i forhold til min kroppstype liksom.

Maren beveger seg også litt inn på dette og gir gjennom intervjuet derfor litt motstridende svar. Før vi kom ordentlig inn på temaet om sammenlikninger, hevder hun følgende:

Jeg føler de fremstiller seg selv som veldig perfekte, så jeg synes det er vanskelig å sammenlikne meg med dem. Jeg føler at de på en måte er i en annen kategori da. I forhold til veldig mange andre mennesker.

I likhet med hva Thea og Sofie beskriver i forbindelse med en følelse av trass, uttrykker Maren også en skepsis til likheten mellom bloggerne og henne selv. Hun forteller at hun prøver å holde seg til en sunn distanse fra bloggerens fremstillinger og de sammenlikningene hun gjør.

Jeg prøver å tenke liksom: Herregud hun trener jo hele tiden, og spiser ingenting, og det der kan da ikke være sunt. Jeg prøver å tenke litt sånn, for ikke bli veldig påvirket da.

4.3 I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?

Grunnet Grogans (2008) fremstilling om at kvinners syn på egen kropp har en betydning for hvordan kroppsopplevelsen påvirkes, vil det også presenteres kategorier som omhandler hvordan jentene selv omtaler sin egen kropp. Underkategorien ”ønske om forbedring” vil også følges opp under underkategorien ”et uønsket fokus”, som belyser jentenes kritiske tanker tilknyttet dette.

4.3.1 Utsagn om egen kropp

Misnøye

Maren beskriver det å være misfornøyd med egen kropp som en relativt vanlig følelse blant unge jenter. På spørsmålet om hun noen gang har vært misfornøyd med kroppen sin, svarer hun for eksempel med et klart og tydelig ja og at dette er noe hun tror gjelder alle. Elisabeth uttrykker også en misnøye overfor kroppen sin og hevder at dette er noe hun tenker på hele tiden, selv om noen perioder oppleves som dårligere enn andre:

Jeg har sånne dårlig perioder og ser på kroppen min og bare: nei åhh æsjj! [...]. Det blir vel at jeg liksom aldri blir fornøyd.

En skiftende opplevelse

Flere av informantene nevner også at opplevelsen de har av egen kropp, varierer fra dag til dag. Thea hevder blant annet:

Det varierer fra dag til dag, noen dager kan jeg ha en god dag, men andre dager kan jeg føle meg crappy.

For Sofie og Thea var opplevelsen mer negativ før. Sofie meddeler eksempelvis:

Jeg er jo alltid litt misfornøyd, det blir jo aldri bra nok! Man vil jo alltid prøve å være perfekt på en måte, selv om det ikke er oppnåelig. Men jeg er mer fornøyd med kroppen min nå enn jeg har vært på mange år da hvert fall, men det kommer veldig an på situasjonen og når på dagen.

For Thea har hennes økende alder og bekreftelser fra blant annet kjæresten, forbedret situasjonen hennes. Hun uttaler at hun i dag har en *helt ok* opplevelse av kroppen sin, selv om hun flere ganger gjennom intervjuet viste til ting hun ønsker å forandre på.

Fornøyd med egen kropp

Sigrid hevder, i motsetning til de andre jentene, at hun betrakter seg selv som relativt tynn og er fornøyd med hvordan hun ser ut. Hun uttaler gjentagende ganger gjennom intervjuet at *det aldri har vært et kjempestort problem* og at det heller ikke vil bli noe problem i fremtiden. Hun uttaler videre at det er vanlig å være misfornøyd med mange ting på kroppen, men at dette ikke er noe hun har orket å bry seg noe særlig om.

Ønsket om forandring

Fire av informantene uttrykker et ønske om kroppslige forandringer. Thea forteller blant annet at hun vurderer å ta silikon etter hun har fylt 18 og at hun ønsker å gå ned i vekt. Vektnedgang og mer muskler synes å være gjennomgående ønsker hos tre av de andre jentene. Maren forteller eksempelvis:

Jeg føler jo på en måte at jeg burde ha trent litt mer. Ja, at jeg burde vært tynnere for eksempel, eller hatt litt mer muskler på rumpa eller magen og sånn da.

Elisabeth forteller at fokuset på forbedringer er noe hun vier mye av tiden sin til, og betegner seg som litt opphengt:

Jeg går rundt hele tiden og tenker: hvordan skal jeg sitte for å se bedre ut og hvordan skal jeg legge beina for å ikke få dem til se så mye bredere ut. Man blir jo liksom opptatt av det hele tiden. Hvert fall jeg er det [...]. Det er gjennom hele dagen, sånn som nå sitter jeg å tenker: dekker t- skjorten hvordan magen min ligger [...]. Så jeg er vel kanskje litt opphengt.

hva skal til for at du blir fornøyd da?

Helst rundt 60 kg, flatere mage og litt mer muskler, det er jo et ideal det også. Det er liksom da jeg tror jeg hadde vært litt mer fornøyd.

Som nevnt er Sigrid fornøyd med egen kropp og formidler ingen konkrete ønsker om forandring:

Nei, jeg ønsker ikke å forbedre noe, jeg har jo alltid drevet med turn og har alltid trent mye. Også har jeg alltid vært litt tynn da. Så jeg blir heller ikke så påvirket av mediene jeg leser. Men hvis man ser på dem ofte, ikke bare bloggere, men reklamer også, så tror jeg etter hvert at man kan bli litt mer påvirket av det.

Kan du huske en konkret situasjon du har blitt påvirket da?

Nei

Et uønsket fokus

Flere av jentene uttrykker misnøye og et ønske om forandringer, eller som de selv kaller det; *forbedringer*. Likevel betegnes dette som et uønsket fokus og er noe de gjerne kunne redusert mengden av. Maren forteller blant annet følgende:

Jeg tror jeg tenker på det er flere ganger og oftere enn det jeg håper eller har lyst at det skal være.

Thea beskriver det som en krangel hun har med seg selv, der hun ikke helt klarer å bli enig med hva hun skal mene:

Det er en veldig rar greie, jeg fokuserer på det selv, men jeg vil egentlig ikke at det skal være fokus på det [...]. Så da blir det liksom sånn krangel med meg selv inne i hodet: "hva er det jeg egentlig mener?"

4.4 Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til andre faktorer i jentenes hverdag?

Er det slik at også andre faktorer kan påvirke jentenes kroppsopplevelse? Jeg skal her presentere kategorier som kan belyse dette, samtidig som rosabloggenes rolle vil presenteres som en egen underkategori.

4.4.1 Et kroppsorientert samfunn

I tråd med at flere av jentene oppsøker ulike medier med fokus på trening og kosthold, uttrykker samtlige en felles oppfatning om at dette har fått en for stor plass i samfunnet. Dette synes også å påvirke dem. Sofie uttaler for eksempel:

Det er jo på nyhetene og i aftenposten og sånn. Ofte veldig sånn "ikke spis brød for da blir du feit", og det kan ha en påvirkning på folk og jenter generelt.

Informantene berører videre temaet om at kroppsforbedrende prosjekter har blitt til en normalisert tendens hos folk flest. Elisabeth uttaler eksempelvis følgende:

Det er jo reklamer og tv- serier og treningssenteret, og folk kommer ut og bare: "se på kroppen min", ikke sant?

Thea uttrykker en kritisk holdning til dette:

Jeg vil ikke at verden skal være sånn som den er. Det er så mye fokus på utseende [...]. Folk engasjerer seg så mye i det, og da føler man at man burde se sånn ut da, for det opptar så veldig mange.

På spørsmålet om hvorfor hun tror det har blitt slik, svarer hun:

Fordi det er så mye fokus på det fra alle områder [...]. Og mennesker blir jo påvirket av hva andre gjør og, vi er jo flokkdyr, holdt jeg på å si.

Andre medier

Jentene forteller at andre medier, gjennom sine hyppige fremstillinger av slanke og trente kroppar er kilder til påvirkning. Også Sigrid synes å mene dette:

Det mye annen reklame som påvirker og det er ikke bare blogger. Det er jo undertøyskampanjer for Cubus og Hennes og Mauritz og sånn som også påvirker deg.

Instagram er det mediet som blir nevnt flest ganger når det kommer til hvordan kroppsopplevelsen påvirkes. Elisabeth og Maren forteller at de opplever en sterkere påvirkning fra dette sosiale mediet enn hva de gjør fra bloggane. Som en forklaring på dette, forteller de begge at applikasjonen gir en raskere og mer direkte tilgang til det visuelle. Elisabeth forteller at hun har endt opp med å slette programmet fra telefonen:

Det var veldig mye kropp. Jeg fant ut at det ble for mye stress så jeg bare slettet det, men det er absolutt en større plattform da som gir et mer økt kroppspress enn blogg. Det blir jo på en måte en bloggilde form. Det er veldig mye lettetre å bare ta av seg klærne og vise frem kroppen der, for det er sånn hverdagslige øyeblikk.

4.4.2 Påvirkning gjennom venninner og klassekamerater

I tråd med at samfunnet har et stort fokus på kroppens utseende, er dette også noe som har tatt plass i jentenes hverdag, både på skolen og blant venninner. I likhet med påvirkningen fra blogg, ser spesielt sammenlikninger ut til å stå sentralt, samtidig som det blir viktig å oppfylle de gitte kodene for hva som gjelder kropp og utseende

Sammenlikninger med venninner

Sigrid oppgir at hun oftere fortar sammenlikninger med venninner enn hva hun gjør med bloggerne. Hun mener at dette skyldes at venninnene oppfattes som mer lik henne selv. Videre

forteller hun at det å legge på seg i forbindelse med tenårene har vært mindre utfordrende, da det samme ser ut til å gjelde hennes egne venninner.

Når man kommer i en viss alder, begynner man å legge litt på seg. Det har jeg også gjort, men det har ikke vært noe stort problem. Jeg merker at så lenge det skjer med de rundt deg også, så føler jeg ikke det blir noe problem.

Elisabeth sammenlikner seg også ofte med venninnene sine når det kommer til kropp og utseende. Venninnene har alltid fått kommentarer på at de er *pene og deilige*, mens hun har følt seg som *den stygge og flinke*. Selv sitter hun igjen med et ønske om å bli *like pene som dem*, selv om dette er noe hun ikke opplever å få helt til.

Alle vennene mine er jo veldig pene, så jeg vil på en måte bli like pene som dem [...]. Men altså, jeg har alltid vært den "stygge" i vennegjengen min.

Dårlig samvittighet

I likhet med sammenlikningene med bloggerne, kan sammenlikningene med venninner også resultere i dårlig samvittighet. Maren uttaler for eksempel:

Jeg har også en del venninner som påvirker meg sånn sett. Ikke at de mener det, men at de sier sånn: i dag spiste jeg salat til lunsj og i går spiste jeg pizza med sunn bunn og uten ost. Da blir jeg jo påvirket av det, selv om de ikke mener det på den måten.

Konkurranse

Sofie forteller at påvirkningen fra venninnene har en sterkere effekt, i og med at de er personer som til daglig ser og betrakter henne utad. På den måten blir hun også motivert til stadig å forbedre seg selv. Hun nevner også at hun har et konkurranseinstinkt tilknyttet dette og at hun trolig har et ønske om å se bedre ut enn venninne sine;

Man vil jo se bra ut, også er det alltid litt sånn konkurranseinnsett da, at man vil kanskje se bedre ut enn venninnene sine.

Koder for utseende

Det virker også viktig for jentene å oppfylle de gitte sosiale kodene til omhandlende uteseende. Thea hevder uttaler blant annet:

Det er vanskelig å stå imot kroppspresstet og at man ikke skal påvirkes så mye av det. Det blir vanskelig når man går på skolen. Folk snakker og man er redd for å komme utenfor. Hvis man ikke er så veldig pen så får man kanskje ikke så mange venner [...]. De som skiller seg ut i klassen... jeg tror ikke de har det så kult. Kanskje de ikke er så opptatt av

utseende da og ikke har de de kuleste klærne og sånn, for det er liksom viktig for å være med i gjengen på skolen.

4.4.3 Bloggen som en forsterkende effekt

Spørsmålet om hvilken rolle rosabloggene har i forhold til den daglige påvirkningen jentene beskriver, melder seg etter hvert som et naturlig oppfølgingsspørsmål. Sammenfallende kan bloggene synes å fungere som en tilleggsfaktor som kan være med på å forsterke et kroppslig press eller fremkalle ønsker om forandring. Den forsterkende effekten synes å være større for noen samtidig som at grunnene er flere. De ulike årsakene vil presenteres i de følgende kategoriene.

Samtaler med venninner

Maren, Sofie og Thea forteller at rosabloggene får en forsterket effekt da bloggene ofte har mye oppmerksomhet rettet mot seg. For eksempel er samtaler om rosablogger er for eksempel gjerne et samtaleemne blant venninner. Selv om diskusjonene ofte bærer preg av en negativ undertone, synes det samtidig å eksistere en form for beundring og et ønske om å oppnå det mange av bloggerne gjør. Maren uttaler eksempelvis:

Det blir liksom "hun klaret det" og "så du hvor mye hun hadde gått ned eller? men er det egentlig sunt? Hun kan da ikke ha spist så veldig mye, og så du hva hun spiste til middag, det kan det ikke være bra å ha spist så lite?" Det blir litt den vrien, men likevel har man lyst til å være sånn selv på en måte, at vi også har lyst il å bli mer "fit" på en måte.

Thea berører noe av det samme som Maren da hun hevder at negativ omtale vedrørende bloggerne egentlig skyldes sjalusi.

Jeg vet ikke om den negativiteten egentlig er fordi man er sjalu [...]det kanskje at man er mer sånn: "åh kunne ønske jeg var henne" det er ofte det man gjør når man snakker negativt om en person, jeg gjør jo det litt selv, for jeg er litt sjalu.

Detaljerte beskrivelser

Flere av jentene viser til at bildene på bloggene er supplert med detaljerte beskrivelser om hvordan bloggere har oppnådd resultater, og at dette er en av grunnene til at bloggene påvirker dem i større grad enn andre medier. Thea uttaler eksempelvis:

De skriver så detaljert om det, og jeg tror det påvirker meg mer enn andre sosiale medier.

Elisabeth hevder at det er beskrivelsene i kombinasjon med visuelt materiale som er med på å forsterke effekten:

Bloggere skriver jo mer, hvis man skriver om fremgangen om hvordan man får en kropp så virker det mer troverdig, også ser du et bilde under samtidig.

Sofie forteller om rosabloggernes detaljerte beskrivelser. Hun oppgir at bloggerne, i tillegg til å gi råd og inspirasjon om kosthold, gir henne ønsker om forandringer som hun trolig ikke hadde hatt uten at blogglesingen:

De har tatt mye restylane¹ vet jeg. Jeg har aldri vurdert det, men jeg har jo kanskje hatt litt lyst da, også vippe- extensions har jeg hatt lyst til å gjøre i alle fall

Er det ting du hadde visst om hvis du ikke hadde lest blogg?

Nei, tror ikke det.

Utfordrende å unngå

Rosabloggene synes å være utfordrende å unngå. Elisabeth forteller blant annet at det ofte blir skrevet om bloggene i andre medier. Dette kan resultere i bloggbesøk som i utgangspunktet ikke var planlagt:

Det tar mye plass egentlig. Det var en uke jeg ikke hadde lest fotballfrue, også plutselig kom det opp sånne fire artikler på VG, og da ble jeg sånn: okey, da må vi inn på bloggen og lese.

Maren berører også aspektet om at blogglesingen kan være et resultat av påminnelser fra andre mediers. Hun forteller at bloggerne blant annet bruker de sosiale mediene Facebook og Instagram til å reklamere til sine nye innlegg på bloggene:

Bloggerne er ofte på Instagram i tillegg, så da får man en liten sånn bit av hva de hva de driver med, at de har vært å trent eller om de har vært på cafe [...]. De sier liksom "nå er det nytt blogg innlegg", så de på en måte reklamerer for bloggen sin [...]. Da hender det jo at jeg må gå inn å titte.

Smitteeffekt til andre medier

¹ Restylane: romoppfyllende gel som sprøytes inn i leppene for å skape en fyldigere effekt.

Sigrid uttaler at bloggerne ikke har en så forsterkende effekt på kroppspresset. Hun oppgir at andre medier gjør en like god jobb med å formidle et bilde på hvordan den ”perfekte kroppen” skal se ut. På en annen side forteller hun at rosabloggene kan bidra til å øke kroppsfokuset, da de normaliserer tendensen til å dele lettkledde bilder på sosiale medier:

Når man ser at andre bloggere kan gjøre det på en blogg som mange tusener leser hver dag, da tenker man at er det greit at man også gjør det på Facebook, bare for egne venner. Det tror jeg kan gi en større påvirkning, at det blir mer akseptert.

4.5 Underliggende kritisk holdning til rosabloggenes påvirkning

Flere av informantene har gjennom intervjuene kommet med konkrete eksempler på hvordan de påvirkes av bloggene. Som påpekt ovenfor, virker påvirkningene å skyldes at man sammenlikner seg. Som et avsluttende spørsmål spurte jeg om hvilke følelser informantene selv sitter igjen med ettersom intervjuet nærmet seg slutten. Et gjentakende mønster hos flere av informantene er at de uttrykker en forbauselse overfor hvordan de faktisk opplever å bli påvirket. Maren forteller for eksempel:

Jeg har liksom aldri tenkt så mye rundt blogger og hvordan det påvirket meg, så det er liksom interessant og se hvor mye mer det har påvirket meg enn det jeg har trodd. Nå skjønner jeg jo at jeg har blitt ganske påvirket av dem, sånn uten at jeg kanskje vet om det. Det er litt interessant hva det kan gjøre, at noen skriver om livet sitt liksom.

Elisabeth medgir at hun nå forstår bedre hvordan hun noen dager kan få mer negative følelser om seg selv og egen kropp. Hun forteller blant annet:

Det er egentlig litt sånn at jeg har sett litt mer på hva jeg faktisk holder på med, og et mer innblikk i hva som egentlig skjer da. Det er litt mer sånn at du forstår hvorfor du kanskje føler deg litt ille en dag [...] det var litt vanskelig å svare på en jeg trodde, du tenker jo ikke noe over det når sitter å leser blogger.

Sofie og Thea forteller at de på forhånd har tenkt over hvordan bloggene kan påvirke dem.

Likevel uttrykker de en forbauselse over i hvilken grad dette forekommer. Sofie uttaler eksempelvis:

Når man sier det høyt, blir det sånn: okay, det er kanskje litt på trynet da, at man sitter å tenker negativt og får negative følelser på grunn av en person jeg aldri har møtt. Det er noe jeg ikke har tenkt så mye på før.

Sigrid forteller at hun noen ganger tenker over at hun blir negativt påvirket, men hevder som sagt at dette ikke har en direkte tilknytning til blogglesingen. Hun uttaler likevel hun at hun i etterkant av intervjuet har blitt mer oppmerksom på hva hun selv tenker:

Det er jo litt gøy å få sagt noe om det, jeg føler jeg ikke får snakket så mye om følelsene jeg har om rosablogg, selv om man snakker mye om det. Det er litt gøy, også blir man mer oppmerksom på hva man selv faktisk tenker om det.

Diskusjoner om blogg integrert i undervisningen

Gjennom overnevnte utsagn virker det som at jentene har opparbeidet en sterkere og kritisk holdning til påvirkningen fra bloggene. Sigrid uttaler at hun synes temaet er interessant å diskutere og at det gjerne kunne fått mer oppmerksomhet i undervisningen på skolen.

Man ser jo ofte at blogger blir diskutert på TV og aviser og sånn, men det burde bli tatt opp mer der alle ungdommer går. Ikke alle ser å nyhetene, så det er jo noe som kanskje lærere burde ta opp i klassen sånn at alle blir litt mer oppmerksom på det da [...]. Jeg tror de bare kunne tatt det opp i en time, bare droppe å ha faget. Kanskje bare ta en debatt eller en sånn om hva folk mener. Enten noe konkret eller noe generelt om blogger. Noe sånn for og imot liksom.

Resten av jentene uttrykker også en interesse for å kunne diskutere fenomenet om både blogg og kroppsidealer i undervisningen. Elisabeth og Sofie mener at de allerede har erfaring med dette. Spesielt Elisabeth beskriver det som en positiv opplevelse:

Det er faktisk ganske spennende for da får du dratt med hele klassen din med noe som er relevant og som de fleste har et forhold til, det er jo interessant [...]. Det var lærerens idé helt ut av det blå, vi ble skikkelige overasket [...]. De virkelige flinke lærerne prøver å legge det opp til at det blir interessant for elevene på en annen måte enn å bare lese fra boka. Det å dra inn blogg er et veldig bra eksempel.

Thea og Maren har ikke har inntrykk av at lærerne har kjennskap til bloggenes verden. Samtidig bemerker Thea, i likhet med Sigrid, viktigheten av at lærere får mer kunnskap om fenomenet og at det burde blitt viet mer tid til det i undervisningen:

De burde jo vite om det, i og med at de er lærere for elever på videregående

5 Diskusjon

Gjennom en kvalitativ studie har jeg fått innblikk i informantenes personlige erfaringer og opplevelser. I dette kapitlet vil jeg uttrykke min mening om funnene og tolke hva informantene erfarer i lys av presentert teori og empiri. Dette diskusjonskapitlet er strukturert på samme måte som presentasjonen i kapittel 4. Hvert av de fire forskningsspørsmålene og den egne hovedkategorien ”Underliggende kritisk holdning til rosabloggenes påvirkning” vil presenteres som hovedoverskrifter. Dette gjøres for å skape kontinuitet, leservennlighet og for å sikre at forskerspørsmålene blir besvart. Deretter vil det også følge en oppsummering som samler trådene fra forskerspørsmålene og besvarer problemstillingen. Avslutningsvis vil det rettes et kritisk blikk på oppgaven. Her vil det også redegjøres for hva funnene kan implisere i praksis og hvordan de kan ha betydning for en spesialpedagogisk virksomhet og videre forskning.

5.1 Hvilke holdninger har jentene til bloggene og bloggerne de følger med på?

Dette forskningsspørsmålet er valgt på bakgrunn av et ønske om å kartlegge hvilken mening jentene selv har til rosabloggene. Holdninger til påvirkningskilden har, som påpekt, betydning for hvordan vi påvirkes (Bø, 2005). Det vil på grunnlag av jentenes uttalelser om bloggene og bloggerne videre diskuteres hvorvidt jentene ønsker å imitere eller identifisere seg med rosabloggerne.

5.1.1 Rosabloggerne som et fullverdig forbilde?

Jentene opplever rosabloggene som både flinke til å trene, spise sunt og ta seg bra ut utseendemessig. Bloggerne ble derfor i første omgang påpekt som en god inspirasjonskilde. Det kan dermed tenkes at jentene opplever å få et utbytte av blogglesingen. I følge Bø (2005) kan dette være med på å gjøre oss mer påvirkbare. Bloggerne blir av noen av jentene, ansett som et forbilde. Dette kan knyttes opp mot sosialiseringsbegrepet imitering, da bloggerne kan innta rollen som en form for idol eller ideal. Som påpekt i teorikapitlet, betegnes idoler og idealer som typiske imiteringsobjekter i ungdomstiden (Bø, 2005). På en annen side knytter ikke jentene kun positive holdninger opp mot bloggerne. De negative holdningene gjør seg blant annet gjeldende ved en oppfatning om at bloggerne fokuserer for mye på kropp og prosjekter som angår dens forbedringer, som dermed kan skape et uheldig press.

Som nevnt i introduksjonen, kan rosabloggene være en arena der ungdommer kan snakke fritt om hva som engasjerer dem. I tillegg bruker noen rosabloggere bloggen som et talerør for å belyse samfunnsengasjerende temaer (Dmitrow-Devold, 2013). Dette ser likevel ikke ut til å være en oppfatning som gjelder informantene i denne oppgaven. Sigrid er inne på at dette av og til kan skje i forbindelse med pelsoppdrett, men at det forekommer svært sjeldent. Jentene er klar over at bloggerne redigerer bildene sine. Dette ser ut til å forverre et negativt inntrykk. Det blir blant annet uttrykt en bekymring for hva dette kan gjøre med yngre lesere. Bloggernes funksjon som forbilde eller ideal kan dermed se ut til å blekne gjennom de nevnte uttalelser.

5.1.2 Likhet og ulikhet mellom blogger og leser

Som påpekt av Bø (2005) øker tilbøyeligheten til å imitere og dermed påvirkningskraften, i tråd med hvor stor likhet det oppleves å være mellom person og imitasjonsobjekt (modell). Jentene peker på likheter mellom bloggerne både når det kommer til alder og livssituasjon, slik det også er belyst gjennom referansen til Dmitrow-Devold (2013). Selv om likhetene mellom bloggerne og leserne finnes, er det lite som tyder på at jentene identifiserer seg med bloggerne. Informantene viser for eksempel til ulikheter tilknyttet bloggernes tilgang på en rekke kommersielle goder. Dette går dermed overens med Lindholms (2014) poengtering om at bloggerne er like som sine unge lesere, med unntak av at de lever et ”tilsynelatende kulere liv” (se avsnitt 2.3.3). De fleste av jentene uttrykker en beundring ovenfor bloggernes oppnåelser. Dette kan knyttes opp til at vi i følge Bø (2005) gjerne ønsker å etterlikne personer med høy status og de med kontroll over ressurser. Samtidig kan synlige eller positive konsekvenser, styrke dette (Bø, 2005). På en annen side virker ingen av jentene å uttrykke et inderlig ønske om å oppnå disse godene og har negative holdninger også til dette. Dette kommer til uttrykk gjennom misunnelse eller en skepsis til bloggernes fortjenester.

5.1.3 Relasjon mellom blogger og leser

Noen av jentene kan oppleve en form for relasjon til bloggerne ved at bloggerne deler mye av sitt private liv. Marens uttalelser i forbindelse med dette kan tolkes dithen at bloggerne kan oppleves som en god kilde til støtte. Opplevelse av kontakt og støtte kan i følge Bø (2005) også styrke ønsket om å imitere. Maren forteller at bloggerne skriver om sitt personlige liv og synes det er fint når de ikke kun deler det positive. Som Dmitrow-Devold (2013) poengterer, kan bloggene muligens oppfattes som en personlig virtuell dagbok. På en annen side opplever ingen andre enn

Maren en personlig kontakt med bloggerne. De etterlyser blant annet skildringer om flere negative hverdagshendelser. I tråd med hva Aalen (2013) hevder, erfarer jentene at mange bloggere fremstiller en mer idealisert hverdag av livet sitt på nettet. For mange av informantene synes dermed ikke bloggene å være en kilde til verken støtte eller relasjonsbygning. Kontakten mellom bloggerne er enveis da ingen av jentene oppgir at de er i en aktiv dialog med bloggeren på kommentarfeltet, slik som Bjørkelo (2013) viser til. På samme måte som Bjørkeng (2011) setter spørsmålsteget ved hvordan nære og gode vennskap kan etableres over nett, viser flere av jentene til at den eventuelle kommunikasjonen kan bli overfladisk. Nettets muligheter for anonymitet, som Bjørkeng (2011) videre argumenterer for, virker ikke å være en grunn til at jentene kommuniserer med bloggerne. Spesielt har Thea en oppfatning om at hun likevel kan gjenkjennes eller spores opp. Det er også verdt å merke seg at hun ikke uttrykker noen ønsker om å søke støtte eller etablere vennskap med bloggeren, når hun forteller at potensielle kommentarer ikke ville vært positivt ladet.

5.1.4 Ambivalente holdninger

Som Bø (2005) poengterer, har vi alltid et valg og kan derfor blant annet velge hvilke medier vi oppsøker. Samtidig avviser vi gjerne de påvirkningskildene vi har negative holdninger til. Ingen av informantene oppgir at de avviser bloggene i den forstand at de har planer om å velge bort blogglesingen. Det er likevel nevneverdig at Sigrid ”hopper over” de bloggene hun synes blir ”for mye” med hensyn til et kroppslig fokus. Dette skal jeg komme tilbake til senere i diskusjonen. Samtidig beskriver flere av informantene et ønske om å slutte med blogglesingen. Det betegnes som en uvane eller som Thea beskriver; som en ”tvangstanke”. Samlet sett virker holdningene som jentene har til bloggene og bloggerne dermed å være noe motstridende, både på tvers av hverandre og i forhold til seg selv. Mye kan tyde på at jentene har et slags ambivalent forhold til bloggerne. Det kan dermed tenkes at bloggernes eventuelle påvirkning ikke er et direkte resultat av en fullverdig beundring over bloggerne som person eller et inderlig ønske om verken å imitere og identifisere seg med dem. Som jeg kommer tilbake til i avsnitt 5.2.3., er det lite som tyder på at jentene har internalisert bloggernes handlingsmønstre.

5.2 I hvilken retning påvirker rosabloggene jentenes kroppsopplevelse?

5.2.1 Påvirkning gjennom sammenlikninger

Som tidligere nevnt, uttrykker ikke jentene et direkte ønske om å ville bli som bloggerne. På en annen side kommer flere av jentene med uttalelser som kan tolkes som at rosabloggene likevel har en påvirkningskraft. Dette ser ut til å ha en tilknytning til sammenlikninger som blir gjort mellom bloggerne og dem selv. Funnene kan dermed ses i sammenheng med Grogans (2008) referanse til sosial sammenlikningsteori. Dette kan på en måte anses som paradoksalt; jentene anerkjenner ikke bloggerne som fullverdige idealer de ønsker å etterlikne, men har likevel bloggerne som et utgangspunkt å måle seg opp mot og som en type standard de setter for seg selv. Flere av jentene vurderer kroppene til bloggerne som bedre enn sine egne og oppgir at dette gir opphav til en ”dårlig følelse”. Dette kan gjenkjennes i hva Grogan (2008) tematiserer som upward comparisons, eller i en oversatt betydning; negative sammenlikninger. Dette utløses av de visuelle fremstillingene på bloggene, men også gjennom beskrivelser av brystoperasjoner, treningsopplegg eller gjennom fysiske objekter slik som kjolen som Thea viser til. Den negative påvirkningen jentene beskriver ser ikke ut til å påvirke jentenes humør over lengre tid. Imidlertid synes ikke kroppsopplevelsen å være totalt preget av misnøye som en direkte konsekvens av blogglesingen. Uttalelsene til Sofie kan derimot vitne om at påvirkningen har mer betydningsfulle konsekvenser, da hun hevder at dette går ut over hennes funksjonsevne en hel dag.

Påvirkningen som forekommer gjennom sammenlikningene, ser ut til å resultere i tanker om hva jentene opplever at de burde gjøre annerledes. De peker på at bloggerne er flinke til å trene og spise sunt, men at de selv ikke klarer å følge opp dette i like stor og ønsket grad. Dette kan ses i sammenheng med Girard (2013) som viser til at vi stadig sammenlikner oss med andre individer for å avdekke hva vi selv ønsker å oppnå. Likevel er ikke sammenlikningene motivert av en direkte konkurransepreget virksomhet slik som Girard (2013) peker på som et bakenforliggende motiv. Det kan virke som at jentene isteden får tanker om seg selv og egne mangler, i form av at sammenlikningene gir dem dårlig samvittighet i møte med sin egen opplevde tilkortkommenhet.

5.2.2 Fra inspirasjon til skuffelse

Jentene uttrykker ikke eksplisitt at de negative sammenlikningene gjøres på bakgrunn av et bevisst ønske om å forbedre seg selv eller ha noen å strekke seg etter, slik som Collins (1996) referert i Grogan (2008) redegjør for. Bloggernes rolle som inspirasjonskilde er imidlertid noe som ble et tilbakevendende tema gjennom intervjuene, til tross for at det er medvirkende til en dårlig samvittighet. For eksempel uttaler Thea at hun blir motivert til å ”se ut som bloggerne”. Her kan trekkes paralleller til Halliwell og Dittmars (2005) forskning om selvevaluerende og selvforbedrende motiver. Flere av jentene synes å ha motiver om å forbedre seg selv og tar dermed ikke bare utgangspunkt i et selvevaluerende motiv, der kun kroppens nåværende tilstand i forhold til sammenlikningsobjektet er i fokus. Slik som funnene til Halliwell og Dittmar (2005) indikerer, virker likevel ikke et selvforbedrende motiv å lede til en forbedret kroppssopplevelse når alt kommer til alt. Flere av jentene erfarer at de ikke ender opp med de ønskede resultatene og beskriver en følelse av skuffelse. Dette er med på å underbygge antakelsen om at bloggerne trolig oppsøkes som inspirasjon, men at dette ender opp i negative utfall slik som Levine og Smolak (2002) også poengterer i forbindelse med inspirasjonssøking i medier.

5.2.3 En skepsis rettet mot kroppslige ulikheter og sammenlikninger

Selv om bloggerne for fire av informantene synes å være sentrale personer å sammenlikne seg med, stiller de seg skeptisk til likhetene mellom bloggernes kropper og deres egne. Thea eksemplifiserer hvordan dette skyldes at bloggerne er rustet for bedre resultater på bakgrunn av biologiske forskjeller. Flere forteller at de reagerer med trass, samtidig som de ikke gir inntrykk av å bli påvirket til slavisk å følge de samme treningsoppleggene eller diettene som bloggerne blogger om. Thea beskriver blant annet at hun heller prioriterer å være sosial med venner. På den måten virker det ikke som at bloggernes handlingsmønstre er internalisert hos jentene (Bø, 2005). En slik visshet om kroppslige ulikheter kan representere en motstandskraft for sammenlikninger med idealiserte fremstillinger i media (Grogan, 2008). Sigrid forteller samtidig at hun ikke erfarer at kroppssopplevelsen blir påvirket gjennom blogglesingen. Hennes uttalelser indikerer at hun har vansker med å sammenlikne seg med bloggerne fordi hun opplever bloggernes kroppstyper som ulike fra hennes egen. Denne vissheten synes ikke å være fullt utviklet hos resten av jentene, da deres uttalelser gjennom intervjuet viser til at sammenlikninger blir foretatt. Dette kan ha en sammenheng med en personlig relevans knyttet opp mot

sammenlikningene og behovet etter å leve opp etter samfunnets kroppsidealer (Grogan, 2008). Dette vil bli nærmere belyst i forbindelse med neste forskningsspørsmål.

5.2.4 Å strekke seg etter noe uoppnåelig og uekte

Samtlige informanter har klare meninger om hvordan de forholder seg til bloggernes bilderedigeringer. Likevel synes ikke dette å sette en stopper for at sammenlikninger forekommer og at kroppssopplevelsen påvirkes i en negativ retning. Flere av jentene oppfatter for eksempel flere av rosabloggerne som tynne og disiplinerte med trening og kosthold. I tillegg kan det, som Sofie belyser, oppleves som et signal på at bloggerne selv ikke er fornøyde med egen kropp, og at dette gjør henne mer usikker på sin egen. Thea trekker for øvrig frem noe vesentlig når hun hevder at man fort kan glemme tilfellene av bilderedigeringsene. Dette er interessant med tanke på både Dmitrow-Devolds (2013) og Aalens (2013) utsagn om at vi gjennom eksponeringen fra rosablogger eller andre sosiale medier, kan måle oss opp mot noe som i utgangspunktet ikke er ekte. Selv kan vi sitte igjen med en følelse av å ikke strekke til. Dette kan også gjenkjennes i hvordan sammenlikninger med kropp i media kan oppfattes som en ulogisk handling, da de ofte kan bedømmes som mer attraktive enn oss selv (Grogan, 2008). Selv om bloggene, som Sofie uttrykker tidligere i intervjuet, skal gi mer ”hverdagslige” fremstillinger, virker de å stille på lik linje med retusjerte modeller i media. Det ble i teorikapittelet imidlertid sett på betydning av kontekst, og at det for mange likevel kan tolkes som en kulturell forventning eller et signal om hvordan kroppen burde se ut (Grogan, 2008).

5.2.5 Positiv påvirkning

Selv om jentene erfarer at mange av rosabloggene har et stort fokus på kropp og utseende, har de kjennskap til blogger som tar avstand fra kroppslige fremstillinger. Som påpekt i teorikapittelet blir bloggen til Voe et eksempel å vise til her. Slike blogger synes å ha en positiv eller nøytral innvirkning på jentenes kroppssopplevelse. Informantene gir for eksempel uttrykk for at de kan få et mer avslappet forhold til egen kropp, i tillegg til at det hjelper dem med å bli mer kritiske til andre blogger. Ingen uttalelser tyder likevel på at informantene vurderer seg selv som bedre enn disse bloggerne. På den måten synes ingen downward comparisons, eller med oversatt betydning; positive sammenlikninger, å bli foretatt (Grogan, 2008). Det er også nevneverdig at den gode følelsen Thea beskriver, gjerne går over etter en liten stund.

Rosablogger, som tar avstand fra kroppslige og idealiserte fremstillinger, virker ikke å være blogger som jentene oppsøker eller leser mest. Som et eksempel har jentene vansker med å huske navnet til bloggene. Dette kan igjen anses som noe paradoksalt. På den ene siden uttrykker jentene et ønske om mer naturlige fremstillinger og uttaler seg kritisk ovenfor et stort fokus på kropp, samtidig som disse bloggene ikke representerer en hovedvekt av de eksisterende og typiske rosabloggene.

5.3 I hvilken grad har jentenes opplevelse av egen kropp noe å si for påvirkningen?

Maren og Elisabeth uttrykker gjennom intervjuene størst misnøye med sin egen kropp. Sigrid gir derimot uttrykk for at hun er fornøyd og mener at hun ikke lar seg påvirke av sammenlikninger med bloggerne. Disse funnene kan ha en tilknytning til hva som ble poengtert i teorikapitlet: Personer som er mist tilfreds med egen kropp, ønsker en forbedring. På den måten har de større tilbøyelighet til å foreta sammenlikninger med idealer i media (Grogan, 2008). Som Bø (2005) skriver, må vi blant annet ta stilling til individuelle sårbarheter for å forstå hvordan påvirkningen skjer. Likevel er ikke funnene fra informantene i en fullstendig overenstemmelse med Grogan (2008). Både Thea og Sofie uttrykker at de har et varierende, men likevel ”ok” forhold til kroppen sin. Samtidig gir de gjennom intervjuene stadig uttrykk for at de sammenlikner seg med bloggerne og at de lar seg påvirke av dette. I likhet med Maren og Elisabeth, forteller også jentene om et behov for å forandre på ulike deler av kroppen og til å leve opp til samfunnets kroppsideal. Thea nevner eksempelvis at hun vil ta silikon når hun fyller 18 år, mens Elisabeth blant annet ønsker veie mindre. Sigrid gir derimot ikke uttrykk for at dette er like viktig for henne og hun ønsker heller ikke å ”forbedre noe”. Hun virker vier liten oppmerksomhet til medier med fokus rettet mot idealiserte kropper. Hun forteller at hun trolig hadde blitt mer påvirket om hun hadde benyttet disse mediene oftere. Her er det også verdt å vende tilbake til uttalelsen om at hun ”hopper over” de bloggene hun synes at fokuserer for mye på kropp. Dette kan trekkes parallellt til hva som ble gjenstand for diskusjon i teorikapittel: Personer som er mer motstandsdyktige for medias påvirkning vil trolig sjeldnere oppsøke medier hvor kroppsidealene er i fokus, da det ikke oppleves som relevant.

I hvilken grad påvirkningen er et faktum, synes dermed ikke nødvendigvis å være et resultat av en betydningsfull negativ kroppssopplevelse. Likevel er den, som tidligere indikert, tilknyttet en personlig relevans vedrørende å leve opp til samfunnsskapte kroppsidealer (Grogan, 2008). En kroppssopplevelse preget av ønsker om forandring, kan dermed for flere av jentene dermed i stor grad virke avgjørende for hvordan påvirkningen skjer gjennom sammenlikninger.

5.3.1 Et smalt kroppsideal og et uønsket fokus

For meg fremstår jentene som personer med liten grunn til bekymringer vedrørende vekt, fasong eller bryststørrelse. Dette kan knyttes opp til hvordan Kvalem (2007) tematiserer hvordan ytterst få opplever å leve opp til dagens smale kroppsideal. Jentenes ønsker om forandring kan ses i sammenheng med hvordan kroppen for mange har fått status som objekt (Reindal, 2007). I tillegg blir vi sjeldent helt fornøyd og det vil alltid finnes noen som fremstår som bedre enn oss (Girad, 2013). Det er likevel verdt å nevne at fokuset de fleste jentene har tilknyttet kroppslige forandringer eller forbedringer, forklares som uønsket. Fokuset på kropp og hvordan den kan forbedres utseendemessig, kan for flere av jentene virke utfordrende å overse. Bø (2005) uttaler at vi har et valg med hensyn til hvilke påvirkningskilder vi oppsøker. Likevel kan det virke som at fokuset på kropp og det de gitte idealene har blitt såpass stort hos jentene selv og i kulturen som sådan, at ikke er like enkelt å velge bort lenger. Som Bø (2005) uttrykker, ser påvirkningen ut til å forekomme i en kombinasjon av både kontekstuelle og individuelle faktorer. Dette vil bli nærmere belyst i forbindelse med neste forskningsspørsmål.

5.4 Hvilken rolle har bloggene som påvirkningsfaktor i forhold til andre faktorer i jentenes hverdag?

5.4.1 Påvirkning fra samfunnet og andre medier

I tråd med hva som ble påpekt i teorikapittelet synes informantene å gi uttrykk for at samfunnet er svært kroppssorientert. Thea berører spesielt at det handler om å passe inn og at mennesker er ”flokkdyr”. Dermed kan dette som påpekt i teorien, knyttes opp til begrepene konformitet, føyelighet og lydighet (Bø, 2005). Det kan trolig oppleves som utfordrende å ta avstand fra trender som angår kropp og forbedrende prosjekter. Samtidig er det ikke bare rosabloggene som er med på å skape det kroppslige presset, da også andre medier blir påpekt som sentrale påvirkningsfaktorer. Det er verdt å merke seg at Maren og Elisabeth fremhever det sosiale

mediet Instagram som en sterk og mer virkningsfull påvirkningsfaktor enn blogg. Mediet er lettere tilgjengelig og bilder av lettkledde kropper publiseres i en hyppigere grad. At Elisabeth forteller om hvordan hun aktivt tok et valg og slettet applikasjonen, kan videre oppfattes som interessant. Hennes uttalelse om at det ble ”for mye stress” kan her tolkes som at hun ikke lenger ville la seg påvirke av dette mediet.

5.4.2 Påvirkninger fra venninner

Venninner og klassekamerater blir også pekt på som en sentral påvirkningskilde for jentenes opplevelser av egen kropp. Her kan informantenes uttalelser knyttes opp til hva Kvaem (2007) betegner som typiske trekk ved ungdomstiden; venner har fått en viktig betydning og det er dannet koder for hvordan det ytre skal presenteres. Informantene synes ikke å uttrykke en konkret usikkerhet tilknyttet det å innfri de gitte kodene for kropp og utseende. De har heller ikke opplevd konkrete negative sanksjoner fra venninner eller klassekamerater. Samtidig er sammenlikninger med venninner noe som forekommer hos samtlige. Det kan videre tenkes at slike type sammenlikninger kan gi et mer positivt utslag for kroppsopplevelsen. Venninner kan muligens fremstå som mer oppnåelige sammenlikningsobjekter. Elisabeths uttalelser indikerer derimot at også disse sammenlikningene påvirker henne negativt. Hun betrakter venninnens utseende som bedre enn sitt eget og erfarer at hun ikke når opp til deres nivå. I tillegg kan sammenlikningene, slik som Girard (2015) hevder, være preget av en form for konkurranse. Sofie uttaler for eksempel at hennes ønsker om forandring også bærer i et ønske om å se bedre ut enn venninnene.

Sigrid forteller at hun har gått opp i vekt. Som påpekt er dette en naturlig, biologisk forandring tilknyttet ungdomstiden (Levine & Smolak, 2002). Samtidig hevder hun at dette ikke har resultert i kroppslig misnøye eller usikkerhet, da dette også gjelder venninnene rundt henne. Hun forklarer, slik Festingers (1954) teori går ut på, at sammenlikningene med venninner blir lettere fordi de oppfattes som mer like henne selv.

Slik som Levine og Smolak (2012) hevder, kan venninnens samtaler om temaer knyttet til kroppsforbedrende prosjekter også være en gjenstand for påvirkning. Maren uttaler eksempelvis at venninnens samtaler om matvaner, i likhet med blogglesingen, kan skape dårlig samvittighet og har dermed en negativ innvirkning på henne.

Samlet sett gir jentene uttrykk for at de påvirkes noe ulikt av sammenlikningene de foretar. Sigrids uttalelser kan, i motsetning til de andre, tyde på at sammenlikningene med venninnene gir mer positive resultater for kroppssopplevelsen. Det som virker å være et fellestrekk er at jentene kartlegger hvordan de selv oppfatter seg selv og hva de ønsker å oppnå ved å gå veien via andre. Dette kan trekkes paralleller til hva Girard (2013) omtaler som et mimetisk begjær, og hva Dencik, Jørgensen og Dion Sommer (2008) forteller om en opprørstid. Vi sosialiseres ikke vertikalt inn i samfunnet gjennom foreldre, slekt og tradisjoner, men søker bredt ut til alle rundt oss for å avdekke hvor vi selv står og hva vi ønsker.

5.4.3 Rosabloggenes påvirkning

Jentenes hverdag synes å være preget av et fokus på hvordan det ytre presenteres. Jentenes uttalelser om bloggens rolle, viser at bloggene får funksjon som en tilleggsfaktor, som er med å forsterke dette fokuset. At bloggene kan være gjenstand for samtaleemner blant venninner, kan her tolkes som en av årsakene. Selv om diskusjonene kan bære preg av skepsis, virker de samtidig å stamme fra en beundring og et ønske om å bli lik som bloggerne, eller som Thea hevder; en misunnelse. Dette kan gjenspeile det ambivalente og noe paradoksale forholdet jentene har til bloggerne; de anerkjenner ikke bloggerne som fullverdige imiteringsobjekter, men uttrykker likevel et ønske om å bli mer lik dem.

Rosabloggene blir også pekt på som en sterkere påvirkningsfaktor enn andre medier grunnet bloggernes direkte skildringer om trening og kosthold. Som påpekt i teorikapittelet i forbindelse med utdraget hentet ut fra bloggen til Andrea Badendcyk (2015), erfarer jentene at bloggene er en plattform som åpner for personlige skildringer om trening og kroppslig forbedrende resultater. Det kan dermed være nærliggende å anta at bloggene fungerer som en påminner om hvordan kroppen stadig kan forbedres. Samtidig med at fokuset på kropp blir utfordrende å velge bort, virker bloggene for de fleste av jentene utfordrende å holde seg unna. Maren og Sigrid oppgir eksempelvis at rosabloggene inntar andre medier, enten det er på bakgrunn av bloggernes egen kontroll på Instagram eller gjennom oppmerksomhet i nyhetsoppslag.

5.5 Underliggende kritisk holdning til rosabloggenes påvirkning

På det avsluttende spørsmålet om hvilke tanker jentene selv satt igjen med i etterkant av sine fortellinger, kommer flere av jentene inn på et interessant tema. De uttrykker en forbauselse over hvilken effekt bloggene har på dem. Deres utsagn i forbindelse med dette kan tolkes dithen at påvirkningen som de opplever fra bloggene gjennom sammenlikningene, ikke er ønskelig. Ved å prate om påvirkningen, eller som Sofie sier å; ”si det høyt”, har de blitt mer aktsomme for hva som foregår. Sigrid, som derimot oppgir at hun ikke påvirkes, virker fra starten av intervjuet å ha etablert denne kritiske holdningen mer tydelig enn de andre jentene. Mye kan tyde på at resten av jentene har beholdt denne skepsisen som en potensiell kritisk holdning de trolig ikke helt har klart å lytte til. Det kan tenkes at en sterkere opparbeidelse av denne holdningen ikke kun svekker påvirkningskraften til bloggerne, men også til andre medier og signaler gitt fra samfunnet om hvordan kroppen skal behandles og fremstå. Det kan være nærliggende å hevde at dette kan bidra til å gjøre individer mer motstandsdyktige for at påvirkningen går i en negativ retning, slik som Grogan (2008) poengterer. Sigrid bemerker spesielt at det hadde vært interessant å vie mer tid til diskusjoner rundt bloggenes påvirkning i skoleundervisningen. Jentenes erfaringer og uttalelser i tilknytning til dette, kan tyde på at forslaget er interessant og aktuelt. Dette kan knyttes opp til Dittmar og Howards (2004) bemerkning om at tiltak i skolen er et godt utgangspunkt å starte med. Elevene kan med dette få trene på å innta en mer kritisk holdning til kroppsidealene formidlet gjennom media.

5.6 Oppsummering av funn

Problemstillingen for denne oppgaven er: Hvordan erfarer unge jenter at lesing av rosablogg påvirker opplevelsen av egen kropp?

Som påpekt gjennom introduksjonen, synes kommentarer lagt igjen på flere av rosabloggene å vise lesere som uttrykker sin beundring over bloggerne og ønsker om å bli mer lik dem. Det ser ikke ut til å være tilfelle hos informantene i denne oppgaven. De anser bloggerne som et inspirasjonsgrunnlag, men uttrykker samtidig en kritisk holdning til det bloggerne formidler og hva de står for. Holdningene synes dermed å være noe ambivalente. Dette kommer også tydelig frem da flere utsagn bekrefter at påvirkningskraften fra rosabloggene baseres på sammenlikninger gjort på bakgrunn av bloggernes og jentenes kropp. Bloggerne kan på den

måten, på tross av negative holdninger, anses som et utgangspunkt eller en standard som jentene måler seg opp mot. I og med at bloggernes kropper betraktes som finere eller bedre, kan dette tolkes som et tegn på at påvirkningen som mange av jentene erfarer, gir et negativt utslag på kroppsopplevelsen. I tillegg fremkaller sammenlikningene dårlig samvittighet og skuffelse ved å ikke ha oppnådd de samme resultatene som bloggerne. Det kan imidlertid ikke slås fast at påvirkningen som jentene erfarer gjennom blogglesingen, er en direkte konsekvens av et allerede etablert misnøye. Påvirkningen synes i større grad å være tilknyttet ønsker om forandring og en personlig relevans til å leve opp til et samfunnsskapt ideal. Påvirkningen kan, som Bø (2005) belyser, forekomme i en kombinasjon av både kontekstuelle og individuelle faktorer, da også kulturens signaler om hvordan kroppen skal behandles virker utfordrende å overse.

Rosabloggene fremtrer som en forsterker til dette. De er blant annet ofte et tema for diskusjon både hos venninner og i andre medier. Slik som tittelen på oppgaven hentet ut fra Marens uttalelse; *"Oh shit, kanskje jeg burde passe litt på hva jeg spiser og ikke ta den siste porsjonen"*, synes flere av jentene også å erfare at bloggene gir tydeligere og mer konkrete påminnelser om hvordan kroppen kan behandles eller se ut. Dette forekommer via personlige og detaljerte beskrivelser om trening, kosthold eller gjennom visuelt bildemateriale av bloggernes lettkledde kropper.

Det kan diskuteres om Sundgot-Borgens spådom til dagbladet i 2010; "Jeg er helt sikker på at det kommer en boom av ungdom med et negativt kroppsbilde og forstyrret spiseatferd på grunn av bloggerne", kan overføres mine informanter i dag. Flere formidler negative tanker om egen kropp og en bekymring over et for stort matinntak. For Sofie kan dette gå utover humøret en hel dag. På en annen side synes ingen av jentenes beretninger å vitne om et forstyrret spisemønster eller en kroppsopplevelse preget av et totalt misnøye. En av informantene stiller seg også mer kritisk til rosabloggene enn de andre. Hun oppgir at hun ikke erfarer noen påvirkning, verken ved beundring eller sammenlikninger med bloggerne hun følger med på. Hennes distanse til sammenlikningene og samfunnets kroppsidealer, kan muligens fungere som en motstandskraft for at kroppsopplevelsen blir påvirket i en negativ retning. De andre jentene synes å innta noe av den samme distansen og uttrykker avslutningsvis en mer kritisk holdning til rosabloggenes påvirkningskraft. Dette ser imidlertid ut til å ligge som en mer latent følelse som raskt glemmes. At intervjusamtalene har gjort flere av jentene mer bevisst sin kritiske sans, er her interessant å trekke frem. Det kan diskuteres om dette kan være et relevant tema å inkludere som en del av undervisningen i skolen, da jentene uttrykker positive holdninger og ønsker om dette.

5.7 Avsluttende kommentarer

5.7.1 Et kritisk blikk

Jeg har i denne oppgaven valgt å undersøke rosabloggers påvirkningskraft på unge jenters kroppsopplevelse. Som nevnt i introduksjonen, valgte jeg dette temaet på bakgrunn av en personlig interesse for blogger og for å begrense oppgavens omfang. Likevel hadde det også vært interessant å undersøke hvordan andre medier kan ha en innvirkning på unges jenters kroppsopplevelse. Funnene indikerer at spesielt Instagram har en sterk påvirkning. Som påpekt gjennom avgrensningen håper jeg at oppgaven likevel kan få en overføringsverdi ved å forstå hvordan andre medier kan påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp. Det kan diskuteres om kildene tilknyttet forskning basert på sosial sammenlikningsteori er like gyldige til å forklare hvordan sammenlikningene forekommer gjennom blogglesingen. Det skal nevnes at forskningen jeg har referert til, har tatt utgangspunkt i andre type medier, som eksempelvis reklame. Det er nevneverdig at også andre bakenforliggende og individuelle faktorer som det ikke er tatt høyde for i denne oppgaven, muligens kan gjøre oss mer sårbare for påvirkning gjennom eksponering fra idealiserte kropper i media.

Som nevnt i forbindelse med oppgavens validitet, er det jentenes egne erfaringer og opplevelser jeg har ønsket å undersøke. Det kan diskuteres hvor typiske informantene er dersom de skal representere et utvalg av den blogglesende populasjonen. Informantene har blant annet gitt uttrykk for at spesielt yngre jenter kan være mer påvirkbare. Det hadde derfor vært interessant å undersøke denne gruppen nærmere. Informantene gir noen ulike svar og har forskjellige erfaringer tilknyttet hvordan påvirkningen fra bloggene skjer. Jeg håper denne variasjonen kan bidra til at studien kan tale for fler jenter og at den har satt lys på hvordan noen synes å innta en mer kritisk holdning til idealiserte fremstillinger. Det er imidlertid, som påpekt i sammenheng med generaliseringsvaliditet i avsnitt 3.11.1., opp til leseren å avgjøre i hvilken grad resultatene kan være gjeldende i ulike situasjoner.

5.7.2 Spesialpedagogisk relevans og behov for videre forskning

Som påpekt i introduksjonen, er denne studien også gjennomført med et ønske om å gjøre flere pedagoger, som daglig er i kontakt med unge, mer bevisst på hvordan unge jenters opplevelse av egen kropp kan påvirkes og hvilken rolle rosabloggen eventuelt har. Nettets muligheter for

utfoldelse gjennom sosiale medier som rosablogger, er et fenomen flere unge er vokst opp med. Det kan hevdes at eldre personer muligens ikke har like stor oversikt over hva som foregår.

Så mye som fire av fem informanter uttrykker at kroppssopplevelsen påvirkes i en negativ retning som en konsekvens av blogglesingen. Dette kan insinuere at rosablogger kan ha en negativ innvirkning på flere unge jenters opplevelse av egen kropp, selv om andre faktorer også har betydning. Studien har gitt indikasjoner på hvordan det å innta en distansert og kritisk holdning til påvirkningsfaktorene kan være en god motvirkende effekt for slike utfall. Dette er trolig ikke begrenset til en kritisk holdning til rosabloggene, men også til andre påvirkningsfaktorer i samfunnet som gir signaler om hvordan kroppen burde se ut og behandles. Tiltak som utspiller seg fra dette er videre anbefalt i litteraturen. Å få anledning til å uttrykke sine egne meninger, synes å være av betydning for informantene. Jentene uttrykker positive erfaringer og forventninger med tanke på å inkludere diskusjoner vedrørende bloggens påvirkning i undervisningen. Dette er funn som også kan være relevante innenfor spesialpedagogikkens virksomhet, da fokus på skole og opplæring er en sentral del av feltet. Dette kan tenkes å være nyttig gjenstand for videre forskning.

Litteraturliste

- Aalen, I. (2013). *En kort bok om sosiale medier*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad Bjørke AS
- Badendyck, A. (2015, 3. Februar). Jeg gir råd. *Andreabadendyck.blogg.no*. Hentet 5 februar, 2015, fra http://andreabadendyck.blogg.no/1422905490_02022015.html#comment
- Befring, E. (2007). *Forskningsmetode med etikk og statistikk*. (2. utg.) Fagernes: Det norske samlag
- Bjørkeng, P. K. (2011). *Nettkidsa. Barnas digitale hverdag*. Oslo: Cappelen Damm AS
- Bjørkelo, K. (2013). Introduksjon. I K.A. Bjørkelo (red.) *Gi meg en scene. Norsk blogghistorie Terror, traumer og dagens outfit* (s. 7-20). Oslo: Humanist Forlag
- Bylsma W. H., Major, B., & Testa, M., (2002). Responses to Upward and Downward Social Comparisons: The Impact of Esteem- relevance and Perceived Control. I J. Suls, T. Ashby Wills (ed). *Social Comparison. Contemporary Theory and Research* (s. 237- 244). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Bø, I. (2005). *Påvirkning og kontroll – om hvordan vi former hverandre*. Bergen: Fagbokforlaget
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode: en kvalitativ tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dencik, L., Jørgensen P. S. & Sommer, D. (2008). *Familie og børn i en opbrudstid*. København: Hans Reitzels forlag

Dittmar, H & Halliwell, E. The role of self-improvement and self-evaluation motives in social comparisons with idealised female bodies in the media. *Body Image*, 2(3), s. 249–261. Hentet 21. februar 2015 fra:
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1740144505000379#>

Dittmar, H. & Howard, S. (2004). Thin–ideal internalization and socialcomparison tendency as moderators of media models’ impact on women’s body–focused anxiety. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(6), s. 768-791. doi: Hentet 20. februar 2015, fra
<http://guilfordjournals.com/doi/pdf/10.1521/jscp.23.6.768.54799>

Dmitrow-Devold, K. (2013)"Superficial! Body Obsessed! Commercial!" Norwegian Press Representations of Girl Bloggers. *Girlhood studies* 6(2), s. 65-82. doi:
<http://dx.doi.org/10.3167/ghs.2013.060206>

Duesund, L. (1995) «*Kropp, kunnskap og selvoppfatning*» Oslo: Universitetsforlaget

Eriksen, C.B. (2014, 26. desember). Ingen tittel. *carolinebergeriksen.no*. Hentet 10.januar, 2015, fra <http://carolinebergeriksen.no/2014/12/26/42175/comment-page-2/>

Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*. 7(2), 117-140. doi: 10.1177/001872675400700202

Fuglerud, M.O. (2013). Ung, digital og listet- hvordan rosabloggen tok over samfunnet. I K.A. Bjørkelo (red.) *Gi meg en scene. Norsk blogghistorie, -Terror, traumer og dagens outfit* (s. 209-230). Oslo: Humanist Forlag

Fuglseth, K. (2006). Vitenskapsteori og hermeneutikk i K. Fuglseth og K. Skofen (red.) *Masteroppgaven i pedagogikk og spesialpedagogikk* (s. 256- 271). Oslo: Cappelen forlag

Gall, M.D., Gall, J.P., & Borg, W.R. (2007). *Educational Research an introduction*. USA: Longman

Girard, R. (2013). *Anorexia and Mimetic Desire*. Michigan State: University Press

Goffman, E. (1992). *Vårt rollespill til daglig. En studie i hverdagslivets dramatikk*. Oslo: Pax Forlag.

Grogan, S. (2008). *Body Image. Understanding Body Dissatisfaction in Men, Women and Children*. (2. utg.) New York: Routledge

Hagen, I., & Wold, T. (2009). *Mediegenerasjonen. Barn og unge i det nye medielandskapet*. Oslo: Det norske samlaget

Hansen, Å. B. (2002). *Prosjekt- og problembasert læring*. Oslo: Universitetsforlaget

Holmlund J. T. & Lundervold L.K (2010, 15. november). *Unge jenter ber toppbloggere om hjelp til å få spiseforstyrrelse - Kan være livsfarlig, sier eksperter*. Hentet 14. desember, 2014, fra Dagbladet
<http://www.kjendis.no/2010/11/15/kjendis/blogging/spiseforstyrrelser/14300317/>

Isachsen, S. E. (2014, 22. november). Evig takknemlig. *Sophieelise.blogg.no*. Hentet 14. desember, 2014, fra http://sophieelise.blogg.no/1416590558_21112014.html

Isachsen, S. E. (2015, 01. januar). Alt jeg burde ha vært. *Sophieelise.blogg.no*. Hentet 02. januar, 2015, fra http://sophieelise.blogg.no/1422819857_01022015.html

Kleven, T. A. (2002a). Innledning. I T.A. Kleven (red.). *Innføring i pedagogisk forskningsmetode. En hjelp til kritisk tolkning og vurdering* (s.11- 24). Oslo: Unipub forlag

Kvalem, I. L. (2007). Ungdom og kroppsbilde. I I.L Kvalem & Wichstrøm (red.). *Ung i Norge* (s. 33- 50). Oslo: Cappelens Forlag

Kvalem, I. L. & Wichstrøm, L. (2007). Utvikling i tenårene, pubertet, kognisjon, seksualitet, selvbilde og sosiale relasjoner. I I.L Kvalem & Wichstrøm (red.). *Ung i Norge* (s. 17-32). Oslo: Cappelens Forlag

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal.

Kvernbekk, T. (2002). Vitenskapsteoretiske perspektiver. I: Lund, T. (red.). *Innføring i forskningsmetodologi* (s. 19-73). Oslo: Unipub

Levine, M. P. & Smolak, L. (2002). Body Image Development in Adolescence. I T. Cash & T. Pruzinasky, *Body Image*. (s. 74-82). New York: The Guilford Press

Lindholm, O. F. (2013). *Bullshitfilteret*. Oslo: Gyldendal

Lund, T. (2002). Metodologiske prinsipper og referanserammer. I: T. Lund, (red). *Innføring i forskningsmetodologi* (s. 79-121). Oslo: Unipub.

Maxwell, J.A. (1992). Understanding and Validity in Qualitative Research. *Harvard Educational Review* 32(3), 279-300. Hentet fra SPED4010 Vitenskapsteori og forskningsmetode. Blandingskompendium (s. 181-204). Oslo: Unipub.

Nereng, E. (2014, 21. desember). Hvem vil du være? *voeblogg.no*. Hentet 16.mars, 2015, fra <https://www.voeblogg.no/2014/12/21/hvem-vil-du-vaere/>

NESH (2006) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsfag, jus og humaniora*. Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH)

Reindal, S. (2007). Utdrag av Funksjonshemming, kroppen og subjektet. I *funksjonshemming, kroppen og subjektet. Noen grunnlagsproblemer innenfor spesialpedagogikk*, 86-91. Hentet fra SPED4300 *Kropp og læring*. Blandingskompendium. (s.31-38). Oslo: Unipub

Skogen, K. (2006). Case- forskning. I : K, Fuglseth, & K. Skogen (red). *Masteroppgaven i pedagogikk og spesialpedagogikk* (52- 64). Oslo: Cappelens Forlag

Skårderud, F. (1994). *Nervøse spiseforstyrrelser*. Oslo: Gyldendal norsk forlag

Skårderud, F. (2000). *SterkSvak. Håndboken om spiseforstyrrelser*. Oslo: Achehoug.

Skårderud, F. (2004). «Den kommuniserende kroppen – spiseforstyrrelser og kultur» i *Tidskrift for norsk legeforening* 18(1), 2365- 2368. Hentet fra SPED4300. Blandingskompendium. (s. 185-190). Oslo: Unipub.

Skårderud, F. (2013). Kroppen er den nye sjelen. *Aftenposten*. Hentet 1.mars, 2015, fra <http://www.aftenposten.no/meninger/Kroppen-er-den-nye-sjelen-7418582.html>

Skårderud, F. & Sommerfeldt, B. (2013). *Miljøterapi boken. Mentalisering som holdning og handling (MBT-M)*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Thagaard, T. (2003). *Systematikk og innlevelse-en innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget

Thomassen, M. (2010). *Vitenskap, kunnskap og praksis –Innføring i vitenskapsfilosofi for helse og sosialfag*. Oslo: Gyldendal Akademiske Forlag

Tiggemann, M. (2002). Media Influences on body Image Development. I T.F. Cash T.Pruzinsky (ed.), *Body Image* (74-82). New York: The Guilford Press

Wiestad, E. (2006). Kroppens pedagogikk. I I. Bostad & T. Pettersen (red.). *Dialog og danning. Det filosofiske grunnlaget for læring* (s.119- 145). Oslo: Scandinavian Academic Press

Vedlegg 1: Godkjenning fra NSD:

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Finn Skårderud
Institutt for spesialpedagogikk Universitetet i Oslo
Postboks 1140 Blindern
0318 OSLO

Vår dato: 19.01.2015

Vår ref: 41247 / 3 / LT

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 16.12.2014. Meldingen gjelder prosjektet:

41247	<i>Rosabloggens virkning på unge jenters opplevelse av egen kropp</i>
Behandlingsansvarlig	<i>Universitetet i Oslo, ved institusjonens øverste leder</i>
Daglig ansvarlig	<i>Finn Skårderud</i>
Student	<i>Aurora Faitelli Skogen</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.06.2015, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Lis Tenold

Kontaktperson: Lis Tenold tlf: 55 58 33 77

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrrsvarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svtuit.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 41247

Utvalget informeres skriftlig og muntlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger Universitetet i Oslo sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal sendes elektronisk eller lagres på privat pc/mobile enheter, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Forventet prosjektslutt er 01.06.2015. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres. Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)
- slette lydopptak

Vedlegg 2: Informasjonsskriv til rektor/skolen

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet «Rosabloggens virkning på unge jenters opplevelse av egen kropp»

Mitt navn er Aurora Faitelli Skogen og jeg studerer spesialpedagogikk med fordypning i psykososiale vansker ved Universitetet i Oslo. I den forbindelse skal jeg i januar/februar 2015 utføre forskningsintervjuer som gir grunnlag for videre arbeid med masteroppgaven som etter planen avsluttes 1. juni 2015

Hensikten med prosjektet er å undersøke hvordan unge jenter erfarer at rosablogg påvirker opplevelsen av egen kropp. Rosablogg er definert som en typisk hverdags-blogg der sminke, mote, velvære og bilder av «dagens outfit»-står i fokus. Slike blogger kan ha opptil titalls tusen lesere hver dag. I tråd med rosabloggens popularitet er den også kritisert for å fremme usunne rollemodeller grunnet mye oppmerksomhet rundt forhold som plastisk kirurgi, trening og dietter av ulike slag. I sammenheng med dagens kroppsfixering, og sosiale mediers økende popularitet, vil det derfor være interessant å undersøke hvilken rolle rosabloggen spiller oppe i det hele. Selv opplever jeg temaet som meget aktuelt og håper samtidig på å fremme kunnskap om temaet i et forebyggingsperspektiv i forhold til unge jenters kroppsbilde, som samt har en betydning for deres psykiske helse.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Jeg ønsker å foreta et kvalitativt forskningsintervju med 3-5 jenter ved videregående skole som er aktive lesere av såkalte rosablogger. Jeg er ute etter deres erfaringer tilknyttet det å følge med på disse bloggene, og hvordan dette eventuelt kan være med på å påvirke deres opplevelse av egen kropp.

Hva skjer med informasjonen fra elevene?

Jeg vil bruke båndopptaker og ta notater mens vi snakker sammen. Intervjuet vil ta cirka en time, og jeg vil sammen med informanten bli enig om tid og sted for intervjuet. Dette kan selvfølgelig foregå uten for ordinær undervisningstid. Etter prosjektet er gjennomført, vil båndopptakene og

transkriberingen fra disse bli slettet. Alle personopplysninger vil også behandles konfidensielt og anonymiseres.

Frivillig deltakelse:

Det er frivillig å være med og informanten har mulighet til å trekke deg når som helst, uten at det må gi en begrunnelse for dette. All innsamlet data vil uansett bli anonymisert, og opplysningene vil bli behandlet konfidensielt. Ingen enkeltpersoner vil kunne bli gjenkjent i den ferdige oppgaven.

Studien er godkjent av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Dersom det videre er noe du lurer på kan du ta kontakt med undertegnede på telefonnummer: 45479723 eller på mail: aurora.faitelli@gmail.com

Med vennlig hilsen Aurora Faitelli Skogen.

Vedlegg 3: Informasjonsskriv til elever

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet «Rosabloggens virkning på unge jenters opplevelse av egen kropp»

Mitt navn er Aurora Faitelli Skogen og jeg skal skrive en masteroppgave for Universitetet i Oslo, institutt for spesialpedagogikk. I denne oppgaven ønsker jeg å undersøke hvordan lesing av ”rosablogger” kan påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp. For å kunne gjøre dette arbeidet mest spennende som mulig, ønsker jeg selv å snakke med unge jenter fra 15- 19 år som ofte leser blogger. Om du er en av disse er jeg veldig interessert i dine erfaringer og opplevelser i forhold til dette.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Alle kan til tider kanskje føle en viss form for kroppspress, men har lesingen av blogg noen gang fått deg til å føle deg mindre, eller kanskje mer tilfreds med deg selv og kroppen din? Eller er dette noe som du kanskje ikke tenker mye over? Uansett hvilke erfaringer du sitter inne med, ønsker jeg gjerne å høre på hva du har å fortelle.

Vi kan sammen bli enige om tid og sted for intervjuet, og samtalen vil vare cirka en time. Jeg vil under intervjuet stille deg spørsmål og ta i bruk en båndopptaker, samt at jeg vil skrive ned noen notater.

Hva skjer med informasjonen fra deg?

Opplysningene om deg vil bli behandlet konfidensielt, slik at det bare er meg og min veileder som har tilgang til dem. Du som enkeltperson vil ikke kunne bli gjenkjent i den ferdige oppgaven. Båndopptakene og transkriberingene fra disse vil bli slettet etter at oppgaven er levert inn.

Frivillig deltakelse

Det er helt frivillig å være med og du har mulighet til å trekke deg når som helst i prosessen uten å måtte fortelle meg om hvorfor. Studien er godkjent av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Dersom du ønsker å delta eller har noen videre spørsmål til studien, kan du ta kontakt med meg på telefonnummer: 45479723 eller på mail: aurora.faitelli@gmail.com.

Jeg har vedlagt en samtykkeerklæring du kan signere og ta med til intervjuet dersom du ønsker å delta.

Jeg håper på å høre fra deg.

Med vennlig hilsen Aurora Faitelli Skogen.

Vedlegg 4: Samtykkeerklæring

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg er kjent med at jeg på hvilket som helst tidspunkt kan trekke meg.

Jeg er kjent med at alle opplysningene om meg behandles konfidensielt og anonymiseres.

Jeg godtar at det blir brukt lydopptak under intervjuet.

Jeg har mottatt skriftlig og muntlig informasjon om studien og ønsker å delta.

Sted/dato.

Underskrift

Vedlegg 5: Intervjuguide

Introduksjon

Hovedtemaet for det vi skal snakke om i dag er unge jenters opplevelse av egen kropp sett i sammenheng med lesning av rosablogger. Fordi du har oppgitt at du er aktiv leser av rosablogg, kan denne samtalen være av verdi for de som ønsker å lære mer om hvordan unge jenter opplever sin egen kropp og hva som er med på å påvirke denne opplevelsen i ulike retninger. Dette er grunnen til at jeg gjerne vil snakke med deg.

Før vi starter intervjuet er det noen ting jeg vil at du skal vite

- Intervjuet kommer til å vare cirka en time.
- Hvis du underveis føler at du vil avbryte intervjuet er det helt i orden.
- Det er også helt i orden å be om en pause
- Hvis jeg stiller et spørsmål du helst ikke vil svare på kan du si ifra om dette, så går vi bare videre til neste spørsmål.
- Jeg kommer til en lydopptaker under intervjuet.
- Lydopptaket er til for å sikre at det du har sagt brukes riktig og presist i oppgaven.
- Ingen andre enn meg skal høre på disse opptakene.
- Når arbeidet med oppgaven avsluttes vil lydopptaket bli slettet.
- Jeg kommer også til å notere litt underveis slik at jeg får med meg mest mulig.
- I oppgaven vil navnet ditt og andre opplysninger som gjør deg gjenkjennbar anonymiseres.
- Ingen svar er feil eller riktige. Alle svar er gode svar.
- Har du noen spørsmål du vil stille før vi starter intervjuet?

Spørsmål

Innledende spørsmål

1. **Hvor gammel er du?**
2. **Kan du fortelle meg hvilke blogger du pleier å lese?**

Tema 1: Holdning og relasjon til rosabloggene

3. **Hvor ofte leser du blogg?**
4. **Hva liker du selv best å lese om på bloggene?**
5. **Hva synes du det blir skrevet mest om på bloggene?**
6. **Hva tror du er grunnen til du leser rosablogger?**
7. **Hvor ofte er bloggene du leser et samtaletema i venninnegjengen din ?**
8. **Hvor ofte henvender du deg direkte til bloggeren i kommentarfeltet?**

Hva pleier du i så fall å skrive i kommentarfeltet?

9. **Kan du nevne noen sider ved bloggerne du mener er ganske like som deg selv?**
10. **Kan du nevne noen sider ved bloggerne som du mener er ulike fra deg?**

Kunne du ønske du var mer lik på disse områdene?

11. På hvilken måte tror du rosabloggene reflekterer bloggerne som står bak dem?

Tema 2: Erfaringer med rosabloggene i forhold til kroppslig fokus

12. Kan du si noe om hva du vanligvis først legger merke til når du ser på bildene som er publisert på rosabloggene?

Om det nevnes noe om kropp, - hva får dette deg til å føle?

13. Kan du fortelle meg om noen råd du har lest om trening på rosabloggene?

Hva synes du selv om disse rådene?

14. Har du noen gang følt at du burde trene mer, eller annerledes grunnet det du har lest om trening på bloggene?

Hvis ja:

- Kan du fortelle meg mer om dette?

Hvis nei:

Hender det at likevel har fulgt noen av rådene du har lest?

Hvorfor/ hvorfor ikke?

15. Kan du fortelle meg om noen råd du har lest om kosthold på rosabloggene?

16. Har du prøvd noen av disse rådene?

Hvis ja:

Hvordan erfarte du at dette var?

Hvis nei:

Hvorfor ikke?

17. Er det noen skjønnhetstips du kan huske å ha lest om på rosabloggene som du kan fortelle noe om?

Hva synes du selv om disse?

18. Har du noen gang kjøpt et produkt som er omtalt på en blogg?

Hvis ja:

Hvilket produkt var dette?

Hva synes du selv om dette produktet selv?

Hvis nei:

Hvorfor ikke?

19. Hva tror du er viktigst for at man selv kan oppnå en god opplevelse av egen kropp?

20. På hvilken måte tror du dette er viktig for at man skal føle seg fornøyd med seg selv generelt?

Eventuelt hvorfor er det ikke viktig?

21. Kan du fortelle litt om ditt forhold til din egen kropp og utseende i dag?

22. Kan du peke på noen faktorer som du tror har vært med på å forme denne opplevelsen?

23. Kan du komme på en spesiell situasjon eller periode du har følt deg spesielt misfornøyd med din egen kropp og utseende?

Hvorfor tror du at du har følt det slik?

24. Tror du denne opplevelsen hadde vært annerledes om du ikke leste blogg?

25. Har du noen gang hatt et ønske om å endre på kroppen din?

Hvis ja,

Hvordan ville du ha gjort dette?

Er dette noe du har tenkt mye på ?

Hvis nei:

- Så flott!

26. Tror du at dette hadde vært annerledes om du ikke leste rosablogg?

Tema 3: Bloggens rolle i forhold til andre medier

27. Kan du fortelle meg om andre ting du mener kan påvirke unge jenters opplevelse av egen kropp?

På hvilken måte tror du at dette også gjelder for deg selv?

28. På hvilken måte tror du at dette kan ha en større påvirkning enn blogg?

På hvilken måte påvirker bloggen mer, på hvilken måte gjør den det ikke.

29. På hvilken måte opplever du at fokus på utseende har i din omgangskrets?

- samtaler med venner, på skolen

Tilbake til tema 1: Holdning og relasjon til rosabloggene

30. Kan du fortelle noe om hva du synes er negativt med å lese rosablogg?

31. Kan du fortelle noe om hva du synes er positivt med å lese rosablogg?

32. Kan du peke på hva som eventuelt hadde vært annerledes i din hverdag hvis du ikke hadde lest rosablogger?

33. Har du noen gang vurdert å slutte å lese rosablogger?

Hvis ja:

Hvorfor?

Hvis nei:

Hvorfor ikke?

34. Følger du med på bloggerne du leser om i andre sosiale medier?

I så fall hvilke?

35. Kan du fortelle meg noen negative sider med å lese rosablogg?

36. Kan du fortelle meg noen positive?

Avsluttende spørsmål og opplysninger

- **Hvilke følelser sitter du igjen med nå som intervjuet snart er ferdig?**
- **Har jeg forstått deg riktig ...? (Kort oppsummering av sentrale erfaringer)**
- **Er det noe annet du vil utdype?**
- **Er det andre temaer du selv synes er viktig som ikke er blitt nevnt eller spurt om i intervjuet?**
- **Er det noe du lurер på før vi avslutter?**
- **Kommer du på noen flere spørsmål, eller har et ønske om å lese transkriberingen av lydopptaket, ta gjerne kontakt med meg (Gi telefonnummer).**
- **Takk for at du ville hjelpe meg og stille opp til dette intervjuet, det setter jeg pris på.**

